

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Les proves d'accés als cicles formatius (PACF)

Criteris de redacció, maquetació i correcció
del text de les proves

Segona edició, corregida i ampliada
Barcelona, 2013

Serra Zamora, Anna

Les Proves d'accés als cicles formatius (PACF): criteris de redacció, maquetació i correcció del text de les proves

Índexs

ISBN 9788499650395

I. Mestres i Serra, Josep M., 1956- II. Institut d'Estudis Catalans III. Títol

1. Formació professional — Catalunya — Proves d'accés — Art d'escriure — Manuals d'estil

377(467.1)

001.818

La redacció de la primera edició d'aquests criteris va ser a cura d'Anna Serra Zamora i Josep M. Mestres i Serra, i van col·laborar en la preparació del text definitiu d'aquesta edició Marta Grieria i Ribera, Núria Florit Robusté i Sílvia Teulats i Castells

La revisió i l'ampliació de la segona edició han estat a cura de Laia Campamà i Mormeneo i Josep M. Mestres i Serra

© 2013, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: octubre de 2011
Segona edició, corregida i ampliada: octubre de 2013

Text revisat lingüísticament pel Servei de Correcció Lingüística de l'IEC

ISBN: 978-84-9965-039-5
Dipòsit Legal: B. 24370-2013

Aquesta obra és d'ús lliure, però està sotmesa a les condicions de la llicència pública de *Creative Commons*. Es pot reproduir, distribuir i comunicar l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria i l'entitat que la publica i no se'n faci un ús comercial ni cap obra derivada. Es pot trobar una còpia completa dels termes d'aquesta llicència a l'adreça: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/es/legalcode.ca>.

SUMARI

Prefaci	7
Pròleg a la primera edició	9
1 Presentació	11
2 Les proves d'accés als cicles formatius	13
Descripció de les proves	13
Estructura de les proves	13
3 Criteris de redacció de les proves (I): Qüestions generals	17
Enunciats	18
Solucionaris	22
Tractaments personals i llenguatge sexista	23
4 Criteris de redacció de les proves (II): Qüestions de lèxic general i d'especialitat	25
Lèxic comú	25
Terminologia	33
5 Criteris de redacció de les proves (III): Qüestions d'onomàstica	35
Noms de persona	35
Noms de coses	37
6 Criteris de redacció de les proves (IV): Qüestions gramaticals	45
Adjectius	45
Pronoms	46
Determinants	47
Quantificadors	47
Verbs	48
Aspectes semàntics dels verbs	48
Temps verbals	51
Formes verbals	52
Règims verbals	52
Construccions verbals	53
Adverbis i locucions adverbials	56
Preposicions i locucions preposicionals	58
Locucions conjuntives i altres nexes oracionals	60
7 Criteris de redacció de les proves (V): Qüestions ortotipogràfiques	61
Tipus de lletra	61
Símbols i fórmules	62
Signes de puntuació i altres signes ortogràfics	68
8 Criteris de redacció de les proves (VI): Qüestions de disposició del text	71
Aspectes generals de la disposició del text	71
Qüestions d'elecció múltiple	71
Avaluació numèrica de la puntuació obtinguda	73
Taules, quadres i figures	75

Textos de suport i citacions	78
Referències bibliogràfiques	80
9 Criteris de redacció de les proves de grau superior (I): Matèries comunes	85
Història	85
Llengua castellana	87
Llengua catalana	89
Llengua estrangera: alemany	91
Llengua estrangera: anglès	92
Llengua estrangera: francès	93
Matemàtiques	94
10 Criteris de redacció de les proves de grau superior (II): Matèries específiques	97
Biologia	97
Ciències de la Terra i el medi ambient	101
Comentari de text	103
Dibuix tècnic	104
Economia de l'empresa	106
Educació física	110
Física	111
Geografia	116
Psicologia i sociologia	117
Química	119
Segona llengua estrangera: anglès	124
Segona llengua estrangera: francès	125
Tecnologia industrial	126
11 Criteris de redacció de les proves de grau mitjà per matèries	129
Competència d'interacció amb el món físic	129
Competència en llengua castellana	129
Competència en llengua catalana	131
Competència en llengua estrangera: anglès	133
Competència en llengua estrangera: francès	133
Competència en tecnologies	133
Competència matemàtica	133
Competència social i ciutadana	134
12 Criteris de maquetació i correcció	135
Pauta de treball de la maquetació i la correcció	135
Format de les proves	136
Portades	136
Estructura dels fascicles	137
Tipus de lletra	138
Enunciats	138
Espais de resposta	140
Il·lustracions	140
Solucionaris	146
Signes de correcció	148
Comprovacions al llarg del procés de correcció	148

13	Índex de taules i figures	151
	Taules	151
	Figures	151
14	Índex analític	153

PREFACI

Des de l'any 2007, l'Institut d'Estudis Catalans, per mitjà del Servei Editorial i del Servei de Correcció Lingüística, s'encarrega de la correcció, la maquetació i l'edició de les proves d'accés als cicles formatius (PACF) que convoca anualment la Generalitat de Catalunya.

Durant aquests anys s'han anat configurant un conjunt de criteris i orientacions que han culminat en la confecció d'un petit llibre d'estil d'aquestes proves, amb la finalitat de facilitar als docents i als examinands la realització d'aquesta selecció prèvia, i garantir la màxima qualitat científica i lingüística i la màxima claredat en l'enunciat i la resolució dels exercicis que s'hi plantegen.

La consolidació del disseny de les proves i l'estabilització de l'estil de redacció dels textos corresponents ens ha portat a proposar al Departament d'Ensenyament la publicació d'aquests criteris com una contribució més de l'Institut d'Estudis Catalans amb vista a facilitar la feina de tots els agents que intervenen en l'elaboració i la preparació de les proves.

Aquesta publicació ha de ser una eina útil per als professors redactors de les proves, per als maquetistes i per als correctors que intervenen en la preparació dels fascicles de cada matèria, i també —i principalment— vol garantir, envers els aspirants que s'han d'examinar, l'excel·lència lingüística i la màxima claredat en l'exposició dels enunciats d'una prova que ha esdevingut clau per al futur dels joves del nostre país.

Aquestes orientacions, a més, es poden fer extensives, amb l'adequació corresponent, a tot tipus de proves que qualsevol institució tingui necessitat d'escometre, amb la certesa que l'aplicació dels criteris que contenen garantirà la qualitat lingüística i tècnica de l'edició.

Serveixi, doncs, aquest llibre com a mostra d'allò que l'Institut, com a acadèmia de les ciències i les humanitats, pot oferir per a la millora de les comunicacions a la societat, amb el qual posem a disposició el nostre potencial lingüístic i la nostra experiència acumulada, des de fa més de cent anys, en el tractament rigorós de la llengua.

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
President de l'Institut d'Estudis Catalans

1 PRESENTACIÓ

D'acord amb la Llei orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, del 4 de maig de 2006), i la legislació estatal i autonòmica que la despleguen, la formació professional en el sistema educatiu comprèn un conjunt de cicles formatius amb una organització modular, de durada variable i continguts teoricopràctics adequats als diversos camps professionals. Aquests cicles formatius són de grau mitjà i de grau superior i constitueixen, respectivament, la formació professional de grau mitjà i la formació professional de grau superior. Les proves que organitza anualment el Departament d'Ensenyament permeten l'accés als cicles formatius de formació professional inicial, als cicles formatius d'arts plàstiques i disseny i als ensenyaments esportius.

D'altra banda, la Llei 8/1991, del 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans (DOGC núm. 1440, del 8 de maig de 1991), determina que l'IEC és la institució encarregada d'establir i actualitzar la normativa lingüística del català, sens perjudici de les altres funcions que li atorguen els seus Estatuts, i que l'ús lingüístic dels centres d'ensenyament públics i privats ha de respectar aquesta normativa (articles 1 i 3, respectivament).

En aquest sentit, a proposta de la Gerència de l'Institut d'Estudis Catalans, l'equip de l'IEC que s'ocupa de la correcció lingüística i formal i de l'edició dels models d'examen de les proves d'accés als cicles formatius (PACF) per encàrrec del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, ha considerat que era el moment adequat per a elaborar aquest llibre, en el qual s'estableixen uns criteris per a la redacció, la maquetació i la correcció de les proves d'accés als cicles formatius amb vista a garantir la uniformitat i la bona qualitat lingüística i tipogràfica dels exàmens. Aquest llibre, doncs, està destinat tant als professionals de l'ensenyament responsables de la configuració de les preguntes (d'ara endavant, *professors redactors*) com als professionals de la maquetació i la correcció lingüística i formal que s'ocupen de l'edició definitiva de les proves, amb l'objectiu de donar resposta a les qüestions que sorgeixen al llarg de tot el procés.

El llibre que presentem és fruit del treball d'assessorament lingüístic que el Servei de Correcció Lingüística (SCL) i el Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans han desenvolupat des de l'any 2009 amb l'assumpció de la correcció de l'original dels models de les proves d'accés als cicles formatius, fet que assegura la qualitat lingüística i formal dels exàmens. Concretament, pel que fa al personal adscrit a la correcció i l'edició de les proves d'accés als cicles formatius, dins l'Institut d'Estudis Catalans, la composició dels textos i la maquetació són a càrrec d'un equip de maquetistes coordinat per la persona delegada per la cap del Servei Editorial. Aquest Servei s'encarrega també de l'edició de les proves i de la coordinació general de tot el procés, incloent-hi la impressió i l'acabat. Pel que fa a la correcció, és a cura d'un equip *ad hoc* constituït cada curs que depèn del mateix servei, mentre que la supervisió és a càrrec del Servei de Correcció Lingüística.

Si ens fixem en el detall del contingut, d'entrada, hi podem trobar les característiques de les proves d'accés als cicles formatius com un primer plantejament sobre els objectius i l'estructura. Després de presentar la naturalesa de les PACF, arribem a l'essència de l'opuscle, amb els criteris de redacció de les proves, que s'estructuren en sis seccions: qüestions generals, qüestions de lèxic comú i d'especialitat, qüestions d'onomàstica, qüestions gramaticals, qüestions ortotipogràfiques i qüestions de disposició del text. En aquestes sis seccions, doncs, tractem de temes referents a la

llengua, com ara el lèxic comú, els noms propis, la sintaxi, els tractaments personals o l'evitació del llenguatge sexista, entre d'altres, i també detallem qüestions relacionades amb l'ortotipografia i la disposició del text, com ara la puntuació, la numeració, les il·lustracions o la disposició de les citacions bibliogràfiques. Sempre que en els exemples proposats distingim entre *català* i *espanyol* , volem fer referència a la versió de les proves en català i a la versió en espanyol (anomenat *castellà* en el text de les proves), respectivament.

A continuació d'aquest segon bloc, hem cregut convenient configurar tres seccions més amb els criteris de redacció específics que requereixen les diferents matèries (comunes i específiques) dels cicles de grau superior i les matèries de grau mitjà, que impliquen mètodes, instruments i procediments diversos i que donen com a resultat models d'exàmens ben diferents.

Finalment, l'última secció de criteris respon als dubtes i les qüestions que poden sorgir en el procés de maquetació i de correcció material de les proves.

El llibre acaba amb tres índexs, agrupats en dos blocs: en el primer, hi ha un índex de taules i un altre de figures que faciliten l'accés a la il·lustració de l'obra; en el segon, una llista ordenada alfabèticament de paraules clau i de conceptes ajuda a trobar ràpidament els epígrafs on es tracta un aspecte concret d'aquest llibre d'estil.

Finalment, és de justícia deixar constància dels professionals que, des de l'any 2011, han treballat en les diverses versions —publicades o inèdites— d'aquests criteris: la primera versió, corresponent a la primera edició publicada (octubre del 2011), fou a cura d'Anna Serra Zamora, col·laboradora externa de l'IEC, i Josep M. Mestres i Serra, cap del Servei de Correcció Lingüística, que tingueren la col·laboració estreta de Marta Griera i Ribera, col·laboradora externa, i Núria Florit Robusté i Sílvia Teulats i Castells, correctores de l'SCL; la segona versió, corregida i ampliada, inèdita (juliol del 2012), fou a cura de Lluís M. Sol i Salvadó, lexicògraf de l'IEC, Laia Campamà i Mormeneo, correctora de l'SCL, Mar Pongiluppi i Gomila, correctora del Servei Editorial, i Josep M. Mestres i Serra; i la tercera versió, també corregida i ampliada, corresponent a la segona edició publicada (setembre del 2013), ha estat a cura de les mateixes persones que la tercera, per bé que oficialment consten només com a curadors Laia Campamà i Josep M. Mestres.

SERVEI DE CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA
SERVEI EDITORIAL
Juliol del 2013

2 LES PROVES D'ACCÉS ALS CICLES FORMATIUS

Descripció de les proves

- 2.1** Les proves d'accés als cicles formatius de formació professional (PACF) permeten entrar als cicles de grau mitjà i de grau superior. Per a accedir a les PACF de grau superior cal haver fet dinou anys o bé tenir-ne divuit i haver superat un cicle de grau mitjà de la mateixa àrea de coneixement, mentre que, per a accedir a les PACF de grau mitjà cal haver complert els disset anys. Les proves pretenen avaluar la capacitat de comprensió i expressió de l'aspirant, tant lingüísticament com pel que fa als continguts de l'àrea de què s'examina, de manera que pugui resoldre els problemes amb criteri i amb solucions ben argumentades.
- 2.2** Les proves d'accés als cicles formatius tenen dues modalitats:
- a) Les que s'adrecen a les persones que volen accedir a un cicle formatiu de grau superior de formació professional, però no tenen el títol de batxillerat (o un títol equivalent).
 - b) Les que s'adrecen a les persones que volen accedir a un cicle formatiu de grau mitjà de formació professional, però no tenen el títol de graduat en educació secundària.
- 2.3** La localització de les proves és als instituts que depenen del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i que són elegits pels serveis territorials i pel Consorci d'Educació de Barcelona.

Estructura de les proves

- 2.4** La prova d'accés als cicles formatius de grau superior (CFGS) consta de dues parts: la *part comuna* i la *part específica*, amb el resultat de les quals es fa la mitjana aritmètica. Les matèries de cada part són les que mostra la taula 1.

TAULA 1. *Matèries de la part comuna i de la part específica de les PACF de grau superior*

<i>Part comuna</i>	<i>Part específica</i>
Llengua catalana i castellana	En la part específica, segons el cicle a què es vol accedir, cal triar dues matèries de l'opció A, de l'opció B o de l'opció C
Llengua estrangera (anglès, francès o alemany)	
Matemàtiques o història	

- 2.5** Les opcions que es poden triar, d'acord amb el cicle formatiu a què es vol accedir, són tres (A, B i C), les quals relacionen les famílies professionals amb les matèries d'examen corresponents (taula 2).

TAULA 2. *Famílies professionals i matèries d'examen corresponents segons l'opció*

	<i>Opció A</i>	<i>Opció B</i>	<i>Opció C</i>
Famílies professionals	Arts gràfiques	Activitats físiques i esportives	Administració i gestió
	Edificació i obra civil	Agrària	Comerç i màrqueting
	Electricitat i electrònica	Imatge personal	Imatge i so (només en CFGS, producció d'audiovisuals, ràdio i espectacles)
	Energia i aigua	Indústries alimentàries	Hoteleria i turisme
	Fabricació mecànica	Maritimopesquera (només en CFGS, producció aquícola)	Serveis socioculturals i a la comunitat
	Fusta i moble	Química	
	Imatge i so (excepte en CFGS, producció d'audiovisuals, ràdio i espectacles)	Sanitat	
	Indústries extractives	Seguretat i medi ambient	
	Informàtica i comunicacions	Tèxtil, confecció i pell (només en CFGS, processos d'ennobliment tèxtil)	
	Instal·lació i manteniment		
	Maritimopesquera (excepte en CFGS, producció aquícola)		
	Tèxtil, confecció i pell (excepte en CFGS, processos d'ennobliment tèxtil)		
	Transport i manteniment de vehicles		
Vidre i ceràmica			
Matèries	Dibuix tècnic	Biologia	Economia de l'empresa
	Física	Ciències de la Terra i del medi ambient	Geografia
	Tecnologia industrial	Educació física	Segona llengua estrangera (anglès o francès)
		Química	Psicologia i sociologia
			Comentari de text

2.6 Pel que fa a les proves d'accés a un cicle formatiu concret de grau mitjà de formació professional, la prova s'estructura en tres parts (que tenen pesos relatius diferents en la nota final): la *part comunicativa i social*, que comprèn les competències en llengua catalana, en llengua castellana i en llengua estrangera (anglès o francès), i la competència social i ciutadana; la *part matemàtica*, que comprèn la competència matemàtica; i la *part científicotecnològica*, que comprèn la competència d'interacció amb el món físic i la competència en tecnologies. Concretament, cada prova d'accés consta de dos blocs de dues hores que comprenen les tres parts que estructuraven la dita prova (comunicativa i social, matemàtica, i científicotecnològica). Les matèries de cada bloc i el pes relatiu que té en el total de la prova són les que figuren en la taula 3.

TAULA 3. *Matèries de les PACF de grau mitjà segons els dos blocs en què es desglossa la prova d'accés*

<i>Part comunicativa i social</i>	<i>Part matemàtica i part científicotecnològica</i>
Competència en llengua catalana i castellana (15 % + 15 %)	Competència matemàtica (25 %)
Competència en llengua estrangera (10 %)	Competència d'interacció amb el món físic (10 %)
Competència social i ciutadana (15 %)	Competència en tecnologies (10 %)

- 2.7** Tota la informació sobre les proves d'accés als cicles formatius es pot trobar, amb molt de detall, a la pàgina web següent del Departament d'Ensenyament de la Generalitat: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament/menuitem.75e1c94eb5dd9e184ed22010b0c0e1a0/?vnextoid=0d4f80a92de05310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vnextchannel=0d4f80a92de05310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD>.

3 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (I): QÜESTIONS GENERALS

- 3.1** Les recomanacions que fem tot seguit tenen l'objectiu de facilitar la tasca d'edició de les proves; per això és molt important llegir-les atentament i revisar els documents redactats per validar-ne totes les dades (especialment, els noms propis, les dates, les quantitats i les citacions) i imprimir-los per poder lliurar-los en paper i en suport electrònic (MS Word®) al Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans. El corrector automàtic de l'MS Word® no és suficient; per això hem recollit aquí els casos que han suscitat dubtes i consultes a l'hora de redactar les proves, juntament amb la proposta d'esmena corresponent.
- 3.2** Dos asteriscos davant d'una expressió indiquen que es tracta d'una forma o d'un ús incorrecte, mentre que un únic asterisc assenyala que l'ús de la forma és inadequat en el context en què es troba, d'acord amb aquests criteris i amb el caràcter formal d'aquestes proves.
- 3.3** En els criteris que hi ha a continuació, si no indiquem una altra cosa, ens referim sempre a l'original en llengua catalana.
- 3.4** Els professors redactors han de tenir en compte que les versions en català i en espanyol d'una mateixa prova són fascicles diferents, i que, en tot cas, les dues versions han de ser paral·leles, tant pel que fa a la forma com al contingut.

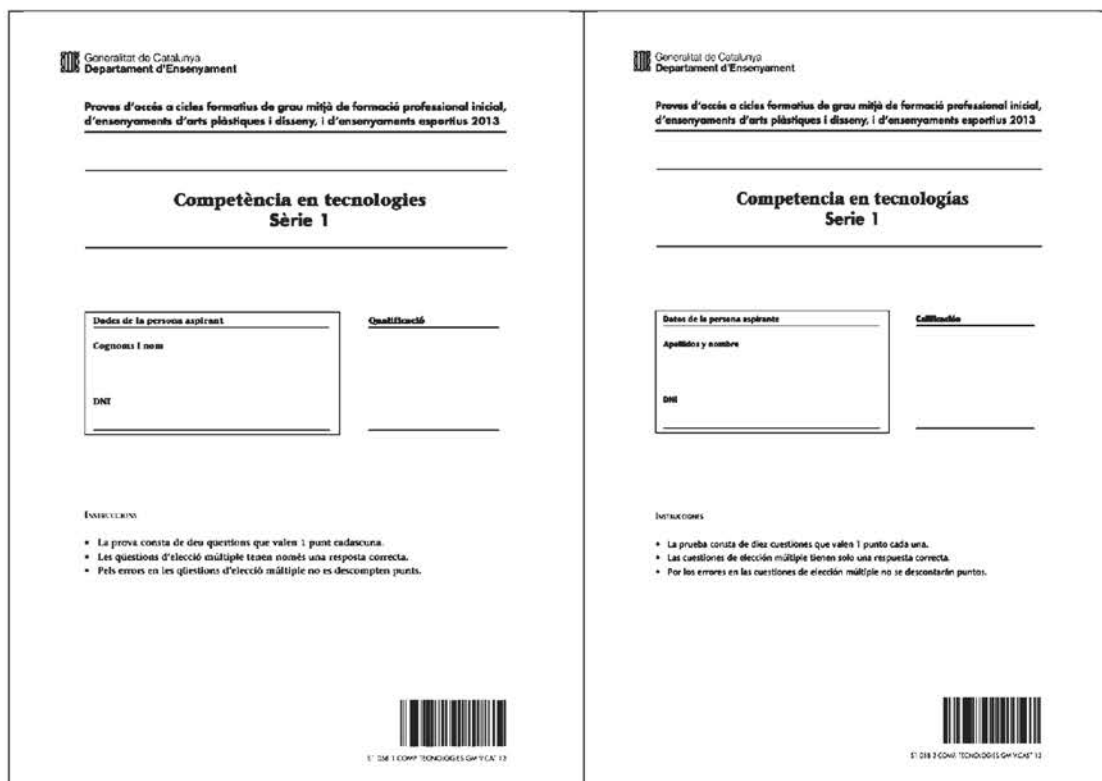

FIGURA 1. Portada del mateix fascicle en català i en espanyol, respectivament

A més a més, els professors redactors han de lliurar també el solucionari de la prova, però només ho han de fer per a la versió catalana.

Val a dir que les proves de llengües estrangeres de cicles formatius de grau mitjà només consten de versió catalana i solucionari.

3.5 Si les proves contenen textos de suport és imprescindible que els professors redactors incloguin en el dossier final la fotocòpia dels textos originals corresponents (o bé una sortida impresa, si el text és extret d'una pàgina web).

3.6 Per tradició, la Generalitat de Catalunya adopta, en totes les proves, la denominació *castellà* —en comptes de *espanyol*— per a referir-se a la llengua oficial de l'Estat, llevat que es trobi dins una citació textual, cas en què es respecta la forma que figura en la citació.

3.7 Atès que actualment hi ha tres llengües oficials a Catalunya (català, espanyol i aranès —denominació que pren l'occità a la Vall d'Aran—), frases habituals que havien aparegut en les instruccions generals anys enrere, com ara la següent:

* Totes les preguntes es poden respondre en qualsevol de les dues llengües oficials de Catalunya.

són substituïdes per l'especificació que segueix:

Totes les preguntes es poden respondre en català o en castellà.

3.8 Abans de donar per tancada la redacció de les proves, els professors redactors han de comprovar que les instruccions que encapçalen cada prova i que van en negreta siguin aplicables (per exemple, si les instruccions indiquen: «Trieu i resolcu CINC dels set exercicis que es proposen», cal assegurar que s'hagin redactat set exercicis).

També han de comprovar que la puntuació que han assignat a cada exercici sigui la correcta, per tal que la puntuació total de la prova sumi 10 punts.

INSTRUCCIONS

- **Trieu i resolcu CINC dels set exercicis que es proposen.**
- **Indiqueu clarament quins heu triat. Només se n'avaluaran cinc.**
- **Cada exercici val 2 punts.**

Enunciats

3.9 Les frases dels enunciats han de ser simples, concises i clares, han d'estar ben connectades i han de tenir un ordre sintàctic normal i una longitud que no sigui excessiva.

El gas amoníac, NH_3 , és un dels compostos més fabricats del món. La gran importància que té es deu a la facilitat amb què es pot convertir en altres productes que contenen nitrogen. En l'àmbit domèstic, trobem solucions d'amoníac en una àmplia varietat de productes de neteja.

3.10 Per a la redacció dels enunciats cal tenir en compte la terminologia bàsica que fa referència a l'estructura i a la morfologia de les proves que figura a la taula 4.

TAULA 4. Terminologia emprada en l'estructura i la morfologia de les proves

Terme	Definició
matèria	Conjunt de continguts i de criteris d'avaluació de què l'aspirant s'examina
prova	Conjunt d'exercicis, qüestions i preguntes que serveixen per a avaluar els coneixements, les capacitats i les habilitats suficients de l'aspirant respecte al cicle formatiu de grau mitjà al qual opti. En el cas de les proves d'accés als cicles formatius de grau superior, les proves avaluen la maduresa de l'aspirant en relació amb els objectius del batxillerat i les seves capacitats referents al camp professional de què es tracti
sèrie	Conjunt de versions (la catalana, l'espanyola i el solucionari) de què consta un dels models de la prova d'una matèria el mateix any. S'elaboren diverses sèries tant en les matèries de grau superior com en les de grau mitjà, i se'n seleccionen dues de cada
examen	S'utilitza en sentit genèric per a designar una prova qualsevol
fascicle	Quadern de fulls que conforma una prova d'una matèria determinada en una versió determinada
versió	Forma que pren, segons la presentació del contingut en una llengua o altra, o segons la naturalesa del contingut (en el cas del solucionari), un mateix model de prova. Cada versió es recull en un fascicle diferent
opció	Generalment, dins el mateix fascicle hi ha dues possibilitats d'examen, que s'anomenen <i>opcions</i> , la A i la B. L'aspirant n'ha de triar una per respondre. Cada opció conté un exercici o més
exercici	Qüestió, pregunta, problema o un conjunt d'aquests que l'aspirant ha de resoldre per a obtenir una puntuació determinada
enunciat	Explicació dins l'exercici que indica la qüestió que cal resoldre o respondre
apartat	Fragment d'un exercici, separat per un punt i a part, en què es demana que es respongui a una qüestió. En alguns exercicis s'indica amb una lletra
qüestió	Aspecte que ha de resoldre, discutir, argumentar, raonar, etc., l'aspirant
pregunta	Qüestió que ha de resoldre l'aspirant, formulada mitjançant una frase interrogativa
puntuació	Valor màxim preassignat a cada un dels exercicis d'una prova. La puntuació dels exercicis d'una prova ha de sumar 10 punts
problema	Qüestió que s'ha de resoldre o aclarir mitjançant un càlcul

Així, resulten enunciats com ara:

La **prova** consta de quatre **exercicis**. Els exercicis 1 i 2 són comuns i obligatoris, i els exercicis 3 i 4 estan agrupats en dues **opcions** (A i B), de les quals n'heu d'escollir UNA. Feu els exercicis 1 i 2 i escolliu UNA de les dues opcions per als altres dos exercicis. En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

3.11 En general, la informació dels enunciats es divideix en *part expositiva* i *part directiva*. La part expositiva dels enunciats, que presenta i contextualitza l'exercici, ha d'evitar repeticions innecessàries. La part directiva, que indica les qüestions que cal resoldre, ha d'evitar ambigüitats.

part expositiva { Fa un any, una persona va invertir 12.000 € en accions de tres empreses, que anomenarem *A*, *B* i *C*. Ara, les accions de l'empresa *A* han augmentat de valor en un 25 %, les de l'empresa *B* han augmentat en un 10 % i, en canvi, les de l'empresa *C* han perdut un 15 % del seu valor. Si ara vengués totes les accions, no obtindria ni pèrdues ni beneficis. Sabent que va invertir en les accions de l'empresa *C* el mateix que en les altres dues juntes, calculeu la quantitat de diners que va invertir en accions de cada empresa.

part directiva {

3.12 Abans de redactar els enunciats, cal estructurar bé la informació que s'hi vol exposar. Un dels objectius fonamentals d'aquesta tasca prèvia és separar la part expositiva de la part pròpiament directiva dels enunciats. No solament aconseguirem una redacció més elegant, sinó que també evitarem possibles confusions als aspirants.

Aquestes dues batedores (imatges *A* i *B*) van aparèixer al mercat amb trenta anys de diferència. Contesteu les preguntes següents:

- Hi ha diferències formals entre aquestes dues batedores? I diferències estructurals?
- Quins avantatges té la segona i com és que l'aparell ha experimentat aquesta evolució?

En els exercicis que tenen un enunciat general i més d'una qüestió, escrivim l'enunciat a continuació del número de l'exercici, i, a sota, cadascuna de les qüestions estructurades en apartats.

- P4)** Un cos de 10 kg de massa es penja d'una molla vertical i s'observa que la molla s'allarga 2 cm. A continuació, estirem la molla cap avall i el sistema comença a oscil·lar fent un moviment harmònic simple de 3 cm d'amplitud.
- a)* Calculeu l'equació del moviment que seguirà el cos.
 - b)* Determineu la velocitat del cos oscil·lant al cap de 5 s d'haver començat el moviment.

En el cas que l'exercici contingui més d'un enunciat, posem la part comuna dels enunciats al capdamunt de l'exercici i, a continuació, els dos apartats corresponents a les qüestions. Si no és possible, fem pujar les lletres d'ordre dels apartats al començament de cadascuna de les qüestions (i no al començament de la qüestió).

- * **P5)** Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz. Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre.
- a)* Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.

Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora.

- b)* El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és *x* vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu *x*.

P5) Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz.

- a)* Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre. Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.
- b)* Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora. El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és *x* vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu *x*.

- P5) a)** Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz. Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre. Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.
- b)** Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora. El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és x vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu x .

3.13 En la formulació de les qüestions evitem possibles equívocs, per exemple, fent explícits elements importants de l'enunciat o eliminant algun pronom feble de referent poc clar.

- * Un mòbil A xoca contra un mòbil B [...]. Calculeu-ne la velocitat.

Un mòbil A xoca contra un mòbil B [...]. Calculeu la velocitat del mòbil A.

3.14 En general, formulem les instruccions amb frases afirmatives, que es prestin a menys ambigüitats que les negatives.

- * Comenteu, en no més de sis línies, els casos...

Comenteu, en sis línies com a màxim, els casos...

3.15 En els enunciats dels exàmens de vegades es vol demanar pel significat d'una expressió determinada. Un terme designa un concepte, i podem parlar del concepte d'un terme, és a dir: el concepte designat per aquell terme.

El verb *definir* significa 'explicar el veritable sentit (d'un mot o d'una expressió)' o, altrament dit, 'explicar el concepte (d'un terme)'. Atenint-nos a aquesta definició, la construcció «definir el concepte d'un terme» seria redundant (això és, equivaldria a dir «explicar el concepte del concepte d'un terme») i, doncs, desaconsellable. En canvi, són bones tant la construcció «definir el terme x » com «definir x », però no «definir el terme de x », ja que es tracta de definir x , no pas el *terme* de x .

- * Definiu els conceptes de punt de comanda i d'estoc de seguretat.
- * Definiu els conceptes *punt de comanda* i *estoc de seguretat*.
- * Definiu el terme de punt mort.

Definiu el terme *punt mort*.

Definiu *punt mort*.

3.16 Amb el verb *explicar* passa més aviat el contrari. Aquest verb vol dir 'exposar amb paraules clares'. Per tant, el que expressem amb paraules és el concepte més que no pas el terme. (El mateix passa amb *descriure*, 'representar amb paraules'.)

- * Expliqueu el terme *auditoria financera*.
- * Expliqueu *auditoria financera*.

Expliqueu el concepte d'auditoria financera.

Expliqueu el concepte *auditoria financera*.

* Descriuiu el concepte de motivació intrínseca

* Descriuiu *motivació intrínseca*.

Descriuiu el concepte de *motivació intrínseca*.

Descriuiu el concepte *motivació intrínseca*.

També són bones construccions alternatives com ara:

Què s'entén per *marca blanca*?

Expliqueu què és un *canal de distribució*.

Expliqueu el fenomen conegut amb el nom de *deslocalització industrial*.

3.17 El quadradet buit que s'ha d'emplenar amb un nombre, una lletra o una altra marca com a resposta, entre diferents opcions, d'una qüestió concreta s'anomena, preferentment, *casella*. Les denominacions *requadre* (que és innecessària) o *quadre* (que és massa general) no són recomanables amb aquesta finalitat.

* Marqueu amb una creu els quatre *requadres* situats a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

* Marqueu amb una creu els quatre *quadres* situats a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

Marqueu amb una creu les quatre *caselles* situades a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

Tanmateix, respectem la denominació *quadre* en les portades, que és la que s'ha emprat tradicionalment en aquests exàmens.

Opció d'examen

(Marqueu el *quadre* de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

3.18 Cal assegurar-se que les preguntes de les diferents sèries es corresponen entre si. És a dir, en cas que el model de resposta que es demana sigui el mateix en algunes sèries (i només en variï el contingut), és preferible formular la pregunta sempre de la mateixa manera, en comptes de canviar la formulació de la pregunta en cada sèrie.

Solucionaris

3.19 Cal que les respostes que s'ofereixen en els solucionaris siguin coherents amb els enunciats. Per exemple, si es demana que s'esmentin dues causes d'un fenomen determinat, en la resposta del solucionari n'han de figurar, com a mínim, també dues. O si es demana que l'aspirant proposi un sinònim o bé una definició d'un terme, en la resposta del solucionari han de figurar les dues possibilitats: un sinònim i una definició.

- 3.20** Les seccions 9, 10 i 11 d'aquests criteris recullen les instruccions de la portada i del cos dels solucionaris de cada matèria.

Tractaments personals i llenguatge sexista

- 3.21** En la redacció dels enunciats, el tractament de persona ha de ser de *vós* en català i de *usted* en espanyol.

[català] Expliqueu l'inconvenient principal d'aquest objecte d'ús domèstic (imatge C) i proposeu la manera de millorar-lo.

[espanyol] Explique el principal inconveniente de este objeto de uso doméstico (imagen C) y proponga el modo de mejorarlo.

- 3.22** Per a les descripcions, fem servir generalment la primera persona del plural, mentre que en espanyol fem, preferentment, l'oració impersonal.

[català] * S'aplica una força a un cos de massa...

Apliquem una força a un cos de massa...

[espanyol] Se aplica una fuerza a un cuerpo de masa...

- 3.23** Els mots que mostren la flexió de gènere, com ara *autor/a*, *filòsof/a*, *usuari/ària*, etc., s'han d'escriure d'acord amb el sistema del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC, però no s'han de flexionar els determinants ni els adjectius que els acompanyen.

* Citeu un n/a autor r/a contemporani/ània de Plató.

Citeu un autor r/a contemporani de Plató.

Si estan en plural, s'escriuen únicament en masculí, que s'accepta com a englobador.

* Anomeneu els polítics/ques catalans de l'època del tripartit.

Anomeneu els polítics catalans de l'època del tripartit.

Ara bé, les formes s'han de deixar com estan si es tracta del plantejament d'un problema o d'un context similar. Això no obsta perquè evitem les marques sexistes o invisibilitzadores de les dones en la redacció, si és possible i no es força el text. En aquest sentit, podem fer servir col·lectius (*humanitat*, *alumnat*, *estudiantat*), genèrics (*espècie humana*) o formes ambivalents (*persones*, *ésser humà*).

* Adopteu aquesta manera de fer i, traslladant-la a altres materials i formes, apliqueu-la a una proposta escultòrica personal que mostri aquesta relació de l'home amb els objectes, els materials i les imatges que l'envolten.

Adopteu aquesta manera de fer i, traslladant-la a altres materials i formes, apliqueu-la a una proposta escultòrica personal que mostri aquesta relació de l'ésser humà amb els objectes, els materials i les imatges que l'envolten.

En espanyol, encara que en el *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia Española (RAE) es representa la terminació de femení amb la síl·laba sencera (p. ex., *autor/ra*), seguim la nova norma ortogràfica de la RAE exposada a l'obra *Ortografía de la lengua española* (Espasa-Calpe, 2010, cap. IV, § 4.2.1.3), segons la qual només s'afegeix el morfema de femení (després d'una barra inclinada sense espais o bé entre parèntesis sense espais) a la forma masculina.

alumno/a

amigo(a)

4 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (II): QÜESTIONS DE LÈXIC GENERAL I D'ESPECIALITAT

Lèxic comú

- 4.1 Quan parlem de coses, no fem servir **majoria* sinó *major part*. Reservem *majoria* per referir-nos a persones. En espanyol, no es fa aquesta distinció.

[català]	* la majoria dels museus
	* la majoria de les espècies vegetals
	la major part dels museus
	la major part de les espècies vegetals
[espanyol]	la mayoría de los museus
	la mayoría de las especies vegetales

- 4.2 En general, en català procurem evitar d'escriure l'abreviatura *etc.* o punts suspensius en textos que no els necessiten. Per a evitar-los, podem modificar lleugerament la redacció del text o afegir expressions com ara *entre altres*. Tinguem en compte, en qualsevol cas, que escrivim la paraula *etcètera* en la forma abreujada *etc.* a l'interior de paràgraf, i en la forma desplegada *etcètera* a final de paràgraf.

Presenteu una proposta fàcil de plegar i de desplegar (o d'enrotllar i de desenrotllar, **etc.**), a mida real i que pugui interessar aquesta empresa.

Material d'ús habitual: bolígraf, llapis i goma, regle, **etcètera**.

Aquest criteri també l'apliquem a l'espanyol, però no a les altres llengües. En anglès i alemany, al costat de *etc.* podem trobar *&c*; en francès solen escriure *etc.*

- 4.3 La *mitjana* és el valor que resulta de dividir la suma de diverses quantitats per llur nombre. La forma **promig* és incorrecta. *Mediana* és un terme correcte en el sentit de la 'dada situada al centre d'un conjunt de dades estadístiques ordenades de més petita a més gran'.

La **mitjana** de temperatures durant el dia és 31 °C.

- 4.4 És preferible utilitzar noms precisos en comptes de noms genèrics o mots comodí com ara **aspecte*, **cosa*, **fet* o bé verbs amb poca precisió semàntica com ara **fer* o **dir*.

- * L'arquitecte ha de **fer** el projecte.
- L'arquitecte ha de **redactar** el projecte.
- L'arquitecte ha d'**executar** el projecte.

4.5 En principi, les quantitats s'escriuen amb lletres llevat que calguin més de tres mots per a llegir-les (*vint-i-cinc* compta com si fossin només dos mots), que siguin nombres decimals, que vagin acompanyades de símbols o d'un guió d'interval, o que es tracti de la puntuació d'un exercici (cf. el § 8.15).

Escriuiu unes paraules...

errors com a màxim...

Però,

La distància són .

Trieu i resoleu dels exercicis que es proposen.

La variable *edat* s'ha d'agrupar en intervals: 15-45 i 46-75.

Ara bé, en els enunciats redactats en altres llengües que el català i l'espanyol en què es demana de fer una redacció d'una llargària determinada, recorrem a les xifres:

[català] El resum ha de tenir entre i paraules, aproximadament.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes paraules), el tema següent:

[espanyol] Elija UNA de las dos opciones siguientes y desarróllela en unas palabras.

Però,

[alemany] Wählen Sie EIN Thema aus und schreiben Sie ungefähr Wörter.

[anglès] Write between and words about ONE of the following topics.

[francès] Rédigez un texte de à mots à partir de l'UNE des options proposées.

Faites une rédaction d'un minimum de dix lignes (mots environ) sur UN des sujets suivants:

TAULA 5. Les quantitats escrites amb xifres

Quantitats escrites amb xifres	Exemples
Quan calen més de tres mots per a escriure-les (la conjunció <i>i</i> no compta)	1.738 (però, <i>cent vint-i-dos</i>); en les matèries de ciències, 1 738 (sense punt per a indicar els milers)
Quan porten decimals	$\overline{3,261\ 261}$... és un nombre racional. El temps necessari són $\overline{10,34}$ anys. El cos humà pot emmagatzemar fins a un màxim de $\overline{0,450}$ kg d'aquesta molècula. Si cada gram ens aporta $\overline{4,2}$ kcal, quantes kilocalories ens pot aportar en total?
Quan van acompanyades de símbols	La distància són $\overline{100\ m}$ Uns agricultors es reparteixen una collita de $\overline{4\ 800\ kg}$ de cereals... Un autocar es desplaça a una velocitat mitjana de $\overline{80\ km/h}$ Volem fer una imposició de $\overline{40\ 000\ €}$... El primer se n'emporta dues cinquenes parts, el segon, el $\overline{25\ \%}$...un angle d'incidència <i>i</i> de $\overline{25^\circ}$...
Quan s'expressa un interval amb un guió, o amb coma sense espais, en un interval d'estadística	La variable <i>edat</i> s'ha d'agrupar en dos intervals: $\overline{15-45}$ i $\overline{46-75}$ L'interval estadístic $\overline{(15,45)}$
Quan es tracta de la puntuació d'un exercici	Compteu $\overline{1}$ punt per cada apartat ben respost $\overline{2}$ punts] $\overline{1,5}$ punts: $\overline{0,25}$ punts pels apartats <i>a</i> i <i>b</i> i $\overline{0,5}$ punts pels apartats <i>c</i> i <i>d</i>)
Quan es tracta del dia i de l'any d'una data	...un article sobre el mosquit tigre, publicat a <i>El País</i> el $\overline{12}$ de maig de $\overline{2010}$... <i>El Punt Avui</i> ($\overline{29}$ novembre $\overline{2011}$)
Quan es tracta de fórmules matemàtiques, físiques o químiques	$f(1) = \overline{-12} + \overline{4} \cdot \overline{1} - \overline{3} = \overline{-1} + \overline{4} - \overline{3} = \overline{0}$ $Q = P \cdot t = \overline{1\ 000}\ W \cdot \overline{8}\ h = \overline{8}\ kW\ h = \overline{2,88} \cdot \overline{107}\ J$
Quan es tracta d'una proporció o d'una escala	... a escala 1:1 000
Quan es fa referència a una enumeració feta en xifres, a una nota a peu de pàgina, a un punt d'una figura, etcètera.	Trieu UNA de les dues opcions, A o B, i feu-ne els problemes ($\overline{8}$ i $\overline{9}$).

Cal tenir en compte, però, que en el cas de les assignatures de càlcul (per exemple, estadística, economia de l'empresa, matemàtiques o biologia), les quantitats s'escriuen gairebé sempre amb xifres. Es poden deixar escrites amb lletres només quan no són objecte de la pregunta de l'exercici.

En una enquesta a $\overline{16}$ persones...

En el centre d'una piscina circular de 6 m de radi es genera una ona harmònica que arriba a l'extrem de la piscina en 3 s, mentre es generen $\overline{15}$ crestes...

Dins l'escala IEV, té un valor comprès entre 0 i 1 i es tracta del tipus de volcà que representa menys risc per a les persones.

Però,

Si fóssiu el director o la directora d'una entitat financera i Ilerda Bicis, SL, us sollicités la quantitat de 18.000 €, li concediríeu un préstec a sis mesos tenint en compte les garanties que ofereix l'empresa?

4.6 Cal anar amb compte amb la distribució dels mots *alçària*, *alçada*, *altura* i *altitud*. Els termes *alçària* i *alçada* denoten una dimensió, és a dir, una propietat intrínseca d'un ésser o d'un objecte. El mot *alçària* significa 'dimensió d'un cos en direcció vertical' i el terme *alçada* significa 'alçària, especialment d'una persona o d'una bèstia'.

Aquest arbust pot assolir els 2 m d'alçària

L'alçària d'un arbre

L'alçària d'una muntanya

Fa vint pams d'alçària

L'alçada mitjana de la població és 1,70 m

L'alçada d'un cavall

Quant fas d'alçada?

En canvi, *altura* i *altitud* denoten una posició o situació relativa respecte a un punt. El mot *altura* significa 'distància vertical d'un punt a la superfície de la Terra o a qualsevol altre terme de comparació', i el terme *altitud* significa 'altura d'un punt de la Terra (o del cel) respecte al nivell del mar'.

Des d'aquella altura, el castell dominava la zona

Enlairar-se fins a una altura de mil metres

Però,

L'avió vola a 8 000 m d'altitud

4.7 En català tenim diversos termes per a descriure cada dimensió física. Sempre comptant amb el beneplàcit del professor o professora de la matèria en qüestió, establim un criteri simplificat: la *longitud* defineix els objectes unidimensionals (com una línia); *amplària*, *alçària* s'utilitzen per a cossos bidimensionals, i *llargària*, *fondària* i *gruix*, per a cossos tridimensionals (taula 6).

TAULA 6. *Termes que designen les dimensions dels objectes*

<i>Dimensió</i>	<i>Definició</i>
longitud	Extensió d'un segment d'una recta
amplària	Distància de costat a costat
alçària	Dimensió d'un cos en direcció vertical
llargària	Extensió d'un extrem a l'altre
fondària	Profunditat, distància de dalt a baix al fons
gruix	Alçària d'un cos quan és sensiblement inferior a la llargària i a l'amplària; i també dimensió altra que la llargària en un cos en què les altres dues són iguals

Vegeu els epígrafs 9.32 i 10.38, per a l'ús dels termes que designen dimensions en les matèries de matemàtiques i dibuix tècnic.

- 4.8** Les paraules *capsa* i *caixa* no signifiquen exactament el mateix. Una *capsa* és un 'receptacle de cartó, de llauna, de fusta, de vori, etc., de forma variable, més aviat petit, amb una tapa solta o agafada, destinat a transportar o guardar diferents objectes'. En canvi, una *caixa* és un 'receptacle d'una certa grandària, de forma rectangular, generalment de fusta amb fons i tapa clavats i destinada a aconduir i transportar tota mena d'objectes'.

Li van regalar una de bombons.

Dissenyeu una per a embalar aquest moble.

- 4.9** Les paraules *forma* i *manera* no signifiquen el mateix. La *forma* és l'aparença externa d'una cosa, mentre que la *manera* és un estil de procedir.

Descriviu la d'aquesta escultura.

Cal trobar una més ràpida de fer el trajecte.

En conseqüència, també substituïm ****de forma que per de manera que.**

** Construïu un quadrat inscrit en el rombe cada vèrtex del quadrat estigui contingut en un dels costats del rombe.

Construïu un quadrat inscrit en el rombe cada vèrtex del quadrat estigui contingut en un dels costats del rombe.

- 4.10** Distingim entre *nombre* i *número*. *Nombre* (abreujat, *nre.*) és el 'resultat de comptar les coses que formen un agregat, i ens abstracte que resulta de generalitzar aquest resultat', mentre que *número* (abreujat, *núm.*) es refereix al 'nombre amb què una persona o una cosa és designada dins una sèrie o col·lecció'.

Responeu a la qüestió 4.

Detecteu els enters.

En espanyol, no fem aquesta distinció, i fem l'abreviatura *n.º*.

Responda a la cuestión 4.

Detecte los números enteros.

- 4.11** Cal no confondre el mot *el·lipsi* ('supressió d'un fragment d'un text') amb el mot *el·lipse* ('corba plana').

L' *el·lipsi* és un recurs de la narrativa que es fa servir en diversos camps d'expressió audiovisual, com el cinema, la televisió o el còmic.

A partir de l' *el·lipse* traçada, determineu les longituds dels eixos...

- 4.12** De vegades s'usa el mot *tipus* en detriment del mot *classe*. Un *tipus* és un «model de», és a dir, un 'individu, grup, etc., que és l'exemplificació més perfecta d'una espècie, d'un gènere, etc.', mentre que una *classe* és un «conjunt de», és a dir, un 'grup de persones, d'animals o de coses que resulta d'una distribució feta atenent a les analogies i les diferències que presenten entre ells'.

* Grup de classificació de la tipologia de la vegetació que engloba *tipus* de vegetació properes entre elles per llurs fisiognomia, ecologia i composició biòtica.

Grup de classificació de la tipologia de la vegetació que engloba *classes* de vegetació properes entre elles per llurs fisiognomia, ecologia i composició biòtica.

Quin *tipus* de molècula és l'amilasa des del punt de vista funcional?

- 4.13** Quan una dada no es vol tenir en compte, diem que és *negligible*, no pas ***menyspreable*, que vol dir 'que mereix el menyspreu'. En espanyol s'utilitza la forma *despreciable* en els dos sentits.

[català] ** són quantitats *menyspreables*

 són quantitats *negligibles*

[espanyol] son cantidades *despreciables*

- 4.14** Seguint la normativa vigent, adjuntem el prefix *no-* a un nom mitjançant un guionet, llevat que es tracti d'un mot de verbal acabat en *-ció* o en *-ment*.

la *no*-violència

els *no*-catalanoparlants

el *no*-res

el *no*-jo

sempre ha defensat la *no* intervenció militar

la *no* acceptació de les bases

No l'adjuntem, tampoc, a un adjectiu, sinó que l'escrivim separat.

les persones *no* violentes

els alumnes catalanoparlants

4.15 Evitem les nominalitzacions dels verbs i els circumloquis innecessaris, que són tan freqüents en espanyol. En la traducció a l'espanyol dels enunciats cal seguir la redacció que s'ha adoptat per al català.

* Van procedir a la votació de les esmenes.

Van votar les esmenes.

* quin és el factor que vol analitzar la investigadora.

quin factor vol analitzar la investigadora.

4.16 El quantitatiu *dos* és invariable quan s'utilitza amb valor ordinal, posposat al nom, per exemple: «Era la número *dos* del partit» (en comptes de *dues*). Davant de noms femenins, fem servir el cardinal *dues*: «Teniu *dues* opcions».

4.17 Per a indicar 'l'un i l'altre, l'una i l'altra', fem servir *tots dos / totes dues, els dos / les dues*, en comptes de **ambdós/*ambdues*.

* Ambdues opcions són igualment difícils.

Totes dues opcions són igualment difícils.

4.18 En les enumeracions amb noms precedits per un determinant (*el, aquest*), posem l'article corresponent davant de cada nom si són de diferent gènere o de diferent nombre.

la massa i les dimensions del vehicle

el volum i la velocitat del globus

A més, encara que el gènere i el nombre dels noms siguin els mateixos, també és recomanable posar l'article davant cada element, tot i que es poden elidir els articles a partir del segon si això millora l'estil de la frase. Si un dels articles s'apostrofa, no l'ometem en cap cas.

la velocitat i l'altura del globus

4.19 Construïm els plurals dels mots acabats en *-xt, -sc* i *-ig* com *text, bosc* i *raig* preferiblement amb la terminació *-os* en comptes de **-s*.

Repartiu les plantes en dos textos.

La situació actual dels boscos és bona.

Compareu els dos textos.

S'han escapat dos bojós d'una institució psiquiàtrica.

En són excepció els termes *raigs X, molluscs* i *tests* (en el sentit de 'proves, reaccions, assajos'), en què fem el plural amb la terminació *-s*.

4.20 D'acord amb la nova normativa ortogràfica de la Real Academia Española (*Ortografía de la lengua española*, Espasa-Calpe, 2010, § 3.4.3.3), en els exàmens en espanyol no hem d'emprar l'accent diacrític en l'adverbi *solo* ni en els demostratius *este*, *ese* i *aquel*. S'ha de mantenir, però, en aquests mots si es troben en les citacions d'autors editats abans de la reforma ortogràfica.

Indique solo tres causas del cambio climático.

La forma redonda del bidón consigue que este se desplace como una rueda.

4.21 Cal tenir present la denominació dels temps verbals dels participis, d'acord amb la normativa:

** participi de present

** participi de passat

participi present

participi passat

4.22 No són admissibles els calcs d'altres llengües. L'expressió espanyola *en buena medida* no es pot traduir literalment. En català tenim *en bona part*, *en grau considerable*, *en alt grau*, etcètera.

[català] ** en bona mesura

 ** en bona mida

 en bona part

[espanyol] en buena medida

L'expressió ***per últim* també és un calc de l'espanyol, en català tenim *finalment*, *per acabar*, etcètera.

** Per últim, les composicions rítmiques basades en la percussió no tenen els aspectes anecdòtics que trobem en altres bandes.

Finalment, les composicions rítmiques basades en la percussió no tenen els aspectes anecdòtics que trobem en altres bandes.

4.23 La Secció Filològica de l'IEC va aprovar, el 16 de novembre de 2012, les formes *blog*, *bloguer/a*. Notem que aquest criteri va en sentit contrari a les recomanacions que fins ara havia fet el Termcat (que proposava les formes ***bloc* i ***blocaire*).

4.24 Hi ha altres contrastos entre expressions en català i en espanyol. Es tracta de casos en què no hi ha correspondències literals (taula 7).

TAULA 7. Expressions diferents en català i en espanyol

Català	Espanyol
a ull nu	a simple vista
actualment	en la actualidad
versar sobre (<i>Els estudis versen sobre aquest tema</i>)	girar alrededor de (<i>Los estudios giran alrededor de este tema</i>)
etapa contra rellotge	etapa contra el reloj

Terminologia

- 4.25** Procurem evitar la variació terminològica que no sigui imprescindible, per no suscitar dubtes entre els examinands; per exemple, cal triar una sola forma entre *retroacció* i *realimentació*, que, en qualsevol cas, són preferibles respecte a la forma anglesa *feedback*.
- 4.26** Vegeu la terminologia especificada segons les matèries en les seccions 9 i 10 d'aquest llibre.
- 4.27** Com a norma general, acceptem els mots nous creats per derivació, mentre la formació sigui correcta i l'ús que se'n faci respongui a un significat predictable. És el cas, per exemple, del neologisme *renegociació*, format a partir de la base *negociar* i del prefix *re-*, que significa 'tornar a', de manera que *renegociar* vol dir 'tornar a negociar' (de la mateixa manera que *replantejar* significa 'tornar a plantejar').
- 4.28** Una altra norma general, que afecta tots els àmbits d'especialitat, és la nominalització que es fa d'adjectius i participis, com ara:

dièdric *m.* ('sistema dièdric' en dibuix tècnic)

immobilitzat *m.* ('actiu immobilitzat' en economia)

blanca *f.* ('línia blanca' en tipografia)

En certs casos, però, la nominalització és opaca, i és preferible de mantenir-hi el nom, com en:

* militar *f.* (dibuix tècnic)

perspectiva militar

* cavallera *f.* (dibuix tècnic)

perspectiva cavallera

5 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (III): QÜESTIONS D'ONOMÀSTICA

Noms de persona

- 5.1** Si la denominació d'una persona consta de nom i cognom, no hi anteposem l'article personal. Tanmateix, sí que l'anteposem davant d'una denominació que només consta del nom de pila.

** En Joan Solà i en Josep Ruaix consideren...

Joan Solà i Josep Ruaix consideren...

Segons en Joan, no hi ha solució, i segons la Laia, no hi ha cap problema.

Cal tenir en compte que, en el cas dels noms de pila masculins, utilitzem l'article personal *en* davant els noms començats per una consonant; mentre que emprem l'article *el* quan el nom comença per vocal o per una *h* muda. Davant els noms de pila femenins, fem servir l'article personal *la* en tots els casos.

l'Arnau, l'Hug

en Ferran

la Laia, l'Elsa, l'Helena

- 5.2** Adaptem els noms propis àrabs d'acord amb la transcripció simplificada de la «Proposta sobre els sistemes de transliteració i transcripció dels mots àrabs al català» dels *Documents de la Secció Filològica*, I (Barcelona, IEC, 1990, a/e: <http://publicacions.iec.cat/Front/repository/pdf/00000041/00000059.pdf>). En podem veure una mostra a la taula 8.

Abd al-Màlik
 Abd al-Mumin
 Abd-Allah (rei de Granada)
 Abd-Allah at-Tarjuman al-Mayurqí al-Múhtad i (nom adoptat per Anselm Turmeda)
 Abd-ar-Rahman II
 Abu-Bakr
 Abú-Alí al-Hassan ibn al-Haytham (astrònom)
 Abu-Jàfar Àhmad al-Múqtadir (de Saragossa)
 Alí an-Nàssir
 Alí ibn Yúsuf
 al-Àndalus
 Banu Hud
 Banu Tujib (de Saragossa)
 Bayan d'ibn Idharí al-Marrakuixí
 al-Hàjib (de Lleida)
 al-Hàkam
 Hàsım [o Haixim] ibn Abd-al-Aziz
 Hixam II
 Iàsser Arafat
 Ibn Benist
 Ibn Abbad (rei de Sevilla)
 Ibn al-Khatib
 Ibn Hayyan
 els *ifranj* (= francs)
 l'islam (= islamisme)
 l'Íslam (= territoris sota el domini àrab)
 Jàfar
Kitab al-manàdhir (títol d'un tractat d'òptica)
 madina Barxinuna
 al-Mansur
 Muadh abú Tamim al-Mustànsir bi-Llah
 al-Mudhàffar (de Lleida)
 Muhàmmad ibn Sad ibn Mardanix [el rei Llop] (de Múrcia)
 al-Mundhir ibn Yahyà (de Saragossa)
 al-Mundhir Imad ad-Dawla (de Saragossa)
 al-Mútamid (de Sevilla)
 al-Qàdir
 al-Qàssim
 Raixid (fill d'al-Mútamid, de Sevilla)
Rawd al-mitar (títol de llibre)
 Sulayman ibn Muhàmmad ibn Hud
 Úmar II Omar (quan es tracta del segon califa ortodox)
 Uthman (fill del rei de València)
 Yahyà al-Mamun (de Toledo-València)
 Yahyà al-Mutalí (de Ceuta)
 Yúsuf ibn Taixuffín

5.3

Adaptem els noms propis russos i ucraïnesos d'acord amb la transcripció simplificada de la «Proposta sobre el sistema de transcripció dels mots russos al català» dels *Documents de la Secció Filològica*, III, (Barcelona, IEC, 1996, a/e: <http://publicacions.iec.cat/Front/repository/pdf/00000041/00000074.pdf>). En podem veure una mostra a la taula 9.

TAULA 9. *Noms propis russos i ucraïnesos*

Bolxoi (nom d'un teatre de Moscou)
Bréjnev, Leonid Ilitx
Dniéper (riu; per tradició)
Dostoievski, Fiódor Mikhàilovitx
Flerov, Georgi Nikolaièvitx
Gorbatxov, Mikhaïl Serguèievitx
Gorki, Maksim
Ieltsin, Borís Nikolaièvitx
Kandinsky, Vassili
<i>Karamàzov, Els germans</i> (títol d'una novel·la)
Kàrpov, Anatoli
Khrusxov, Nikita Serguèievitx
Kossiguin, Aleksei Nikolàievitx
Lenin, Vladímir Ilitx
Mendeléiev, Dmitri Ivànovitx
<i>Potiomkin</i> (nom d'un cuirassat rus)
Prokófiev, Serguei Serguèievitx
Stalin, Iossif Vissariónovitx Djugaixvili
Stravinsky, Igor (perquè el mateix autor el feia servir)
Tolstoi, Lev
Txaikovski, Piotr Ilitx
Txékhov, Anton Pàvlovitx
Txerenkov, Pavel Aleksèievitx
Txernóbil (ciutat d'Ucraïna; no s'escriu <i>Txernòbil</i>)
Vernadski, Vladímir Ivànovitx
Vigotski, Lev Semiónovitx
Vinogradski, Serguei Nikolàievitx
Xestov, Lev (<i>o</i> Lleó)
Xostakóvitx, Dmitri Dmítrievitx

Noms de coses

- 5.4** Els noms dels premis i de les distincions s'escriuen amb les inicials de tots els mots significatius en majúscula.

el Premi Nobel de Medicina 2012

Enguany ha rebut la Creu de Sant Jordi.

Segurament, li atorgaran la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya.

- 5.5** En la denominació d'obres arquitectòniques el terme descriptiu s'escriu en minúscula.

la capella Sixtina

la catedral de Barcelona

la cartoixa d'Escaladei

el dolmen de la Febrosa

el santuari de Lord

Ara bé, el genèric descriptiu s'escriu en majúscula quan forma part del nom d'edificis singulars que tenen un nom propi consolidat.

la Casa Batlló

la Casa de les Punxes

el Pavelló Alemany

la Pedrera

la Torre dels Escipions

En aquests casos no es tradueix el nom. Així, en català no fariem servir *la Torre de l'Or*, sinó *La Torre del Oro*.

5.6 Els noms dels monuments (com els d'escultures i pintures) sí que es poden traduir, com fem amb l'*estàtua de la Llibertat* o la *capella Sixtina*. De manera que en espanyol podríem dir *monumento de la Mujer Trabajadora*. En alguns casos, però, la delimitació entre topònim i monument pot ser difícil.

5.7 Els noms dels museus d'arreu del món s'escriuen en català (o en espanyol, en el cas de la versió en aquesta llengua).

[català] * la Tate Gallery

la Galeria Tate (Londres)

el Museu del Prado (Madrid)

el Museu d'Orsay (París)

el Centre d'Art Walker (EUA)

[espanyol] el Museo Nacional de Arte de Catalunya (MNAC)

5.8 Els títols d'obres com ara llibres, pel·lícules, obres teatrals o musicals i de qualsevol classe d'obres d'art, tant en català com en les altres llengües, s'escriuen en cursiva i amb majúscula només la inicial absoluta i els noms propis.

[anglès] *The bonfire of the vanities*

The man who shot Liberty Valance

En alemany, però, tots els noms i els adjectius nominalitzats porten la inicial amb majúscula.

[alemany] *Der Process*

5.9 Escrivim amb majúscula inicial i lletra rodona els noms propis d'eines i aplicacions d'Internet.

Facebook

Flickr

Google

Twitter

5.10 En català, els noms de les guerres s'escriuen amb la inicial dels mots significatius en majúscula, llevat dels conflictes bèl·lics denominats d'una manera general. En canvi, en espanyol, el nom *guerra* es deixa en minúscula i la majúscula es reserva per a la part específica de la denominació, excepte en els casos de *Primera Guerra Mundial* (1916-1918) i *Segunda Guerra Mundial* (1939-1945).

[català]	la Guerra del Peloponès
	Catalunya a la Guerra de Successió
	la Primera Guerra Mundial
	les guerres mèdiques
[espanyol]	la guerra del Peloponeso
	Catalunya en la guerra de Sucesión
	la Primera Guerra Mundial
	las guerras médicas

5.11 En el cas de la traducció a l'espanyol dels noms d'institucions públiques, en traduïm els noms, excepte els topònims catalans que puguin contenir (incloent-hi *Catalunya*).

[espanyol]	Parlamento de Catalunya
	Parque Natural de la Zona Volcánica de La Garrotxa
	Departamento de Salud
	Ayuntamiento de Sant Boi de Llobregat
	Universidad de Girona

Excepcionalment, mantenim el nom de la institució màxima de Catalunya en català.

Generalitat de Catalunya

5.12 Pel que fa a les institucions privades, no traduïm en cap cas la denominació.

[català]	El Corte Inglés
[espanyol]	el Institut d'Estudis Catalans

5.13 Pel que fa a les denominacions dels accidents i llocs geogràfics, reproduïm a continuació l'epígraf 18.7 del document *Regles d'ús de les majúscules i les minúscules* de l'espai web Criteris (a l'<http://criteria.espais.iec.cat>).

En general, les denominacions d'accidents i llocs geogràfics porten en majúscula solament el mot de caràcter específic del sintagma nominal (es pot tractar d'un nom, un adjectiu qualificatiu o un adjectiu numeral que expressa ordre): «*la depressió de l'Ebre, la mar Mediterrània, el golf de Lleó, el cap de Creus, la collada de Toses, la serra del Cadí, la pica d'Estats, les illes Medes, les illes Balears, el barri de Gràcia, els Pirineus, els Prepirineus, la Regió I* (vegueria), *el Subpirineu*.

Aquest mateix criteri s'aplica al casos següents: *bloc de Cardó, bloc de Garraf, els Catalànids, conca de l'Ebre, la conca de Tremp* (no és comarca), *la comarca dels Ports* (tampoc no és cap comarca), *depressió de l'Ebre, depressió de la Selva, depressió del Camp, depressió del Rosselló, depressió del Vallès, el pla de Barcelona* (però, *el Pla de Barcelona* quan es refereix al conjunt de municipis que hi ha al voltant de Barcelona), *ports de Beseit, regió de Barcelona, regió de Girona, taula de Prades* (però —pel fet de tractar-se d'un plural o bé perquè el primer mot és *sector, zona* o un altre descriptiu tan genèric que gairebé és inespecífic—, *el continent europeu, les illes macaronèsiques, depressions exteriors, depressions interiors, serres exteriors prepirinenques, serres interiors prepirinenques, zona axial, zona nord-pirinenca, zona sud-pirinenca*).

Igualment, en determinats contextos, els termes genèrics s'escriuen amb la inicial en majúscula quan equivalen a tota la denominació: *el delta de l'Ebre* (però, *el Delta*), *la cascada del parc de la Ciutadella* (però, *la cascada del Parc*), *la península Ibèrica* (però, *la Península*).

En el casos en què no es pot apreciar cap veritable nom propi en tota la denominació, però el primer mot del nom de lloc és un descriptiu de toponímia (i els diccionaris de referència ho corroboren), aquest mot s'escriu totalment en minúscula i la resta amb la inicial en majúscula (per tal com es considera que, per exclusió, és la denominació pròpia i concreta). Ex.: *conca de Baix, conca de Dalt, conca de Deçà, conca de Dellà, depressió Central Catalana, depressió Litoral, depressió Mitjana, depressió Prelitoral Catalana, depressió Prepirinenca, serralada Litoral Catalana, serralada Prelitoral Catalana, serralada de Marina, serralada Ibèrica, la serralada Transversal Catalana, el sistema Pirinenc, el sistema Ibèric, el sistema Mediterrani Català*

En altres casos, són els adjectius que qualifiquen o determinen un nom propi els que s'escriuen en minúscula: *Pirineu central, Pirineu occidental, Pirineu oriental, Pirineus atlàntics, Pirineus axials, Pirineus catalans, Pirineus mediterranis, Prepirineu meridional, Prepirineu meridional extern, Prepirineu meridional intern, Prepirineu septentrional*.

Finalment, hi ha unes poques expressions específiques (de vegades, fins i tot es poden considerar coreferents) que, excepcionalment, han de portar totes les inicials en majúscula: *el Segon Cinturó, el Quart Cinturó*.

5.14 Els noms d'accidents geogràfics en espanyol divergeixen parcialment del català en l'ús de les inicials que han d'anar en majúscula. Segons les normes ortogràfiques de la RAE (*Ortografía de la lengua española*, RAE, 2010), els noms propis dels accidents geogràfics s'escriuen en majúscula, però no els descriptors (noms genèrics) que els acompanyen.

[espanyol] el mar Rojo
el (mar) Mediterráneo
las (islas) Canarias
el (océano) Pacífico
el (río) Amazonas
la Cordillera de los Andes
la península de Arabia
la península Valiente [*al Panamá*]

Els noms comuns que són part inherent del nom propi, porten les inicials en majúscula en els tres casos següents:

- Quan el descriptor denota una realitat que no s'adiu amb el que significa (Río de la Plata [estuari]).
- Quan el descriptor no s'usa habitualment per referir-se a la realitat designada (los Picos de Europa).
- Quan la denominació no demana article dins d'un enunciat (Me fui a Sierra Nevada).

o quan s'usen per antonomàsia.

la Península

Si la denominació de l'accident geogràfic consisteix en un nom comú i un adjectiu derivat d'un topònim (actual o antic), tot el sintagma s'escriu en minúscula.

la meseta castellana

la península ibérica

la península aràbiga

las islas británicas

Les denominacions de regions formades amb noms comuns s'escriuen, seguint els criteris generals, amb les inicials en minúscula.

la cuenca mediterránea

la pampa argentina

Però si la denominació correspon a una divisió administrativa, aleshores s'escriuen amb les lletres inicials en majúscula, article inclòs (si forma part del topònim).

la provincia de [La] Pampa [provincia]

fuimos a [La] Rioja [comarca]

En la denominació de carrers i vies de comunicació, els termes genèrics es mantenen en minúscula.

la [a]venida Diagonal

la [c]alle 52

la [r]ambbla de San Antonio

el [p]arque del Oeste

Però si el nom genèric va posposat al terme específic, aleshores va en majúscula.

la Sexta [A]venida

- 5.15** En general és recomanable no traduir els topònims, o en tot cas, només traduir el terme descriptiu si té un ús general en la llengua d'arribada, però no es podria traduir el que és estrictament el nom propi (el nom del parc i el nom del mercat). Així la forma catalana *parc de l'Escorxador* es pot traduir en castellà per *parque de El Escorxador* (*mercado de la Independència, parque de Vallparadís*, etcètera).

En altres casos en què la traducció del genèric podria implicar la pèrdua d'identificació de l'entitat no es tradueix i es posa en majúscula. Per exemple, *els aiguamolls de l'Empordà* en castellà s'ha d'escriure *los Aiguamolls de l'Empordà*.

- 5.16** Utilitzem les formes tradicionals catalanes dels exotopònims.

[català]

Navarra

el nord d'Osca

Osca (al nord de la Pobla de Roda)

departament francès dels Alts Pirineus

[espanyol]

Navarra

el norte de Huesca

Huesca (al norte de La Pobla de Roda)

departamento francés de los Altos Pirineos

- 5.17** Respectem la forma pròpia dels topònims occitans. L'únic topònim adaptat al català és la Vall d'Aran, ja que es refereix a tot el territori.

[català]

Banhèras de Luishon (departament francès de l'Alta Garona)

departament francès de l'Arièja

la Vall d'Aran

[espanyol] Banhèras de Luishon (departamento francès del Alto Garona)
 departamento francès de Arièja
 Era Val d'Aran

5.18 En els enunciats (però no en els textos citats pels professors redactors), fem servir la denominació *Catalunya*, tant en els exàmens en català com en espanyol.

5.19 No traduïm a l'espanyol el nom dels municipis, el nom de les comarques, ni el nom de les províncies catalanes; tan sols es posa la inicial de l'article en majúscula (vegeu també la taula 10).

[català] [l']Empordà, [l']Escala
[espanyol] [L']Empordà, [L']Escala

TAULA 10. *Adaptació a l'espanyol dels noms de les comarques i els municipis catalans*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
costa del Maresme	costa de El Maresme
comarca del Ripollès	comarca de El Ripollès
comarca de l'Alta Ribagorça	comarca de L'Alta Ribagorça
comarca de la Garrotxa	comarca de La Garrotxa
comarca de la Selva	comarca de La Selva
costa de Tarragona	costa de Tarragona

6 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (IV): QÜESTIONS GRAMATICALS

Adjectius

- 6.1** Col·loquem els adjectius que acompanyen un nom en la posició més neutra, que habitualment és al darrere. En espanyol, poden anar al davant o al darrere del nom (generalment, davant).

[català] * Responeu a aquesta pregunta amb un breu text.

Responeu a aquesta pregunta amb un text breu.

[espanyol] Respondan a esta pregunta con un breve texto.

Especialment, cal posar al darrere adjectius buits de significat o gairebé, com *següent* i *corresponent*.

* Contesteu les següents preguntes.

Contesteu les preguntes següents.

Tanmateix, cal tenir en compte que el canvi d'ordre entre nom i adjectiu pot modificar el sentit del sintagma o afegir un matís inadequat en el context corresponent (és a dir, quan fa d'especificador). De vegades, l'ordre més habitual és l'invers (l'adjectiu davant del nom), com ara en els casos següents:

Caldria aprofitar una nova ocasió.

Ha arribat un nou any.

una gran obra

Sotmetem un cos a una baixa pressió.

- 6.2** Quan ens referim a un mot o una expressió que hem esmentat anteriorment, fem servir l'expressió *damunt dit* / *damunt dita* o *damunt esmentat* / *damunt esmentada*.

* el mot referit en l'exercici anterior

el mot damunt dit

l'obra damunt esmentada

- 6.3** Els mots *sant* i *santa* s'escriuen en minúscula, tant en català com en espanyol. Només s'escriuen amb majúscula si formen part d'un topònim o del nom d'un edifici.

el pensament de sant Agustí

l'església de Santa Maria del Mar

Pronoms

6.4 Els pronoms febles es col·loquen preferiblement davant el verb. En espanyol, es fa generalment a l'inrevés.

[català] * podria destinar -se a...

es podria destinar a...

* Els científics intenten descobrir -lo...

Els científics l'intenten descobrir...

[espanyol] podría destinar se a...

Los científicos intentan descubrir lo...

Especialment, construïm les perífrasis d'obligació amb el pronom *se* al davant.

* ha de moure 's

s'ha de moure

En espanyol, en canvi, el pronom va al darrere en aquests contextos.

* se debe mover

debe mover se

6.5 Les construccions neutres amb el pronom *allò* es poden substituir per construccions més habituals.

* Expliqueu allò que us sembli més adequat...

Expliqueu el que us sembli més adequat...

6.6 A més de les expressions relatives *cosa que* o *la qual cosa*, podem emprar construccions com ara *i això*.

Van perdre les eleccions, i això els va entristir.

6.7 Els pronoms relatius compostos (*el qual*, *la qual*, *els quals*, *les quals*) precedits de preposició es poden alternar amb el relatiu simple (*què*) precedit de la mateixa preposició.

cronologia i estil al qual pertany

cronologia i estil a què pertany

6.8 Procurem evitar de fer servir els pronoms personals forts per a referir-nos a entitats i coses, en general.

* ... segons estableix el Parlament de Catalunya. **Ell és qui** decideix...

... segons estableix el Parlament de Catalunya. **Aquesta institució** decideix...

6.9 Evitem els pleonasmes condemnats per la normativa actual.

** ... determineu **-ne** les coordenades **dels extrems relatius**.

... determineu les coordenades **dels extrems relatius**.

** **En tots dos paràgrafs** **hi** predomina...

En tots dos paràgrafs predomina...

Determinants

6.10 Els possessius que no indiquen possessió són gairebé tots innecessaris i sovint són espuris.

* Determineu la **seva** veritable magnitud.

Determineu la veritable magnitud **de la dita projecció**.

Determineu **-ne** la veritable magnitud.

* ... segons el **seu** color.

... segons el color **que tenen**.

** Portava les **seves** mans a les butxaques.

Portava les mans a les butxaques.

Quantificadors

6.11 El mot *tot* és invariable davant els topònims que no porten article.

tota l'Hèllade

tot Hispània

Viatjarem per **tot** Catalunya.

Verbs

Aspectes semàntics dels verbs

6.12 Per a indicar que s'ha de posar la resposta en un espai buit d'un text, fem servir el verb *emplenar*, que té un sentit més precís que **omplir*.

* **Ompliu** els espais buits.

Empleneu els espais buits.

6.13 Fem servir el verb *expressar* per a indicar les unitats amb què es mesuren les magnituds. Cal evitar, però, d'escriure redundàncies com ara **expressar expressions*.

Quin és el pes de l'èmbol, **expressat** en unitats del sistema internacional (SI)?

La solubilitat del fluorur de bari **expressada** en mol · L⁻¹...

6.14 En català, *fem, exercim, duem a terme*, etc., mentre que en espanyol *realizan* o *lleven a cabo*. En català, també *realitzem*, però solament quan volem significar que 'fem real' una cosa.

[català] * Un equip d'investigadors **ha realitzat** l'experiment següent: [...]

Un equip d'investigadors **ha dut a terme** l'experiment següent: [...]

[espanyol] Un equipo de investigadores **ha realizado** el siguiente experimento: [...]

Un equipo de investigadores **ha llevado a cabo** el siguiente experimento: [...]

6.15 No hem de confondre el verb *assenyalar* ('mostrar o designar amb el dit o fent qualsevol altre senyal') amb el verb *senyalar* ('fer o posar un senyal').

** En el punt **assenyalat** amb la lletra B...

En el punt **senyalat** amb la lletra B...

Assenyalar també equival a *indicar*.

El president **assenyalà** les solucions possibles.

El president **indicà** les solucions possibles.

6.16 El verb ***discutir* és incorrecte en el sentit de 'raonar', 'analitzar' o 'argumentar', ja que es tracta d'un calc del verb anglès *to discuss*.

** **Discutiu** les situacions esmentades.

Analitzeu les situacions esmentades.

6.17 Per a indicar que s'addueixin les raons que expliquen o que justifiquen alguna cosa, fem servir el verb *justificar* o bé *explicar* acompanyat de l'adverbi *raonadament*, en comptes del verb **raonar*.

* si cap d'aquests dos conceptes correspon a aquesta imatge.

si cap d'aquests dos conceptes correspon a aquesta imatge.

la resposta.

la resposta.

6.18 El verb *citar* significa 'aduir de viva veu o per escrit (un passatge d'un autor o autora) en suport del que diu' i el fem servir per a reproduir un fragment d'autor. Per a indicar que s'anomenin exemples d'un cas concret, hem de fer servir el verb *esmentar* ('fer esment d'algú o d'alguna cosa') i no ***citar*.

els fragments del text que avalen la vostra hipòtesi.

** quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

També podem fer servir els verbs *anomenar* (quan es demanen noms) i *enumerar* (si s'ha de fer una llista), etc. En aquests contextos, però, no és adequat utilitzar el verb **dir*.

6.19 ***Medir* és una forma incorrecta en comptes de *prendre les mides*, *amidar* o *mesurar*. *Amidar* i *prendre les mides* s'utilitzen només per a les mesures de longitud. *Mesurar* es fa servir per a les mesures de capacitat i, també, per a les de longitud, tot i que en aquest darrer cas preferim el verb *fer*.

** La hipotenusa d'un triangle 3 cm.

La hipotenusa d'un triangle 3 cm.

La hipotenusa d'un triangle 3 cm.

En sentit figurat, fem servir *prendre mesures*, no ***prendre mides*.

6.20 El verb *acotar* no és sinònim de *delimitar*, *fixar* o *assenyalar els límits*. Tanmateix, el mantenim quan significa *posar les cotes* (en un mapa, en un dibuix tècnic, etc.).

** Aquesta tendència artística és per les dues grans guerres.

Aquesta tendència artística és per les dues grans guerres.

el mapa amb les dades que s'ofereixen a continuació.

6.21 El verb *mostrar* es fa servir de manera generalitzada en la redacció de les proves. És preferible alternar-lo amb altres verbs que tenen el mateix significat, com ara *presentar* o *indicar*.

Les imatges següents mostren l'obra de...

Les imatges següents **presenten** l'obra de...

Les imatges següents, que mostren l'obra de...

En les imatges següents **es presenta** l'obra de...

En les imatges següents, en què es mostra l'obra de...

L'esquema següent **indica**...

6.22 Per a indicar el valor no monetari d'una cosa, és preferible fer servir el verb *ser* i no **valer*.

* ... quan les tensions dels terminals I_1 i I_2 **valen**, respectivament, 3 i 5...

... quan les tensions dels terminals I_1 i I_2 **són**, respectivament, 3 i 5...

6.23 L'expressió **trobar el valor de*, que és un calc de l'espanyol *encontrar el valor de* o la menys bona **hallar el valor de*, és inadequada. Per a determinar el valor d'una magnitud fem servir altres verbs que siguin escaients, com *calcular*, *determinar* o *indicar*.

[català] ** **Trobeu el valor** actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Calculeu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Determineu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Indiqueu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

[espanyol] * **Hállese el valor** de la altura del triángulo.

Encuentre el valor de la altura del triángulo.

En matemàtiques, quan es demana que es facin unes operacions determinades, però no es pretén arribar a cap resultat final, és preferible fer servir el verb *resoldre* o *operar* en comptes de **calcular*.

* **Calculeu** i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

Resoleu i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

Opereu i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

6.24 En els enunciats de problemes de ciències, evitem emprar el verb **agafar* o **prendre* a l'hora de presentar les dades. Podem substituir-lo pels verbs *fer servir* o *considerar*.

* **Agafeu** $g = 10 \text{ m/s}^2$.

Feu servir $g = 10 \text{ m/s}^2$.

Considereu $g = 10 \text{ m/s}^2$.

6.25 Utilitzem el verb *encastar* en comptes de ****empotrar**, que no és normatiu.

** La biga AC de la figura està **empotrada** a una paret per l'extrem A.

La biga AC de la figura està **encastada** a una paret per l'extrem A.

6.26 Utilitzem el verb *inserir* en comptes de ****insertar**, que no és normatiu.

** ... un mural que es pugui **insertar** en la imatge A.

... un mural que es pugui **inserir** en la imatge A.

Temps verbals

6.27 Utilitzem el passat perifràstic com a forma preferent, però amb llibertat per a barrejar-lo amb el passat simple si ho fem amb estil.

Darwin **va investigar** molts casos fins que **va descobrir** que...

Darwin **va investigar** molts casos fins que **descobrí** que...

6.28 L'infinitiu no té valor imperatiu.

** En acabat, **repassar** la resposta.

En acabat, **repasseu** la resposta.

En espanyol també es considera no normatiu.

** Al terminar, **repassar** la respuesta.

Al terminar, **repase** la respuesta.

6.29 Excepte quan hi ha una voluntat clara d'èmfasi, no hem de reforçar l'imperatiu amb fórmules de necessitat.

* Cal que indiqueu...

Indiqueu...

6.30 Les oracions passives tradicionals (subjecte pacient, verb en passiva i ablatiu agent) són perfectament acceptables al costat de les oracions actives, i són preferibles en general a les passives pronominals (cf. § 6.34), que són incorrectes quan indiquen l'agent.

** L'EPO exògena també **s'ha utilitzat** il·legalment per part d'alguns esportistes...

L'EPO exògena també **ha estat utilitzada** il·legalment per alguns esportistes...

Alguns esportistes també **han utilitzat** il·legalment l'EPO exògena...

6.31 De vegades, sobretot en proves de l'àmbit de les ciències pures, es redacten oracions en futur simple que sonen més naturals en present d'indicatiu.

* La velocitat **serà**...

La velocitat **és**...

Així mateix, quan es parla de la puntuació que s'atorgarà a un exercici, es pot fer servir el futur: «Es descomptaran 0,25 punts...», «Se descontarán 0,25 puntos...». En les instruccions que apareixen en els solucionaris, però, és preferible la redacció en present «Es puntua...», «Es descompta...», ja que es tracta de textos adreçats als professors correctors en el moment de fer la valoració dels exàmens.

Formes verbals

6.32 Preferim les formes *duu/duus* del verb *dur* en comptes de **du/dus*.

* Es **du** a terme l'electròlisi d'aigua...

Es **duu** a terme l'electròlisi d'aigua...

6.33 Emprem la forma *ser* i no **ésser* per a l'infinitiu d'aquest verb, però utilitzem la forma *ésser* per al nom corresponent.

* Quines van **ésser** les causes de la revolució?

Quines van **ser** les causes de la revolució?

Aquesta proteïna és responsable de la pigmentació dels **éssers** humans.

Règims verbals

6.34 El verb *descomptar* exigeix un subjecte animat. Per tant, no podem dir:

** Els errors comesos **descomptaran** un màxim de 0,2 punts.

sinó que hem de conjugar aquest verb pronominalment:

Pels errors comesos **es poden descomptar** un màxim de 0,2 punts.

En espanyol, la norma culta majoritària en aquests casos continua preferint la construcció de passiva pronominal: «A esa hora solo **se vendían** cosas de comer».

6.35 El règim verbal del verb *contestar* segueix el model *verb* + COMPLEMENT DIRECTE, sense preposició, tant en català com en espanyol.

[català] **Contesteu** les preguntes següents.

[espanyol] **Conteste** las siguientes preguntas.

En canvi, el verb *respondre* regeix la preposició *a*:

[català] **Responeu** a les preguntes següents.

[espanyol] **Responda** a las siguientes preguntas.

6.36 El verb *sublimar*, ‘fer passar de l’estat sòlid al gasós i d’aquest al sòlid, sense aparentment passar per l’estat líquid’, es conjuga pronominalment quan el subjecte és la cosa objecte de la sublimació.

** El iode **sublima** a una temperatura poc elevada.

El iode **se sublima** a una temperatura poc elevada.

6.37 La perífrasi ****fer esment a** és incorrecta. La substituïm per *fer esment de*.

** Expliqueu el procés de recuperació de l’autonomia de Catalunya, **fent esment al** retorn del president Tarradellas.

Expliqueu el procés de recuperació de l’autonomia de Catalunya, **fent esment del** retorn del president Tarradellas.

6.38 Procurem evitar de conjugar el verb *indicar* pronominalment per a construir oracions de passiva pronominal, en què s’amaga l’agent innecessàriament.

* tal com **s’indica en** la figura

tal com **indica** la figura

Construccions verbals

6.39 Les oracions de gerundi copulatiu i de gerundi de posterioritat són incorrectes i, doncs, s’han de corregir.

[copulatiu] ** Reflexioneu sobre aquesta qüestió **ordenant** els vostres arguments.

Reflexioneu sobre aquesta qüestió i **ordeneu** els vostres arguments.

[de posterioritat] ** L’autor publicà l’últim llibre, **morint** l’any següent.

L’autor publicà l’últim llibre i **morí** l’any següent.

Igualment, evitem les construccions ****bo i + GERUNDI** i ****tot + GERUNDI** amb valor copulatiu o de posterioritat, que són incorrectes amb aquests valors.

** Reflexioneu sobre aquesta qüestió **bo i exposant** els vostres arguments d’una manera ordenada.

** Reflexioneu sobre aquesta qüestió **tot exposant** els vostres arguments d’una manera ordenada.

Reflexioneu sobre aquesta qüestió **i exposeu** els vostres arguments d’una manera ordenada.

En espanyol, tanmateix, podem deixar el gerundi tot sol amb aquests valors.

Reflexione sobre dicha cuestión exponiendo sus argumentos de forma ordenada.

Reflexione sobre dicha cuestión y exponga sus argumentos de forma ordenada.

6.40 És preferible construir la perífrasi *verb* + GERUNDI amb valor continuatiu amb el verb *continuar*, en comptes de **seguir*.

* Després de tres hores, l'alumnat segueix fent la tasca.

Després de tres hores, l'alumnat continua fent la tasca.

6.41 Construïm la perífrasi *anar* + GERUNDI o *estar* + GERUNDI en comptes de ***venir* + GERUNDI.

** Aquests són els mitjans tècnics que l'artista venia ideant per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

Aquests són els mitjans tècnics que l'artista anava ideant per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

Aquests són els mitjans tècnics que l'artista estava ideant per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

6.42 Escrivim la perífrasi *acabar* + GERUNDI en comptes de ***acabar per* + INFINITIU, que és incorrecte. Podem utilitzar també *finalment*, *al final* o *a l'últim*.

** Ell, a força d'escodrinyar, va acabar per descobrir-la.

Ell, a força d'escodrinyar, va acabar descobrint-la.

Ell, a força d'escodrinyar, finalment la va descobrir.

6.43 L'ús del verb ***acabar amb* amb el sentit de 'posar fi', 'exterminar', 'fer caure', 'suprimir', 'anullar' o 'destruir' és incorrecte.

** L'insecticida va acabar amb la plaga.

L'insecticida va exterminar la plaga.

6.44 La combinació de la preposició *a* seguida d'infinitiu per a expressar necessitat és correcta només en construccions lexicalitzades, com ara *res a dir* o *res a fer*. És inacceptable la construcció ***a* + INFINITIU + *per* en tots els casos, perquè hi fem aparèixer l'agent.

** espai a emplenar per l'Administració

espai que ha d'emplenar l'Administració

6.45 La construcció ***al* + INFINITIU amb valor temporal no és normativa. La substituïm per *en* + INFINITIU, que només té valor temporal, equivalent a *quan* + VERB CONJUGAT, però no té valor causal.

- ** **Al plantejar** aquesta qüestió, el filòsof intenta...
- En plantejar** aquesta qüestió, el filòsof intenta...
- ** **En anar** tan ràpid, no tindreu temps per a pensar la resposta.
- En acabar** la guerra, la situació econòmica...
- Quan es va acabar** la guerra, la situació econòmica...

6.46 Preferim el verb *afrontar* en comptes de **fer front a* amb el sentit de ‘fer cara a’.

- * La minimització dels residus sòlids és un dels objectius principals de les administracions públiques per a **fer front a** l’augment continuat.
- La minimització dels residus sòlids és un dels objectius principals de les administracions públiques per a **afrontar**-ne l’augment continuat.

En canvi, no és correcte el verb **afrontar* (ni la locució **fer front a*) amb el sentit de ‘satisfer un pagament’, ‘atendre un pagament’, ‘fer-se càrrec d’un pagament’ o, simplement, ‘fer un pagament’.

- ** Hem hagut d’**afrontar** el pagament de la hipoteca.
- Hem hagut de **fer** el pagament de la hipoteca.
- Hem hagut de **pagar** la hipoteca.

6.47 Per a expressar el valor d’una cosa utilitzem l’expressió *Quin valor té...?* en comptes de **Quant val...?*

- * **Quant val** aquest producte?
- Quin valor té** aquest producte?

6.48 La construcció **venir donat per* és incorrecta. La substituïm per *és + VERB + per* (passiva tradicional) o per l’oració equivalent en veu activa.

- ** Les pluges torrencials **venien donades pel** canvi climàtic.
- Les pluges torrencials **eren causades pel** canvi climàtic.
- El canvi climàtic **causava** les pluges torrencials.

6.49 L’expressió **sembla ser que*, que és un calc de l’espanyol *parece ser que*, és incorrecta. N’hi ha prou de fer servir *semblar que*.

- ** **Sembla ser que** suporta una pressió excessiva.
- Sembla que** suporta una pressió excessiva.

6.50 Per a expressar el fet de ‘tenir un nom’ fem servir el verb *anomenar-se* en comptes de l’expressió **rebre el nom de*.

* Quin **nom reben** aquests bacteris?

Com **s'anomenen** aquests bacteris?

6.51 Per a indicar que s'exemplifica alguna cosa fem servir l'expressió *posar un exemple* o *dir un exemple* en comptes de ***donar un exemple*, que és incorrecta.

** Anomeneu i definiu tres d'aquests moviments i **doneu-ne un exemple** pràctic.

Anomeneu i definiu tres d'aquests moviments i **poseu-ne un exemple** pràctic.

6.52 Preferim el verb *caldre* en comptes de **necessitar* o de l'expressió **la necessitat de*.

* **Es necessiten** 17,5 mL per a arribar al punt d'equivalència.

Calen 17,5 mL per a arribar al punt d'equivalència.

* Sense **la necessitat** d'usar un catalitzador ni incrementar la temperatura.

Sense que **calgui** usar un catalitzador ni incrementar la temperatura.

6.53 Precedint l'expressió d'una quantitat, la combinació *ser de* és acceptable en català quan es tracta d'una propietat (o qualitat) d'un nom qualsevol, però és abusiva si el nom és una magnitud i el que es vol expressar és un resultat o equivalència:

Totes les resistències **són de** 10 Ω. ['els aparells tenen']

Tenim dues resistències: una resistència **és de** 10 Ω i l'altra **és de** 20 Ω. ['l'aparell té']

* DADA: la resistència **és de** 10 Ω. ['la magnitud equival a']

DADA: la resistència **són** 10 Ω. ['la magnitud equival a']

Adverbis i locucions adverbials

6.54 Apliquem la doble negació tal com prescriu la normativa de l'Institut d'Estudis Catalans.

** **En cap cas** es poden respondre...

En cap cas no es poden respondre...

6.55 En expressions adverbials de temps escrivim, per exemple, «el juliol **del** 2007»; però en la fórmula de datació sencera no posem article davant de l'any: «2 de desembre **de** 2007».

6.56 Per a indicar l'inici o el final d'un període podem emprar diverses expressions equivalents que són normatives, preferentment per aquest ordre:

a començament de
al principi de
al començament de
a començaments de
a principis de

a final de
a la darrerria de
a les acaballes de
al final de
a finals de

6.57 Escrivim *al més* + ADVERBI + *possible* en comptes de ***el més* + ADVERBI + *possible*. De totes maneres, són preferibles les construccions tradicionals *com més* + ADVERBI + *millor* o *tan* + ADVERBI + *com sigui possible*.

** Responen .

Responen .

Responen .

Responen .

6.58 No s'han de confondre els adverbis *majorment* i *majoritàriament*. *Majorment* significa 'principalment', mentre que *majoritàriament* significa 'de manera majoritària' (cal tenir en compte també el que indiquem en el § 4.1).

Aquest argument és defensat, , per un sol científic.

Aquest argument és defensat, , per científics nord-americans.

6.59 En comptes de les expressions ***en la seva totalitat* i ***per la totalitat de*, que són calcs de l'espanyol, fem servir *completament*, *totalment*, o *per tots / per totes*, respectivament, o bé altres expressions escaients.

** Escrit per la mà d'un autor.

Escrit per la mà d'un autor.

** Escrit de les alumnes.

Escrit les alumnes.

6.60 En comptes de l'expressió ***per separat*, que és un calc de l'espanyol, escrivim *separadament*, *d'un en un* o una altra expressió adequada en el mateix context.

** Resoleu els exercicis .

Resoleu els exercicis .

6.61 L'adverbi **degudament* es fa servir d'una manera abusiva en comptes de *adequadament*, *com cal*, *de la manera adequada*, segons el context.

* Acoteu la solució.

Acoteu la solució.

Preposicions i locucions preposicionals

6.62 Distingim *per* de *per a* davant infinitiu d'acord amb la normativa actual de l'Institut d'Estudis Catalans, que segueix la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (7a ed., Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1933, p. 119-121).

Havíem anat a Girona per veure el nostre pare. [*La finalitat és el motiu*]

És un recurs emprat per a fer riure. [*És la finalitat*]

6.63 Les preposicions *a* i *en* de vegades són intercanviables davant expressions de lloc.

Al laboratori s'ha de portar bata.

Està prohibit fumar en el laboratori.

Pel que fa als locatius figurats, especialment *per a* expressar 'dins de', es fa servir generalment *en*.

en el batxillerat

en el text

Davant locatius que tant es poden considerar figurats com literals, cal analitzar cada cas concret.

* amb les coordenades en l'origen

amb les coordenades a l'origen

* al punt C

en el punt C

* al cromosoma

en el cromosoma

Per a introduir referències a pàgines, es fa servir *a*, i per a les referències a textos, taules, capítols, etc., s'utilitza *en*.

en el text

en la taula 1

en la columna

a la pàgina 18

En les expressions temporals l'ús de les preposicions *a* i *en* també presenta una certa flexibilitat: en el segle + NOMBRE o bé al segle + NOMBRE, però: en la dècada anterior i no ******a la dècada anterior (perquè és durativa).

6.64 Si l'expressió de temps que segueix la preposició *fins* és introduïda per les preposicions *a*, *en* o *per*, les mantenim.

** fins aquell moment

fins en aquell moment

6.65 L'expressió ****a nivell de** tan sols és correcta per a parlar de coses en què s'estableixen nivells o graus (*a nivell del mar*, *a nivell de la troposfera*, etc.). En sentit figurat, la substituïm per expressions com *pel que fa a*, *en l'àmbit de*, *en el terreny de*, *en el camp de*, *en l'escala de*, segons el context.

** A nivell de contingut és un examen fluix.

Pel que fa al contingut, és un examen fluix.

En canvi, substituïm l'expressió ****a nivell + ADJECTIU**, que també és incorrecta, per l'adjectiu tot sol, per l'adverbi corresponent o per l'expressió *des del punt de vista + ADJECTIU*, segons el context.

** És el fet més important a nivell històric.

És el fet històric més important.

** A nivell tècnic, és una obra extraordinària.

Tècnicament, és una obra extraordinària.

Des del punt de vista tècnic, és una obra extraordinària.

6.66 Substituïm la locució preposicional ***a través de**, en sentit figurat, per les expressions *per mitjà de*, *servint-se de* o una altra d'equivalent. Sí que la fem servir quan té sentit literal ('anant d'un costat a l'altre de').

* Ho he sabut a través d'en Marc.

Ho he sabut per mitjà d'en Marc.

La llum passava a través dels vidres.

6.67 La locució ****en base a** és incorrecta. Fem servir altres expressions com ara: *sobre la base de*, *segons*, *considerant*, *basant-se en*, *a partir de*, *d'acord amb* o *tenint en compte*.

** Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament en base a l'esquema següent:

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament d'acord amb l'esquema següent:

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament tenint en compte l'esquema següent:

6.68 Escrivim la locució *a conseqüència de* sense l'adverbi *com* al davant.

* Com a conseqüència del moviment sísmic, una sèrie d'onades de dos metres van escombrar la costa sud.

A conseqüència del moviment sísmic, una sèrie d'onades de dos metres van escombrar la costa sud.

6.69 Escrivim *pel que fa a* en comptes de ***en referència a*.

** Exposeu les diferències principals en referència a la situació de la dona...

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona...

6.70 El mot *via* de la locució *en via de* s'escriu en singular.

[català] ** països en vies de desenvolupament

països en via de desenvolupament

[espanyol] países en vías de desarrollo

Locucions conjuntives i altres nexes oracionals

6.71 La seqüència **tal que* sovint és innecessària.

* Calculeu un nombre tal que la meitat i les dues tercers parts del nombre sumin 49.

Calculeu un nombre que compleixi que la meitat i les dues tercers parts del nombre sumin 49.

Quin nombre compleix la condició que la meitat i les dues tercers parts d'aquest sumen 49?

En espanyol tampoc no és cap mostra de registre gaire culte.

6.72 Per a indicar igualtat, utilitzem locucions com ara *de la mateixa manera que* o *igual que* en comptes de ***a l'igual que*.

** A l'igual que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

Igual que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

De la mateixa manera que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

6.73 Per a introduir un exemple o més d'un, fem servir la locució *com ara* o l'adverbi *com* en comptes de **tal com*.

* L'exercici aeròbic no gaire intens, tal com caminar de pressa una mitja hora al dia, ajuda a eliminar greixos emmagatzemats.

L'exercici aeròbic no gaire intens, com ara caminar de pressa una mitja hora al dia, ajuda a eliminar greixos emmagatzemats.

7 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (V): QÜESTIONS ORTOTIPOGRÀFIQUES

Tipus de lletra

- 7.1 Les instruccions i els apunts generals s'han de compondre en negreta i en un cos més petit que el text general.

Contesteu les preguntes 1, 2, 3, i la 4 i la 5 d'UNA de les dues opcions (A o B). En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

- 7.2 En la disposició dels nivells d'ordre, el primer nivell s'escriu amb lletres i els altres nivells, amb xifres aràbigues, és a dir: opció «A > 1», i no «A > a».

- 7.3 Dins un mateix exercici, escrivim el text enunciatiu de les opcions en rodona. Només escrivim en negreta l'expressió «**Opció A**» i, si escau, el punt que hi ha al darrere.

- 7.4 Per a recalcar una dada o una instrucció, podem fer servir les majúscules (sense negreta ni cursiva) i també les minúscules en negreta. Evidentment, l'ús d'aquest recurs ha de ser coherent en una mateixa prova o sèrie de proves.

Contesteu UNA de les preguntes.

Poseu **un** exemple de factor extrínsec.

Contesteu les preguntes 1, 2, 3, i la 4 i la 5 d'UNA de les dues opcions (A o B). En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

Si dins un exercici cal triar només una part dels termes que s'han de comentar, el nombre s'ha de posar en caixa alta també.

Definiu breument **DOS** dels termes següents...

- 7.5 Quan és especialment rellevant destacar la negació d'una frase en l'enunciat d'una qüestió, podem escriure l'adverbi *no* en negreta i en majúscula.

Només un dels personatges següents **NO** va ser seduït per...

- 7.6 Hi ha enunciats que donen informació addicional en un apartat especial, normalment amb les paraules «NOTA», «DADES», «FONT», «TEMA», «EXERCICI», «IMATGE» i «ANNEX», seguides de dos punts, que va sota l'enunciat principal (no sota els apartats de què pot constar la qüestió), tret que la informació facilitada faci referència exclusivament a un apartat. Escrivim aquestes paraules en versaleta amb la inicial en majúscula i la informació que ve després ha de començar amb majúscula.

NOTA: **L**es coordenades s'expressen en metres.

DADES: Projeccions de la base triangular...

TEMA: Axonometria.

FONT: Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).

EXERCICI: Interpreteu el sòlid representat en planta i alçat...

7.7 Les majúscules s'accentuen gràficament com les minúscules en els mateixos casos.

[català] L'heroi vivia a l'Àtica...

[espanyol] El héroe vivía en el Ática...

7.8 Els títols dels temes que s'han de desenvolupar han d'anar en cursiva i amb la inicial absoluta en majúscula.

Desenvolpeu el tema següent: *La doctrina de l'Estat de Hobbes.*

7.9 Escrivim els noms científics llatins de les espècies animals i vegetals en cursiva (el gènere, amb la inicial en majúscula), a excepció de «var.», «sp.» o «ssp.».

Una nova espècie d'homínid, l'*Homo floresiensis*, aparegué...

El mosquit tigre (*Aedes albopictus*) és originari de...

7.10 Escrivim en cursiva els mots que tenen un ús metalingüístic.

Definiu el terme *catalitzador*.

Símbols i fórmules

7.11 Els criteris i les normes següents segueixen els documents que citem a continuació, en què es poden trobar altres qüestions, no tractades aquí, en relació amb l'escriptura de símbols, fórmules, unitats i magnituds.

UNIÓ INTERNACIONAL DE QUÍMICA PURA I APLICADA (IUPAC).
Magnituds, unitats i símbols en química física [en línia]. 2a ed., corr.
Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008.
<<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000049/00000040.PDF>>.

La tercera edició en anglès d'aquesta obra —provisional— és de l'any 2007 i només està disponible en línia:

INTERNATIONAL UNION OF PURE AND APPLIED CHEMISTRY (IUPAC).
Quantities, units and symbols in Physical Chemistry [en línia]. 3a ed., 2a reimpr.
Cambridge: IUPAC, 2007.
<<http://media.iupac.org/publications/books/gbook/IUPAC-GB3-2ndPrinting-Online-22apr2011.pdf>>.

BUREAU INTERNATIONAL DES POIDS ET MESURES.
Le Système international d'unités (SI) [en línia]. 8a ed., 2006
<http://www.bipm.org/utls/common/pdf/si_brochure_8.pdf>.

7.12 Els professors redactors han d'escriure les fórmules amb un editor d'equacions, com ara el de MS Word®; perquè, si han estat creades amb un format d'imatge, no es poden corregir.

7.13 El signe igual (=) fa una mica més de 2 mm. Per tant, si el signe menys arriba als 2 mm, ja n'hi ha prou. No ha de ser, però, tan llarg com el guió llarg dels incisos, que fa gairebé 4,5 mm.

$$3 - 1 = 2$$

Grup B, dieta mediterrània enriquida amb fruita seca —nous— (30 g per dia).

7.14 Els símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, ∑, etc.) es componen en rodona.

$$2 + 3 = 5$$

7.15 Els símbols de magnituds i els termes algebrics en els textos científics i les fórmules que s'utilitzen s'escriuen, habitualment, en minúscula i en cursiva i cal que els comprovem sistemàticament. Se n'exceptuen els símbols dels elements químics i els de les unitats de mesurament, que escrivim en rodona.

[àlgebra]
$$C(q) = \frac{q^3}{100} + 4q + 20$$

però,

7.16 Els superíndexs i els subíndexs han de ser proporcionats respecte al cos del text, i no massa grossos.

**
$$y = 4x - x^2$$

$$y = 4x - x^2$$

7.17 Entre la quantitat i el símbol que la segueix hi va un espai fi. També en el cas dels percentatges. Per a compondre'l en MS Word®, seleccionem la pestanya «Inserció», fem un clic damunt «Símbol» i després damunt «Més símbols», seleccionem la pestanya «Caràcters especials» i fem dos clics en «1/4 Espai llarg».

425 m

33 %

65 ‰

7.18 També cal deixar un espai fi a banda i banda dels símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, ×, etc.).

$$2 + 3 = 5$$

Cal tenir present, però, que en les operacions amb funcions, si a continuació de la funció hi ha un parèntesi o un claudàtor, no deixem espai entremig.

$$y(x, t) = (8 \text{ cm}) \cos[(60 \text{ rad/s})t + (0,5 \text{ rad/m})x]$$

7.19 Les fórmules matemàtiques, físiques i químiques en paràgraf a part han d'anar centrades i no cal que portin punt al final.

1. Considereu la funció següent:

$$f(x) = \frac{3x - 1}{x + 2}$$

7.20 Si hi ha dues o més línies de fórmules, se centra tot el bloc, però les diverses fórmules s'alineen generalment per un signe operacional concret (generalment, un igual o una fletxa) i se centra tot el bloc respecte dels marges de la caixa de text.

$$x = a + b$$

$$y = c - 2b$$

$$z = 3a - 1$$

7.21 Els subíndexs de les magnituds fisicoquímiques poden anar en cursiva o en rodona, segons que representin magnituds o no. Cal que ho comprovem sistemàticament en alguna obra de referència.

K_a , K_{sp} (també és admissible K_{ps}); però K_c , K_p , K_m , K_f

7.22 Els subíndexs descriptius s'escriuen en rodona i en català. Si el terme és llarg es pot abreujar.

[català]	E_{motor}	'energia del motor'
	$E_{\text{elèctr}}$	'energia elèctrica'
	* E_{dis}	'energia dissipada'
	E_{diss}	'energia dissipada'
[espanyol]	$E_{\text{eléctr}}$	'energía eléctrica'
	E_{dis}	'energía disipada'

7.23 Només cal unificar la disposició diferent dels nombres trencats si es troben en el mateix context (text seguit o fórmula). Ara bé, les unitats fraccionàries, com «m/s», s'han de compondre sempre així, i no amb el numerador damunt el denominador en dues ratlles diferents (vegeu també el § 9.128 per als trencats de les reaccions químiques).

$$* \quad c = 3 \times 10^8 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$c = 3 \times 10^8 \text{ m/s}$$

7.24 Per a indicar una quantitat aproximada en forma de percentatge fem servir l'article determinat o altres expressions, però no l'article indefinit *un* si la quantitat és superior al 50 %.

* Les vendes van augmentar d'un 60 %, aproximadament.

Les vendes van augmentar del 60 %, aproximadament.

7.25 Escrivim el símbol de grau sexagesimal (°) enganxat al símbol de l'escala de temperatura corresponent (°C, °F o °R, posem per cas) i el separem de la xifra mitjançant un espai fi: 23 °C. En el cas que no aparegui acompanyat del símbol de l'escala, s'escriu enganxat a la xifra precedent:

Dibuixeu un triangle que tingui un costat de 70 mm, que l'angle oposat a aquest costat sigui de 45°, i que tingui una altura de 60 mm.

7.26 El *kelvin* és la unitat de temperatura termodinàmica i es representa mitjançant una lletra ca majúscula (K) sense el símbol del grau (°), i tampoc no s'anomena «grau».

... a una temperatura de 298 K, és a dir, 77 °F.

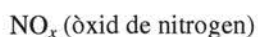
** Doneu el resultat en graus Kelvin.

Doneu el resultat en kelvins.

7.27 Els ions es poden representar numèricament amb el signe (+ o -) al davant o al darrere, però cal ser coherent en el mateix fascicle.

7.28 En les fórmules químiques, els subíndexs literals van en cursiva perquè representen una variable.

7.29 El símbol de *molar* és una M en versaleta, el de *formal* és una F en versaleta i el de *normal* és una N en versaleta.

Preparem una solució 0,045 M de HCl.

7.30 Tot i que els símbols internacionals de massa i de radi són *m* i *r*, respectivament, quan es tracta de la massa i el radi terrestres hi ha la tradició tipogràfica d'escriure aquests símbols en majúscula seguits del subíndex T. Així, per exemple, la fórmula general de la força gravitatòria que exerceix una massa damunt una altra es representa:

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

(G és la constant de gravitació newtoniana i equival a $6,674\ 28(67) \times 10^{-11} \text{ m}^3 \text{ kg}^{-1} \text{ s}^{-2}$). Quan la primera massa és la de la Terra i el radi es correspon amb el radi de la Terra (és a dir, que la segona massa es troba damunt la superfície de la Terra), aleshores s'acostuma a representar de la manera següent:

$$F = G \frac{M_T m}{R_T^2}$$

Quan els símbols de la massa de la Terra i del radi no estan dins una fórmula, es poden escriure també M_{Terra} i R_{Terra} .

$$M_{\text{Terra}} = 5,98 \times 10^{24} \text{ kg}$$

$$R_{\text{Terra}} = 6,37 \times 10^6 \text{ m}$$

En el cas que les dues masses pertanyin a cossos celestes, és preferible posar tots dos símbols en majúscula i afegir-hi el subíndex de la inicial del nom o del nom sencer de cada cos.

$$F = G \frac{M_T M_L}{r^2}$$

$$M_{\text{Terra}} = 5,98 \times 10^{24} \text{ kg}$$

$$M_{\text{Lluna}} = 7,35 \times 10^{22} \text{ kg}$$

$$r = 384,4 \times 10^6 \text{ m}$$

- 7.31** Les lletres que s'empren per a designar angles, sovint manlevades de l'alfabet grec, s'escriuen en cursiva.

cos α

l'angle μ

- 7.32** No apostrofem l'article definit ni la preposició *de* davant cap símbol (vegeu també l'epígraf 10.78).

El OF_2 és un compost de fluor

En aquesta reacció es desprenen 3 L de O_2 .

El segment va de la A fins a la B.

- 7.33** En les proves de ciències fem servir la forma *kilogram* desenvolupada (i no **quilogram*) i la forma *kilòmetre* (i no **quilòmetre*). Els símbols kg i km es fan servir quan són precedits d'una quantitat escrita amb xifres.

* ... per cada kg

per cada kilogram

una massa de 10 kg

per cada kilòmetre recorregut...

- 7.34** Els milers i els milions s'indiquen amb un punt en les proves d'humanitats i ciències socials (concretament, en les assignatures d'economia i geografia; cf. els § 10.43 i 10.65), i sense punt en les proves de ciències i tecnologia. En totes les proves de ciències, els milers i els milions s'indiquen deixant un espai fi (cf. § 7.17), i no un punt, tant en català com en espanyol.

3.403 m (en les proves d'humanitats i ciències socials)

3 403 m (en les proves de ciències i tecnologia)

- 7.35** En la notació sexagesimal s'han de fer servir les cometes rectes una mica inclinades cap a la dreta per la part de dalt.

** $30^\circ 33' 44''$

$30^\circ 33' 44''$

- 7.36** En les fórmules, l'operació matemàtica de producte es pot representar de diverses maneres: sense espai, mitjançant un espai fi, mitjançant un punt volat (\cdot) entre espais fins o bé mitjançant una aspa o creu (\times) del cos de lletra corresponent i entre espais fins.

Representem preferentment sense espai el producte de magnituds físiques. Vegeu l'epígraf 10.56 per a conèixer les altres formes acceptades d'escriure el producte de les magnituds físiques.

ab

Utilitzem preferentment l'espai fi per a indicar el producte d'unitats. Cal deixar un espai fi entre els símbols de les diferents unitats. Vegeu l'epígraf 10.59 per a conèixer les altres formes acceptades d'escriure el producte d'unitats.

el símbol del kilowatt hora és kWh

$R = 8,31 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$

Representem preferentment mitjançant un punt volat (\cdot), entre espais fins, el producte de nombres o el producte d'una incògnita per un nombre.

$3 \cdot 9$

$[(+1) \cdot 2] + (x \cdot 1) = 0$

Finalment, indiquem preferentment mitjançant una aspa o creu (\times), entre espais fins, el producte de nombres per una potència de base 10.

$6,022 \times 10^{23}$

Signes de puntuació i altres signes ortogràfics

7.37 No fem servir signes inicials d'entonació (*¿*, *¡*), ja que no són normatius. Emprem només els signes d'entonació de tancament.

** *¿*Quines són les característiques principals d'aquesta tendència?*¿*

Quines són les característiques principals d'aquesta tendència?

En espanyol, en canvi, s'han de fer servir els signes inicials i els finals.

7.38 Els punts suspensius (...) han de ser el signe tipogràfic format per un glif únic ('imatge d'un signe tipogràfic que constitueix una unitat gràfica, que pot equivaler a un caràcter, a diversos caràcters o a part d'un caràcter'), i no tres punts seguits.

** Un, dos, tres...

Un, dos, tres...

7.39 L'omissió d'un fragment en una citació textual (que s'indica amb punts suspensius entre claudàtors), si no es pot comprovar, ha de portar la puntuació forta al final si la citació continua amb una inicial en majúscula.

* [...] el final del cicle [...] El pensament de [...].

[...] el final del cicle [...]. El pensament de [...].

Si en un text objecte de comentari hi ha moltes indicacions d'omissió (tres o més) i en la referència bibliogràfica es fa constar que es tracta d'una adaptació, es poden suprimir totes aquestes indicacions d'acord amb el professor o professora.

7.40 L'incís *com a mínim* s'escriu entre comes.

** Comenteu-ne dos *com a mínim* i no un de sol.

Comenteu-ne dos, *com a mínim*, i no un de sol.

7.41 Tradicionalment, l'expressió *és a dir* s'escriu entre comes, però també podem ometre la segona coma si n'hi ha d'altres a prop.

L'autoritat normativa, és a dir, Institut d'Estudis Catalans, [...]

L'autoritat normativa, és a dir Institut d'Estudis Catalans, [...]

7.42 L'expressió *així doncs* es pot escriure amb coma intermèdia o sense.

Així, doncs, cal especificar el resultat...

Així doncs, cal especificar el resultat...

7.43 Procurem no abusar dels incisos; és preferible emprar frases independents.

* Confeccioneu el balanç de la situació cal calcular-ne els beneficis.

Confeccioneu el balanç de la situació Calculeu-ne els beneficis.

7.44 En les proves de llengües altres que el català o l'espanyol (que s'anomenen específicament «llengua estrangera»), hem de tenir en compte els detalls següents:

a) La forma de les cometes.

[en els textos en alemany] „Das ist alles nicht optimal“

[en els textos en anglès] “Of course”

[en els textos en francès] « ses droits »
(amb espai fi a l'interior del fragment emmarcat per les cometes)

b) La datació de les publicacions en les referències bibliogràfiques.

[en els textos en alemany] *Ostdeutsche Zeitung* (15. April 2006)

[en els textos en anglès] Text adapted from an article by Alex WILLIAMS.
The New York Times (October 15, 2006)

[en els textos en francès] D'après *Le Figaro Magazine* (26 septembre 2009)

c) L'ús del guió llarg en els incisos.

En francès i en alemany el guió llarg dels incisos s'escriu amb espai a banda i banda. En anglès, s'escriu sense cap espai al davant i al darrere.

[en els textos en francès] J'essaie d'éviter de penser à ça — surtout que j'entends parler tous les jours du chômage.

[en els textos en alemany] Ferienwohnung im Schwarzwald — und alle haben dafür schliesslich eine Menge Geld bezahlt.

[en els textos en anglès] There are expectations of how a teenage boy will talk and act— especially a black teenage boy.

d) Els espais abans i després dels signes de puntuació.

En els textos en francès, es deixa un espai fi abans dels dos punts, del punt i coma i dels signes d'interrogació i d'admiració.

[en els textos en francès] L'établissement accueille une population cosmopolite et défavorisée[::]les meilleurs élèves abandonnent ce lycée.

Est-ce que les professeurs du lycée étaient très exigeants avec les élèves[]?

e) Les citacions textuals.

En els textos en francès, en principi, les citacions han d'anar entre cometes i en rodona, però les podem deixar en cursiva i sense cometes, si els professors redactors són coherents en aquest ús.

[en els textos en francès] À cette fin, il importe de « dialoguer avec lui », de lui faire connaître « ses droits », de « le rendre acteur de son savoir ».

À cette fin, il importe de *dialoguer avec lui*, de lui faire connaître *ses droits*, de *le rendre acteur de son savoir*.

Ultra les cometes, hi ha altres signes de puntuació que tenen aplicacions específiques en la composició de textos de cadascuna d'aquestes llengües i que s'han de respectar d'acord amb les normatives corresponents.

7.45 Si en un text s'inclou una crida a una nota a peu de pàgina o a un mot d'un glossari, aquesta crida sempre va darrere del signe de puntuació, llevat que el text estigui entre parèntesis i la crida només faci referència a una part d'aquest text.

** [...] a la velocitat de la llum^a.

[...] a la velocitat de la llum^a.

8 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (VI): QÜESTIONS DE DISPOSICIÓ DEL TEXT

Aspectes generals de la disposició del text

- 8.1 Llevat de les indicacions compostes en lletra negreta, tots els paràgrafs han de portar la primera línia entrada.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: *Característiques de la ciutat romana de Tàrraco* (fundació, nom, fets històrics rellevants, monuments que s'hi conserven, urbanisme, etc.).

- 8.2 En les proves de llengua, quan formulem preguntes sobre la forma d'un mot extreta del text, la destaquem mitjançant la cursiva (ús metalingüístic):

El gerundi del verb *debatre* (que en el text apareix en la forma *debatudes*) és _____.

Un sinònim de *sobta* és:

- a) sorprèn
- b) enganya
- [...]

- 8.3 En el cas d'exercicis en què hi ha una enumeració d'elements, l'un sota l'altre, i encapçalats per un guió llarg, és preferible eliminar el guió si pot ser confusionari.

- * b) Anomeneu els compostos següents:

- H_2CO_3
- AgBr
- $\text{CH}_3\text{—CH}_2\text{OH}$

- b) Anomeneu els compostos següents:

- H_2CO_3
- AgBr
- $\text{CH}_3\text{—CH}_2\text{OH}$

Per coherència, dins la mateixa sèrie de l'assignatura fem extensible aquest criteri a la resta d'exercicis en què els elements apareixen introduïts per un guió.

Qüestions d'elecció múltiple

- 8.4 De vegades, les preguntes es formulen mitjançant qüestionaris d'elecció múltiple, és a dir, que contenen més d'una resposta possible, entre les quals l'examinand n'ha de triar una o més. En català, les «preguntes de tipus test» s'anomenen tècnicament *qüestions d'elecció múltiple* o *preguntes d'elecció múltiple*; en espanyol, en podem dir *preguntas de elección múltiple* (o *cuestiones*) i *preguntas de tipo test* (o *cuestiones*).

8.5 Preferiblement, el qüestionari ha d'anar precedit de les instruccions per a resoldre'l, però no cal posar cap pregunta de mostra.

8.6 El qüestionari d'elecció múltiple òptim ofereix cinc respostes possibles; d'acord amb la psicometria, no és recomanable posar-ne només quatre. Tanmateix, la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats ha decidit que aquest darrer ha de ser el nombre de respostes que han de figurar en les proves.

- 5.2.** Al cim d'una muntanya, on la pressió atmosfèrica és inferior que a nivell del mar,
- a)* la temperatura d'ebullició de l'aigua és més petita que a nivell del mar.
 - b)* la temperatura d'ebullició de l'aigua és més gran que a nivell del mar.
 - c)* la temperatura d'ebullició de l'aigua depèn de la temperatura ambient.
 - d)* la temperatura d'ebullició de l'aigua sempre és igual a 100 °C.

8.7 Si l'enunciat forma una oració completa, separada sintàcticament de les solucions, ha d'acabar amb un signe de puntuació que marqui el final d'oració (un punt, un signe d'interrogació) i escrivim les solucions amb majúscula inicial i punt final, llevat de les dates, les abreviacions i les xifres, que s'escrueu sense majúscula inicial i no acaben en punt.

- 5.1.** L'acetat de plata és una sal poc soluble en aigua. Considerant que dissoldre'l és un procés endotèrmic i que l'àcid acètic és un àcid feble, quin dels canvis següents farà augmentar la solubilitat de l'acetat de plata en l'aigua?
- a)* Addició d'acetat de sodi
 - b)* Addició d'àcid nítric.
 - c)* Addició d'acetat de plata.
 - d)* Disminució de la temperatura.

8.8 Si l'enunciat té una continuïtat sintàctica amb les solucions, l'ha de mantenir amb totes les solucions; per tant, hem de poder llegir l'enunciat i cadascuna de les solucions possibles com una oració coherent sintàcticament. D'altra banda, ha de portar el signe de puntuació que li correspon perquè l'oració sigui llegible (sovint, cap signe; de vegades, una coma; però mai dos punts, perquè aquests estableixen un trencament sintàctic) i escrivim les solucions amb minúscula inicial i punt final. Tanmateix, preferiblement, formulem una pregunta sencera en comptes de fer servir una frase inacabada.

- 5.4.** Les reaccions químiques sempre són espontànies
- a)* són endotèrmiques i presenten una variació d'entropia negativa
 - b)* són endotèrmiques i presenten una variació d'entropia positiva.
 - c)* són exotèrmiques i presenten una variació d'entropia positiva.
 - d)* són exotèrmiques i presenten una variació d'entropia negativa.

- 5.5.** En termodinàmica
- a)* la calor absorbida pel sistema sempre és negativa
 - b)* el treball d'expansió d'un gas sempre és negatiu.
 - c)* la variació d'entalpia coincideix amb la calor intercanviada a volum constant.
 - d)* la variació d'energia interna coincideix amb la calor intercanviada a pressió constant.

8.9 Per a designar els apartats fem servir lletres, en negreta i en cursiva, amb el parèntesi de tancament també en negreta però no en cursiva. Els apartats s'alineen per l'esquerra i hi ha mig quadratí entre el número o lletra de l'apartat i la resposta.

1. D'on procedeix l'ozó que es detecta a les capes baixes de la troposfera?
- a)* De la capa d'ozó de l'estratosfera.

- b)* De la reacció de l'oxigen atmosfèric amb els clorofluorocarburs.
 - c)* D'algunes activitats industrials.
 - d)* De la reacció de l'oxigen amb els òxids de nitrogen.
2. El treball que fa el pes sobre la massa
- a)* és positiu a la pujada.
 - b)* és $-59,0$ J a la baixada.
 - c)* des que surt fins que torna al punt de partida és nul.
 - d)* Són correctes la *a* i la *b*.
3. En els *Lieder* de Franz Schubert,
- a)* el paper del piano és secundari.
 - b)* sovint hi intervenen instruments de corda.
 - c)* el piano i la veu comparteixen protagonisme.
 - d)* la música és més important que el text.

8.10 Hi ha altres models de qüestions d'elecció múltiple. En el següent, per exemple, es fan servir espais buits subratllats (que porten un espai de separació al davant i al darrere excepte abans d'un signe de puntuació):

1. Aquesta obra va ser escrita per un compositor _____, però la seva sonoritat està influenciada per la música _____ de _____.
- a)* espanyol / alemanya / final del segle XIX
 - b)* català / francesa / principi del segle XX
 - c)* català / centreeuropea / mitjan segle XX
 - d)* català / oriental / l'edat mitjana

Avaluació numèrica de la puntuació obtinguda

8.11 Cal que comprovem que la puntuació de la prova sumi 10 i que té una distribució coherent.

8.12 Quan explicitem la puntuació d'una qüestió, hem de tenir en compte el nombre de respostes que es demana en l'enunciat. Si la puntuació de la qüestió no es pot repartir d'una manera uniforme entre les diverses respostes, hem d'especificar el criteri de puntuació. Per exemple, si una qüestió val *un* punt però es demanen *cinc* respostes (posem per cas que l'aspirant ha d'anomenar cinc elements), els professors correctors poden deduir que cada resposta correcta val 0,2 punts. Però si en una qüestió que val *un* punt es demana que l'aspirant anomeni *set* elements o que empleni *dotze* caselles d'una taula, com que la puntuació no es pot dividir d'una manera exacta, els professors correctors de la prova no podran deduir quant val exactament cada resposta correcta. En casos com aquest, hem d'especificar com es distribueix la puntuació o com s'avalua la qüestió.

8.13 La puntuació ha de ser idèntica en la versió catalana i en l'espanyola.

8.14 Tots els enunciats porten la puntuació corresponent entre claudàtors. La puntuació que es dona per cada exercici se situa a l'altura de la primera lletra del text i es compon en lletra de pal sec (Futura), sense negreta i en un cos més petit.

1. Interpreteu els resultats de l'experiment.
[1 punt]

8.15 Els punts que val cada qüestió s'escriuen amb xifres i entre claudàtors.

[català]	* [un] punt	
	* [1 punt]	
	[1 punt]	[2,5 punts]
[espanyol]	[1 punto]	[1,2 puntos]
[alemany]	[1 punkt]	[0,17 punkte]
[anglès]	[1 mark]	[0.25 marks]
	[1 point]	[0.33 points]
[francès]	[1 point]	[2 points]

8.16 Quan, a més de la puntuació total d'un exercici, es vol especificar la puntuació parcial dels apartats que el formen, cal disposar els dos tipus de puntuació d'una de les dues maneres següents.

1. Definiu els mots següents i doneu-ne un sinònim.
[1 punt en total: 0,5 punts per cada resposta correcta]
a)
b)
1. Definiu els mots següents i doneu-ne un sinònim.
[1 punt en total]
a)
[0,5 punts]
b)
[0,5 punts]

Quan en la indicació del valor dels exercicis s'especifica la puntuació total de l'exercici seguida de la puntuació assignada a cada aspecte o part, separem els valors amb dos punts.

[català]	[2 punts: 0,5 punts per cada resposta correcta]
[francès]	[2,5 points: 0,25 points par question]

En aquests casos d'especificació de la puntuació, si es tracta de llengües estrangeres deixarem a la consideració del professor o professora la repetició del nom. Per tant, és admissible una especificació com ara:

[anglès]	[2.5 marks: 0.25]for each correct answer]
[espanyol]	[5 puntos: 3]por el contenido y 2]por la capacidad de argumentar...]

També deixem a la consideració del professor o professora l'explicitació de l'abast de la puntuació expressada (*insgesamt*: 'en total').

[alemany]

[Insgesamt] 2,5 Punkte]

- 8.17** En el cas dels qüestionaris d'elecció múltiple, especifiquem entre claudàtors i en un cos de lletra més petit, com es puntua la resposta correcta, la resposta incorrecta i la pregunta no contestada. Si es descompten punts per cada error, cal comprovar que no es puguin restar més punts que el valor total de la pregunta. Així mateix, cal que el nombre de punts final sigui divisible pel nombre d'apartats.

[0,5 punts per cada resposta correcta; -0,17 punts per cada resposta incorrecta. Per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- 8.18** La puntuació del solucionari i la de l'examen ha de ser la mateixa. És a dir, que la puntuació addicional que a vegades hi ha al solucionari també ha d'aparèixer a l'examen. Com més informació tingui l'aspirant, millor.

Taules, quadres i figures

- 8.19** Sempre que sigui possible cal proporcionar el material gràfic en documents separats dels fitxers de text (MS Word[®]), en format TIFF (a 300 dpi de resolució, com a mínim, i amb una mida semblant a la que ha de tenir al final) o en FreeHand[®] obert per a poder-ne fer un fitxer EPS. En aquest sentit, cal anar amb compte amb les imatges baixades d'Internet, ja que una resolució de 72 dpi no és suficient. Com a últim recurs, els professors redactors poden donar les il·lustracions al Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans perquè les escanegi.

- 8.20** La *taula* és la disposició de dades en forma de llista vertical, mentre que un *quadre* és més genèric i pot acollir tota mena d'informació literal o gràfica.

- 8.21** *Gràfic* i *gràfica* no signifiquen el mateix: un gràfic és la representació d'una cosa mitjançant un dibuix (una taula, un esquema, entre d'altres), mentre que una gràfica és la «línia geomètrica» resultant d'una funció. Noteu l'ús de les preposicions:

[català] Representeu els resultats en un gràfic / Representeu els resultats amb una gràfica

[espanyol] Represente los resultados en un gráfico / Represente los resultados con una gràfica

- 8.22** Les taules d'informació han de portar títol, preferentment. Aquest ha d'anar centrat, en cursiva i sense punt final. Els encapçalaments de columna s'escriuen en cursiva i els camps situats a l'esquerra en rodona (vegeu la figura 2), llevat dels casos en què la capçalera, per qüestions d'espai, s'ha traslladat a la columna de l'esquerra i aleshores no va centrada, sinó justificada a l'esquerra. Les columnes que contenen les dades es justifiquen a la dreta.

El text de les taules s'ha de compondre en un cos més petit que el text general i no han de portar filet al voltant.

<i>Evolució de la població a Espanya per grups d'edat (%)</i>					
	1900	1960	1980	1995	2008
0-19 anys	42	35	34	24	19
20-64 anys	53	57	55	60	64
65 o més	5	8	11	16	17

FONT: Instituto Nacional de Estadística, 2009.

FIGURA 2. *Exemple de taula amb títol i font*

Les taules que s'han d'emplenar també porten els encapçalaments de columna i els camps de l'esquerra centrats tant verticalment com horitzontalment. Per a més informació sobre la maquetació de les taules, vegeu els epígrafs 12.31-12.35.

8.23 Les figures, en general, han de portar peu i la font completa. Si hi ha més d'una taula, imatge o figura, hem de numerar-les (vegeu les figures 3 i 4). No és imprescindible el filet al voltant. Per a més informació sobre la maquetació de figures i altres il·lustracions i els textos que les acompanyen (peus, fonts, títols, etc.), vegeu l'epígraf 12.30 i la taula 30.

IMATGE B. *Meal Tray* ('Safata per a Menjar'), feta de silicona i apta per a menjar-hi. MAEZM, Corea, 2008.

FIGURA 3. *Exemple de figura numerada i amb peu justificat*

El desembarcament d'Alhucemas, de José Moreno Carbonero (1927)

FIGURA 4. *Exemple de figura amb peu centrat*

- 8.24** En els mapes, les taules i els gràfics, el text s'escriu en la llengua de la versió de la prova: català o espanyol. Per tant, si cal, els hem de traduir.
- 8.25** Si una taula o una figura inclou una llista de termes que està ordenada alfabèticament, el criteri d'ordenació respecta l'ordre alfabètic de cada llengua.

[català]

Termes

alzina
faig
pi
pollancre
roure

[espanyol]

Términos

chopo
encina
haya
pino
roble

Tanmateix, no apliquem aquest criteri si hi ha dades encreuades (com en les proves d'economia); en aquest cas, en la prova en espanyol els elements apareixen en el mateix ordre que en la prova en català.

[català]

<i>Concepte</i>	<i>Import (€)</i>
Amortització acumulada	18.000
Bancs	100.000
Capital	110.000
Despeses de personal	96.000
Deutes a llarg termini	25.000
Equips per a processos d'informació	10.000
Fons de comerç	8.000

[espanyol]

<i>Concepto</i>	<i>Importe (€)</i>
Amortización acumulada	18.000
Bancos	100.000
Capital	110.000
Gastos de personal	96.000
Deudas a largo plazo	25.000
Equipos para procesos de información	10.000
Fondos de comercio	8.000

- 8.26** Cal que revisem que les figures tenen les mateixes dimensions en les proves i en el solucionari, i que les fletxes, si n'hi ha, estan ben col·locades.
- 8.27** Si alguna imatge porta text incorporat, cal que aquest es pugui llegir i corregir; per això és important que tinguin una bona resolució.
- 8.28** No es poden fer servir imatges amb marques d'aigua o que poden estar subjectes a drets d'imatge.
- 8.29** Si es fan dibuixos amb l'MS Word®, hem de comprovar que aquests s'imprimeixen bé i que es veuen completament un cop fet el document en PDF.
- 8.30** Les fórmules s'han de lliurar en format d'imatge sense tancar; per això aconsellem treballar amb l'editor d'equacions de l'MS Word®. Per tal que les fórmules es mantinguin correctament, és fonamental que els correctors en tinguin una còpia en paper validada pels professors redactors.

Textos de suport i citacions

- 8.31** Els professors redactors han d'adjuntar el text original d'on han tret la citació (també en el cas d'una traducció) per a poder-ne fer la comprovació, perquè de vegades conté subratllats, cursives o negretes que són rellevants per algun motiu, i per a assegurar-nos que s'ha copiat correctament el dit text.
- 8.32** Les citacions en paràgraf a part i els textos de suport es componen en un cos més petit que el text general. A més, cal entrar el paràgraf de la citació el doble que l'espai habitual. En canvi, el text de suport no cal entrar-lo el doble. En el cas dels poemes, a més, se centra el bloc de text per la línia més llarga (incloent-hi el títol).

Les citacions de menys de tres línies poden anar inserides dins el paràgraf, entre cometes baixes, és a dir, no cal aïllar-les en un paràgraf a part.

- 8.33** Si es vol fer constar la referència bibliogràfica dels textos de suport o citacions textuais, s'ha d'ubicar al peu del text i alineada a la dreta, amb un cos més petit que el text citat. Si, a més a més, els professors redactors volen indicar la paginació d'una citació, amb la intenció d'indicar que la citació és al començament o al final del llibre d'on l'han extreta, la hi poden posar.

Estratègies de dissolució, llegir i viatjar, que el transeünt practicava constantment. Mai abans les havia pogut fer servir amb tanta impunitat i fermesa. Quan vagarejava, intentava que el seu caminar fos una mena de dilució, de disgregació entre els diversos trajectes dels vianants, com si una boira baixa pogués fer desaparèixer el seu rastre i confondre'l amb el dels altres, i si a la ciutat pensava això, en els llibres deixava el seu propi rastre, com si es deixés ell mateix, com si es perdés.

Francesc SERÉS. «Ignorar-se. Un home sol. 1989».

A: *De fems i de marbres*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003, p. 59

- 8.34** Els títols dels textos de suport s'han de destacar en negreta i han d'anar centrats. Preferiblement, s'escriuen només amb la inicial absoluta en majúscula.

Tout le monde aime le cinéma, mais...

Le cinéma occupe encore une place centrale dans la culture populaire. Il est plus grand que la télévision, plus spectaculaire que les jeux vidéo, plus important que les vidéos virales sur Internet, même si toutes ces choses peuvent être plus intéressantes, plus rentables ou plus amusantes. Tout le monde aime le cinéma ! Mais la relation entre le cinéma et son public traverse un mauvais moment. Cet été, les recettes ont battu des records, mais le nombre de spectateurs n'a jamais été aussi bas depuis l'été 1997.

- 8.35** La numeració de les línies dels textos de suport de les proves de llengua o literatura comença a partir del títol del text i no es compten les línies blanques.

El ratolí d'ordinador

Quan el nord-americà Douglas Engelbart va patentar, el 1970, un «indicador de posició XY per a pantalla d'ordinador», poca gent devia intuir que allò permetria a la informàtica arribar a tothom. Engelbart era un tècnic electrònic amb talent que havia treballat a la NASA i creat després el seu propi laboratori a Standford.

5

Tanmateix, si els professors redactors no tenen en compte el títol del text, respectarem la numeració que hagin fet.

- 8.36** Les crides per a donar la definició d'un terme o bé l'equivalència corresponent es fan, preferiblement, amb números, i si només n'hi ha una, amb un asterisc.

Les crides se situen a continuació del text que en conté la crida, després de la referència bibliogràfica (si n'hi ha), deixant una línia blanca i separats del text amb un filet.

El terme o els termes s'han d'escriure en cursiva i caixa baixa inicial i la definició o l'equivalent, en rodona. El conjunt de la crida ha de tenir un cos més petit que el del text.

En el cas que es tracti d'un glossari d'equivalents és convenient que hi hagi tant l'equivalent en català com en espanyol, separats per una barra inclinada i sense punt final.

Chemists also depend on petrol molecules to obtain other molecules to combat illnesses. In addition, the artificial colouring and flavour of industrial food also come from combining petrol molecules. Finally, petrol is even necessary to make our clothes. Synthetic fabrics^[*] are made with plastic, which also derives from this black liquid.

* *fabric*: teixit / tejido

At the beginning of last year, G. Giuliani, a technician who was working on an experiment at a national laboratory in Italy, issued an urgent warning that a large earthquake^[1] was about to strike the Abruzzo region. The prediction was based on measurements he had made of high levels of radon^[2] gas, presumably released from rocks that were being moved by the pressure of a coming quake.

[1] *earthquake*: terratrèmol / terremoto

[2] *radon*: element químic que pertany als gasos nobles / elemento químico perteneciente a los gases nobles

- 8.37** Cal tenir en compte que les entrades del glossari han de ser, si són noms, en singular i, si són verbs, en infinitiu. És a dir, el terme marcat dins el text de suport pot aparèixer en plural o bé, si es tracta d'un verb, conjugat, però a l'hora de recollir-los en el glossari cal considerar-los com entrades de diccionari.

Referències bibliogràfiques

- 8.38** Per a la composició de les referències bibliogràfiques, l'obra de referència és la següent:

Citació bibliogràfica. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria de Política Lingüística, 2012. També disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/BTPL/arxius/1_CitacioBibliografica.pdf>.

A més, cal tenir en compte les indicacions específiques que segueixen.

- 8.39** Les referències bibliogràfiques han de constar, com a mínim, d'autor o autora i de títol. Les componem alineades a la dreta. Si són molt llargues, les partim al final d'algun dels blocs d'informació; preferiblement, de la manera com podeu veure a continuació.

PART DE PUBLICACIÓ EN SÈRIE

Josep ABELLA. «La llengua i la cultura». *Avui* (14 gener 2003), p. 13

Joana SIRVENT. «Una sortida exemplar». *La Vanguardia. Cultura* (5 setembre 2008), p. 10

MONOGRAFIA

Miquel OVELLA. *La ciència europea*.
Barcelona: Universitat de Barcelona, 2004

PART DE MONOGRAFIA

Miquel OVELLA. «La ciència incerta». A: *La ciència europea*.
Barcelona: Universitat de Barcelona, 2004

8.40 Si el nom de l'autor o autora comença amb una vocal, fem baixar a la línia següent la preposició *de*.

Adaptació feta a partir del text de
Ramon FOLCH. *Risc, tsunami, Kyoto*, 2005

Adaptació feta a partir del text
d'Amadeu MONTSERRAT. *Una aventura als antípodes*, 2005

8.41 Sempre que el text de suport sigui una traducció d'un altre text original, cal fer constar aquest fet.

[català] Traducció feta a partir del text de
Wikipedia: La enciclopedia libre [en línia].
<http://es.wikipedia.org/wiki/Marte_%28planeta%29>

[espanyol] Traducción realizada a partir del texto
Globalització i medi ambient: El segle de l'ecologia.
Diputació de Barcelona i Associació Una Sola Terra, 2002

8.42 Si el text de suport és una obra literària (conte, assaig, novel·la), en principi no el considerarem un text adaptat. Si en el text hi ha omissions respecte de l'original les indicarem per mitjà del símbol «[...]». Vegeu l'epígraf 7.39 per a l'ús d'aquest símbol.

Només considerarem que un text és adaptat en el cas que calgui fer canvis que afecten el contingut (correcció de mots, expressions), és a dir, una correcció més enllà de la mera correcció ortotipogràfica.

[català] Adaptació feta a partir del text de
Valentí PUIG. «La lectura com a anacronisme».
La Vanguardia (20 novembre 2011)

Adaptació feta a partir d'un text publicat a
El Periódico de Catalunya (26 octubre 2007)

[espanyol] Adaptación realizada a partir del texto de
Alejandro LUCÍA. *Sobre fisiología del deporte*

Adaptación realizada a partir del texto de
Rosa MONTERO. «La hidra». *El País* (25 mayo 2010)

Adaptación realizada a partir de un texto de
El Periódico de Catalunya (26 octubre 2007)

[alemany] Text bearbeitet und gekürzt. Quelle:
Deutsch perfekt (Juni 2009)

Vereinfacht/Verändert und gekürzt aus
Efrain ESPINOSA VILLEGAS.
Jugendmagazin aus Hamburg [online].
<<http://www.freihafen.org>>

[anglès]

Text adapted from an article by
Alex WILLIAMS. *The New York Times* (October 15, 2006)

[francès]

Texte adapté de
24heures.ch (8 février 2011)

- 8.43** Si l'obra consisteix en una publicació que agrupa diverses obres originàriament independents, els diversos títols se separen amb un punt i coma en rodona.

Traducció feta a partir del text de
Sigmund FREUD. *Psicología de las masas*.
Más allá del principio del placer. El porvenir de una ilusión.
Madrid: Alianza Editorial, 1984

- 8.44** Si l'obra és un suplement d'una publicació periòdica, fem constar de primer el títol de la publicació i a continuació el del suplement, separats per un punt.

Traducció feta a partir del text
«El juez de las lecciones ejemplares».
La Vanguardia. Revista (3 novembre 2002)

Tanmateix, si el títol del suplement inclou el títol de la publicació periòdica, fem constar només el primer: per exemple, «*Ara Ciència*» (i no «*Ara. Ara Ciència*») i «*El País Semanal*» (i no «*El País. El País Semanal*»).

- 8.45** En les referències bibliogràfiques, tot i que, en general, ometem la paraula *Editorial* o *Editors* en la informació corresponent a l'editorial, les denominacions «Edicions 62», «Edicions 3 i 4» i «Alianza Editorial» s'han de respectar completes.

- 8.46** Les adreces electròniques i les adreces d'Internet que apareixen dins de text o que no formen part d'una referència bibliogràfica estricta es componen en cursiva i no s'emmarquen amb angles.

Per a resoldre aquests casos, podeu consultar el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (<http://dlc.iec.cat>).

- 8.47** En les referències bibliogràfiques dels textos extrets d'Internet posem l'etiqueta «en línia» si la referència conté l'enllaç corresponent. Cal posar aquesta etiqueta entre claudàtors: «[en línia]».

*

Adaptació feta a partir del text de
Jaume CELA i Juli PALOU. «Tintín a la foguera».
Ara criatures [en línia] (22 octubre 2011)

Adaptació feta a partir del text de
Jaume CELA i Juli PALOU. «Tintín a la foguera».
Ara criatures (22 octubre 2011)

Adaptación realizada a partir del texto de
Juan ESLAVA GALÁN. *Lo que ha cambiado España* [en línea].
<http://www.juaneslavangalan.com/columnas_texto.php?id=16>

* Text adapted from an article by
Anahad O'CONNOR. *The New York Times* [on-line] (August 22, 2011)

Text adapted from an article by
Anahad O'CONNOR. *The New York Times* (August 22, 2011)

9 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES DE GRAU SUPERIOR (I): MATÈRIES COMUNES

Els criteris que oferim a continuació parteixen de la recopilació de casos concrets que s'han donat en les edicions anteriors i que poden servir de pauta per a la resolució de dubtes freqüents amb vista a la redacció i la correcció dels propers exàmens. Atès que els criteris, en general, apareixen descrits únicament en relació amb una sola matèria, recomanem llegir les indicacions de totes les matèries.

Història

- 9.1** El mot *Komintern* ('internacional comunista'), com a nom d'una organització, s'escriu amb majúscula inicial i en rodona. Cal tenir en compte que en català es tracta d'un nom femení, mentre que en espanyol és masculí:

[català] la **K**omintern

[espanyol] el **K**omintern

- 9.2** Els noms de personatges històrics i polítics s'han d'escriure sencers, com a mínim, la primera vegada que apareixen en el text (taula 11).

TAULA 11. *Noms de personatges històrics i polítics*

<i>Nom</i>	<i>Dades</i>
George H. Bush / George Herbert Bush	1924-
Fidel Castro	1926-
Winston L. S. Churchill / Winston Leonard Spencer Churchill	1874-1965
Eamon De Valera	1882-1975
Mohandas K. Gandhi / Mohandas Karamchand Gandhi	1869-1948
Adolf Hitler	1889-1945
Ruhollà M. Khomeini [Ruhollah M. Jomeini] / Ruhollà Musavi Khomeini [Ruhollah Musavi Jomeini]	1902-1989
Vladímir I. Lenin [Vladimir I. Lenin] / Vladímir Ilich Lenin [Vladimir Ilich Lenin]	1870-1924
Abraham Lincoln	1809-1865
Lluís XVI [Luis XVI] / Lluís XVI de França [Luis XVI de Francia]	1754-1793
Luiz I. Lula da Silva / Luiz Inácio Lula da Silva	1945-
Richard M. Nixon / Richard Milhous Nixon	1913-1994
Enric Prat de la Riba i Sarràs	1870-1917
Maximilien de Robespierre	1758-1794
Iossif V. D. Stalin [Iósif V. D. Stalin] / Iossif Vissariónovitx Djugaixvili Stalin [Iósif Vissariónovich Dzugashvili Stalin]	1879-1953
Josep Torras i Bages	1846-1916
Harry S. Truman / Harry Swinomish Truman	1894-1972
Thomas W. Wilson / Thomas Woodrow Wilson	1856-1924

<i>Nom</i>	<i>Dades</i>
Mao Zedong	1893-1976

9.3 Cal tenir en compte que els noms de fets històrics destacats s'escriuen tal com recull la taula 12.

TAULA 12. *Noms de fets històrics*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
el bienni 1931-1933	el bienio 1931-1933
el bienni 1933-1936 / el «bienni negre»	el bienio 1933-1936 / el «bienio negro»
la Constitució del 1876	la Constitución de 1876
la Constitució del 1931	la Constitución de 1931
la dictadura de Primo de Rivera	la dictadura de Primo de Rivera
els Fets de Maig del 1937	los Sucesos de Mayo de 1937
els Fets d'Octubre del 1934	los Sucesos de Octubre de 1934
el franquisme	el franquismo
el Memorial de Greuges	el Memorial de Greuges (Memorial de Agravios)
el Poder central (Bases de Manresa del 1892)	el Poder central (Bases de Manresa de 1892)
la política econòmica desarrollista del règim franquista	la política económica desarrollista del régimen franquista
la Restauració	la Restauración
la Setmana Tràgica	la Semana Trágica
el torn pacífic	el turno pacífico

9.4 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis:

- **Part obligatòria: Exercici 1.**
- **Part optativa: Exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. En cas que respongueu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran preguntes de les dues opcions.**

[espanyol] INSTRUCCIONES

La prueba consta de dos ejercicios:

- **Parte obligatoria: Ejercicio 1.**
- **Parte optativa: Ejercicio 2. En este ejercicio debe elegirse UNA de las dos opciones, A o B. Si acaso responde a las dos opciones, se entenderá que se ha escogido la opción A. En ningún caso se puntuarán preguntas de las dos opciones.**

b) Cos del solucionari

Text introductori general

Aquest solucionari té per objectiu principal donar una certa coherència a la tasca dels nombrosos correctors i suggerir els aspectes que considerem que els aspirants haurien d'exposar en la prova. Malgrat tot, pensem que els criteris que us oferim els heu de prendre com unes indicacions, mai com una cosa tancada i encotillada. Ens trobem davant d'una prova de maduresa i, en aquest sentit, pensem que interessa més valorar aspectes globals, com ara l'expressió escrita, la capacitat de raonament i reflexió i l'actitud crítica, i deixar en un nivell significatiu, però no necessàriament essencial, el que podem anomenar «coneixements».

Considerem, doncs, que heu d'utilitzar aquests criteris de la manera que cregueu oportuna. En una prova d'aquest tipus, la tasca de correcció és complexa i les indicacions pretenen ser més una ajuda que una imposició.

Llengua castellana

9.5 La denominació oficial d'aquesta matèria en les proves és en espanyol: *Lengua castellana*.

9.6 Per a destacar una expressió dins un fragment citat utilitzem el subratllat.

1.1. Indique la función sintáctica que realizan los siguientes sintagmas subrayados dentro de la oración a la que pertenecen:
[0,5 puntos]

a) «La migala discurre libremente por la casa» (línea 2):

b) «El silencio de la noche me trae el eco de sus pasos» (línea 26):

Si els professors redactors especifiquen en l'enunciat que els mots o expressions van subratllats, en cursiva o en negreta, respectem aquesta indicació tipogràfica.

9.7 Numerem les línies dels textos per comentar i ens assegurem que quan es remet a una expressió d'una línia, correspongui a la línia que s'indica (cf. el § 8.35).

9.8 Segons el *Diccionario panhispánico de dudas* (2a ed., Madrid, Santillana, 2005), el verb acostuma a anar en singular quan el subjecte va posposat i els elements coordinats són noms abstractes o no comptables, especialment si apareixen sense determinació.

Se valorará la adecuación, coherencia y originalidad.

9.9 Instruccions

a) Portada

INSTRUCCIONES

Los errores ortográficos, gramaticales y léxicos cometidos en los ejercicios 1 y 2 de la prueba se penalizan con un descuento de 0,1 puntos, hasta un máximo de 2 puntos. No se incluyen aquí los errores del ejercicio 3, ya que se valoran conjuntamente con otros aspectos que se han de tener en cuenta en la redacción.

b) Cos del solucionari

Reflexió lingüística

Exercicis puntuals

Cada resposta correcta se valora con 0,25 puntos.

Exercici d'emplenament del quadre de formes derivades de categories diferents

Cada respuesta correcta se valora con 0,1 puntos. Pueden aceptarse como correctas otras respuestas. Cualquier error ortográfico invalida la respuesta.

Comprensió del text i expressió

Resum

La pregunta debe corregirse teniendo en cuenta la calidad del conjunto, y pueden otorgarse puntuaciones intermedias entre las propuestas:

El resumen recoge las ideas esenciales del texto de forma clara, ordenada y precisa; no presenta marcas de subjetividad y no copia literalmente fragmentos del texto 1,5 puntos

El resumen recoge la mayoría de las ideas esenciales del texto, no presenta marcas de subjetividad y no copia de forma literal fragmentos del texto, pero puede tener algún error en cuanto a precisión, claridad y orden 1 punto

El resumen tiene deficiencias graves en las ideas esenciales, no mantiene la objetividad o copia literalmente del texto, o presenta una expresión poco clara y precisa..... 0,5 puntos

El resumen no recoge las ideas esenciales del texto, lo malinterpreta o presenta una expresión claramente desordenada, confusa y sin precisión 0 puntos

Preguntes de redacció breu

La pregunta debe corregirse teniendo en cuenta la calidad del conjunto, y pueden otorgarse puntuaciones intermedias entre las propuestas:

Respuesta completa y bien redactada 0,5 puntos

Respuesta válida pero con alguna imprecisión o falta de claridad 0,25 puntos

Respuesta claramente deficiente 0 puntos

Expressió escrita: redacció

- La valoración del texto se efectúa sumando la puntuación otorgada en cada uno de los apartados que se indican a continuación, pero también debe realizarse una valoración cualitativa global, a partir de la cual se puede redondear y modificar al alza o a la baja la puntuación total de esta cuestión.
- Si el texto no se adapta al enunciado elegido, se valora con 0 puntos.
- Si el texto es muy breve, cada apartado se puntúa de manera proporcional a la extensión. Si tiene menos de 50 palabras, se valora con 0 puntos.

a) Coherencia

Selección y ordenación correctas de la información 0,5 puntos

Algún problema en la ordenación o selección de la información 0,25 puntos

Texto desordenado y confuso 0 puntos

b) Cohesión (puntuación, concordancia, construcción de las oraciones)

0-2 errores 0,75 puntos

3-4 errores 0,5 puntos

5-6 errores 0,25 puntos

Más de 6 errores 0 puntos

c) Correcció (ortografia, morfosintaxis, lèxic)	
0-3 errors.....	1 punt
4-5 errors.....	0,8 punts
6-7 errors	0,6 punts
8-9 errors	0,4 punts
10-11 errors	0,2 punts
Més de 11 errors	0 punts
d) Variació	
El text utilitza recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no conté repeticions; se admite alguna deficiència lleu	0,25 punts
Se demuestran pocos recursos léxicos y sintácticos, y algunas palabras o estructuras se repiten a menudo	0 punts
e) Registro	
La lengua del texto se ajusta al grado de formalidad y al canal adecuados. Se acepta algún error leve.....	0,25 punts
El texto contiene errores graves respecto al canal o al grado de formalidad	0 punts
f) Disposició	
El text respecta los márgenes, las líneas estan correctamente dispuestas y la letra es legible.....	0,25 punts
Falta alguno de los elementos anteriores	0 punts

Llengua catalana

9.10 Per a destacar elements d'una frase extreta del text de suport fem servir el subratllat.

- 1.1.** Escriviu un sinònim, o una expressió equivalent, de les expressions subratllades següents, que també apareixen subratllades en el text.
[1 punt]

a) «Com que és “jove i sense experiència” [...]» (línia 5):

b) «[...] en funció de la seva satisfacció [...]» (línia 6):

Si citem directament mots subratllats en el text de suport, emprem les cometes baixes.

- 1.2.** Escriviu, íntegrament, l'antecedent dels pronoms febles i relatius següents, que trobareu subratllats al text; és a dir, escriviu què signifiquen en aquest text en concret.
[1,5 punts]

a) «l'» (a «l'espanta», línia 4):

b) «hi» (línia 10):

c) «on» (línia 18):

9.11 Numerem les línies dels textos per comentar i ens assegurem que quan es remet a una expressió d'una línia, correspongui a la línia que s'indica (cf. el § 8.35).

9.12 Els fragments de text que citem dins les preguntes s'escriuen entre cometes i hem de concretar entre parèntesis de quines línies del text provenen.

Reescriuiu en el quadern de respostes el fragment que s'inicia amb «El plaer sorgia [...]» i que finalitza amb «[...] que el feien diferent» (línies 12-16).

9.13 Instruccions

a) Portada

INSTRUCCIONS

Per cada error d'ortografia, gramàtica o lèxic es descomptaran 0,1 punts, fins a un màxim de 2 punts, en els apartats 1 i 2. Els errors de l'apartat 3 («Expressió escrita») ja es tenen en compte en puntuar la redacció corresponent.

b) Cos del solucionari

Exercici de comprensió i expressió

Exercici de resum

Corregiu l'exercici tenint en compte els criteris següents:

El resum recull tres o quatre de les idees essencials del text d'una manera clara, ordenada i precisa	1,5 punts
El resum és vàlid perquè recull en general la informació del text, però hi pot haver una certa imprecisió en l'expressió o algun oblit	1 punt
El resum té mancances a l'hora de recollir les idees expressades en el text (hi apareixen només dues de les idees essencials) o presenta una expressió poc clara i precisa	0,5 punts
El resum no recull les idees essencials del text o presenta una expressió clarament desordenada i confusa, mancada de precisió	0 punts
El resum s'ha de valorar globalment: a partir de la proposta de puntuació quantitativa anterior i també atenent la qualitat del conjunt, de manera que es poden adjudicar puntuacions intermèdies, com ara 1,25, 0,75 o bé 0,25.	

Exercicis de raonament i de comprensió

S'ha de corregir la resposta atenent la qualitat global, a partir dels criteris següents:

Resposta clara i completa	1 punt
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,75 o 0,5 punts
Resposta deficient, tot i que hi pugui haver algun element vàlid	0,25 punts
Resposta clarament deficient	0 punts

Exercici d'expressió escrita

- La valoració del text s'efectua sumant la puntuació adjudicada a cadascun dels apartats que indiquem a continuació, però també s'ha d'atendre la qualitat global, a partir de la qual es pot arrodonir i modificar a l'alça o a la baixa la puntuació total d'aquesta qüestió.
- Si el text no respon al que es demana (se n'allunya molt clarament i tracta d'un tema diferent), es valora amb 0 punts.
- Si el text és molt breu, cada apartat es puntuarà d'una manera proporcional a l'extensió. Si té menys de 50 mots, es valora amb 0 punts.

a) Coherència

Selecció i ordenació correctes de la informació	0,5 punts
Algun problema en l'ordenació o en la selecció de la informació.....	0,25 punts
Text desordenat i confús	0 punts

b) Cohesió (puntuació, concordança, construcció de les frases)

0-2 errors	0,75 punts
3-4 errors	0,5 punts
5-6 errors	0,25 punts

	Més de 6 errors	0 punts
c)	Correcció (ortografia, morfosintaxi, lèxic)	
	0-2 errors	1 punt
	3-4 errors	0,8 punts
	5-6 errors	0,6 punts
	7-8 errors	0,4 punts
	9-10 errors	0,2 punts
	Més de 10 errors	0 punts
d)	Variació	
	El text fa servir recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no conté repeticions; s'hi admet alguna deficiència lleu	0,25 punts
	El text presenta pocs recursos lèxics i sintàctics, i alguns mots o estructures es repeteixen sovint	0 punts
e)	Registre	
	La llengua del text s'ajusta al grau de formalitat i al canal adequats. S'hi admet algun error lleu	0,25 punts
	El text conté uns quants errors greus pel que fa al canal o al grau de formalitat	0 punts
f)	Disposició	
	El text respecta els marges, les línies estan disposades correctament i la lletra és ben llegible	0,25 punts
	Hi manca algun dels elements anteriors.....	0 punts

Exercici de reflexió lingüística

Exercicis de tria d'un mot o text donat

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts.

Exercicis d'aportació d'una forma flexional o conjugada

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts. Qualsevol error ortogràfic invalida la resposta.

Exercicis de compleció de formes

Valoreu cada resposta correcta amb 0,1 punts.

Hi pot haver altres respostes vàlides diferents de les que es recullen en aquest model de correcció. Qualsevol error ortogràfic invalida la resposta.

Llengua estrangera: alemany

9.14 Vegeu l'epígraf 7.44.

9.15 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

Exercici de redacció

Valoreu l'exercici globalment de 0 a 5 punts segons els criteris següents:

5 punts	Molt bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals complexes i variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha molt poques errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals i no dificulten, en cap cas, la comprensió del text
4 punts	Bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals simples però variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha algunes errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text
3 punts	Resultat adequat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen estructures gramaticals simples i vocabulari senzill però variat i adequat al registre del text. Hi ha errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text en la major part dels casos
2 punts	Resultat inadequat Text poc coherent, amb poca cohesió i manca de puntuació en el qual s'utilitzen estructures gramaticals i vocabulari pobres i repetitius. Hi ha nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que dificulten la comprensió del text
1 punt	Resultat pobre Text gens coherent, sense cohesió ni puntuació correcta. El text és difícil d'entendre a causa de les nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals
0 punts	Mal resultat Text que no s'adequa a l'opció escollida i la comprensió del qual és molt difícil o impossible

Descompteu 0,5 punts si el text redactat no té la llargària mínima demanada.

Llengua estrangera: anglès

9.16 Vegeu els epígrafs 7.44 i 8.35.

9.17 En anglès, tot i que no hi ha cap norma explícita, sembla que s'acostumen a col·locar les crides de les notes després del punt i seguit. (Si més no, aquesta és la pràctica que se segueix en el llibre *The Chicago manual of style* [en línia]. 16a ed. Chicago; Londres: The University of Chicago Press, 2010. <<http://chicagomanualofstyle.org/home.html>>.)

The letter was for Stan, a single man.²

9.18 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

En qüestionaris d'opció múltiple

La solució correcta està destacada amb lletra negreta.

Exercici de redacció

Valoreu l'exercici globalment de 0 a 5 punts segons els criteris següents:

5 punts	Molt bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals complexes i variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha molt poques errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals i no dificulten, en cap cas, la comprensió del text
4 punts	Bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals simples però variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha algunes errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text
3 punts	Resultat adequat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen estructures gramaticals simples i vocabulari senzill però variat i adequat al registre del text. Hi ha errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text en la major part dels casos
2 punts	Resultat inadequat Text poc coherent, amb poca cohesió i manca de puntuació en el qual s'utilitzen estructures gramaticals i vocabulari pobres i repetitius. Hi ha nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que dificulten la comprensió del text
1 punt	Resultat pobre Text gens coherent, sense cohesió ni puntuació correcta. El text és difícil d'entendre a causa de les nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals
0 punts	Mal resultat Text que no s'adequa a l'opció escollida i la comprensió del qual és molt difícil o impossible

Descompteu 0,5 punts si el text redactat no té la llargària mínima demanada.

Llengua estrangera: francès

9.19 En francès, els ordinals referits a segles es poden escriure de les maneres següents (taula 13).

TAULA 13. *Grafies dels ordinals dels segles en francès*

<i>Formes correctes</i>	<i>Formes incorrectes</i>
le I ^{er} siècle	le 1 ^e siècle
le II ^e siècle	le II ^{eme} siècle
le III ^e siècle	le III ^{eme} siècle
le IX ^e siècle	le IX ^o siècle
le X ^e siècle	le X ^{eme} siècle

9.20 Vegeu l'epígraf 7.44.

9.21 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

Exercici de redacció

Valoreu l'exercici globalment de 0 a 5 punts segons els criteris següents:

5 punts	Molt bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals complexes i variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha molt poques errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals i no dificulten, en cap cas, la comprensió del text
4 punts	Bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals simples però variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha algunes errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text
3 punts	Resultat adequat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen estructures gramaticals simples i vocabulari senzill però variat i adequat al registre del text. Hi ha errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text en la major part dels casos
2 punts	Resultat inadequat Text poc coherent, amb poca cohesió i manca de puntuació en el qual s'utilitzen estructures gramaticals i vocabulari pobres i repetitius. Hi ha nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que dificulten la comprensió del text
1 punt	Resultat pobre Text gens coherent, sense cohesió ni puntuació correcta. El text és difícil d'entendre a causa de les nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals
0 punts	Mal resultat Text que no s'adequa a l'opció escollida i la comprensió del qual és molt difícil o impossible

Descompteu 0,5 punts si el text redactat no té la llargària mínima demanada.

Matemàtiques

9.22 Componem els símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, Σ, etc.) en rodona.

9.23 En general, componem els símbols de totes les funcions en cursiva. Hem de tenir en compte que entre f i (x) no hi ha espai, però evitem que es trepitgin.

$$f(x) = \frac{x^2 - 8}{x^2 - 4x + 4}$$

9.24 Les constants matemàtiques s'escriuen en rodona, a diferència de les incògnites, que van en cursiva. Així, doncs, les constants « π » (constant d'Arquimedes, $\pi \approx 3,14159265\dots$), « e » (constant d'Euler o de Napier, $e \approx 2,7182818284\dots$), « i » (nombre imaginari, $i^2 = -1$) i « Φ » (nombre auri, $\Phi \approx 1,618\ 033\ 988\ 7\dots$) van sempre en rodona.

9.25 Escrivim un espai fi davant i un darrere dels operadors matemàtics.

$$2\]\ +\]\ 3\]\ =\]\ 5$$

9.26 Componem els vectors (\mathbf{a}) i les matrius en negreta cursiva (\mathbf{A}).

$$\mathbf{A} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

9.27 Els signes *prima* o primera ('), *segones* ("), *terceres* (""), etc., han de ser rectes i han d'estar una mica inclinats cap a la dreta per la part de dalt: F', F''.

9.28 Diem que « x és més gran o més petit que y », en comptes de dir que *« x és major o menor que y ».

9.29 Escrivim els intervals i les coordenades deixant un espai després de la coma que separa els dos nombres inclosos en l'interval o coordenada: «(0, -2)». Recordeu que hi ha intervals oberts, que delimitem amb els signes () o] [, i intervals tancats, que delimitem amb els signes []. En el cas que un dels nombres de la coordenada porti un decimal, deixem un espai fi davant i darrere de la coma que separa els dos nombres que conformen la coordenada.

* (0,5;3,2)

(0,5 , 3,2)

En els intervals d'estadística, però, no es deixa cap espai entre la coma i els nombres, i l'interval es delimita amb la combinació dels signes [).

* [15, 45)

[15,45)

9.30 En els exercicis en què es demana que es determini l'equació d'una recta paral·lela a una altra recta, hi afegirem la paraula *recta* per a més claredat.

Indiqueu l'equació de la recta paral·lela a la recta d'equació $2x - 3y - 1 = 0$

9.31 Per a les funcions trigonomètriques i hiperbòliques emprem els símbols recomanats per la IUPAC:

$\sin x$	(sinus de x)	$\sinh x$	(sinus hiperbòlic de x)
$\cos x$	(cosinus de x)	$\cosh x$	(cosinus hiperbòlic de x)
$\tan x$	(tangente de x)	$\tanh x$	(tangente hiperbòlica de x)
$\cot x$	(cotangente de x)	$\coth x$	(cotangente hiperbòlica de x)
$\arcsin x$	(arcsinus de x)	$\arctan x$	(arctangente de x)
$\arccos x$	(arccosinus de x)		

9.32 Expressem el domini d'una funció amb el símbol Dom, en rodona, no pas amb una D tota sola:

* D(f)

Dom(f)

9.33 En matemàtiques, s'utilitza sempre el terme *altura*. També s'utilitza el terme *longitud*. (Per als noms de les dimensions dels objectes, vegeu l'epígraf 4.7 i la taula 6. Vegeu, a més, l'epígraf 10.38, en l'apartat de dibuix tècnic.)

Calculeu l'altura del triangle de vèrtexs A , B i C .

Anomeneu x el costat de la base del prisma i y l'altura.

Un segment de longitud fixada m recolza sobre els eixos de coordenades.

9.34 Altres símbols utilitzats en matemàtiques són els que figuren en la taula 14.

TAULA 14. *Símbols emprats en matemàtiques*

<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>	<i>Exemple</i>
u	unitat	$\frac{25}{5} = 5 \text{ u}$

9.35 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Trieu i resolueu CINC dels set exercicis que es proposen.
- Indiqueu clarament quins exercicis heu triat. Només se n'avaluaran cinc.
- Cada exercici val 2 punts.

MATERIAL NECESSARI

- Material d'ús habitual: bolígraf, llapis i goma, regla, etcètera.
- Compàs i semicercle graduat.
- Calculadora científica.

Cadascú ha de portar el seu propi material. En cap cas no es permetrà la cessió de calculadores ni d'altres materials entre els aspirants.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- Escoja y resuelva CINCO de los siete ejercicios ejercicios que se proponen.
- Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se evaluarán cinco.
- Cada ejercicio vale 2 puntos.

MATERIAL NECESARIO

- Material de uso habitual: bolígrafo, lápiz y goma, regla, etcétera.
- Compás y semicírculo graduado.
- Calculadora científica.

Cada uno ha de llevar su propio material. En ningún caso se permitirá la cesión de calculadoras ni de otros materiales entre los aspirantes.

b) Cos del solucionari

Les preguntes que demanen de fer quatre exercicis porten a sota:

Compteu 0,5 punts per cada apartat.

Les preguntes que demanen de fer dos exercicis porten a sota:

Compteu 1 punt per cada apartat.

10 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES DE GRAU SUPERIOR (II): MATÈRIES ESPECÍFIQUES

Biologia

10.1 La teoria de l'evolució s'anomena d'aquesta manera, i no ****teoria evolutiva**.

** La **teoria evolutiva** de Darwin...

La **teoria de l'evolució** de Darwin...

10.2 En l'àmbit de la genètica, els termes *pare* i *mare* no són sinònims del terme *progenitor*, perquè precisament es vol distingir l'herència procedent de cadascun dels progenitors.

10.3 El nom dels enzims es compon en rodona.

* l'enzim **lactasa**

l'enzim **lactasa**

10.4 La sigla de l'àcid ribonucleic s'escriu RNA (amb la forma anglesa) i, si porta article davant, aquest s'apostrofa: l'RNA. Però el terme *RNA-polimerasa* s'escriu amb guionet perquè és el nom d'un enzim, i no s'apostrofa cap partícula al davant perquè es tracta d'una denominació femenina. Així mateix, l'àcid desoxiribonucleic s'escriu com la sigla anglesa DNA. En espanyol, però, s'escriuen ARN i ADN (taula 15).

TAULA 15. Sigles dels àcids nucleics

Català	Espanyol
DNA	ADN
RNA	ARN
mRNA	ARNm
tRNA	ARNt

10.5 No hem de confondre els termes *aerobi* i ****aeròbic**. *Aerobi* es refereix a l'organisme que viu només en presència d'oxigen, mentre que *aeròbic* és l'adjectiu que significa 'relatiu a', 'provocat per' o 'pertanyent als aerobis o a l'aerobiosi'. El parell *anaerobi* i *anaeròbic*, antònim de l'anterior, funciona de la mateixa manera.

** Expliqueu les característiques dels **aeròbics**.

Expliqueu les característiques dels **aerobis**.

Expliqueu el comportament **aeròbic** dels organismes...

10.6 El *bacteri* és un 'microorganisme unicel·lular d'estructura procariòtica' i és masculí. És incorrecte l'ús del terme ****bactèria**.

** La diftèria és una malaltia infecciosa greu causada per la **bactèria** *Corynebacterium diphtheriae*.

La diftèria és una malaltia infecciosa greu causada pel **bacteri** *Corynebacterium diphtheriae*.

10.7 Un *gàmeta* és una 'cèl·lula haploide que en la reproducció sexual es fusiona amb una altra i dona lloc al zigot'. És masculí, però no és correcta la forma ****gamet**.

10.8 L'*haploïdia* és la 'qualitat d'haploide' i la *diploïdia* és la 'qualitat de diploide'. L'*haplont* és un 'organisme compost per cèl·lules haploides' i el *diplont* és un 'organisme en fase diploide'.

Completeu la taula següent indicant en cada cas si es tracta d'una cèl·lula **haploide** o **diploide**.

10.9 La cèl·lula pròpia i específica del fetge, que sintetitza i emmagatzema glicogen, s'anomena *hepatòcit*.

10.10 Un *heterozigot* és un 'zigot format per la unió de dos gàmetes que tenen diferent constitució genètica' i, com a adjectiu, es refereix a l'individu que prové d'un zigot heterozigot, mentre que l'adjectiu *heterozigòtic* vol dir 'relatiu o pertanyent als heterozigots i a l'heterozigosi'.

La tia Júlia i l'oncle Manel han tingut dues filles i un fill. Sabent que ell és **heterozigot** per a aquest caràcter, quina probabilitat hi ha que tots tres tinguin el lòbul de l'orella enganxat?

Si el pare és afectat per la malaltia i la mare és **heterozigòtica** per a aquest caràcter...

10.11 Un *llevat* és un 'fong unicel·lular que es reproduïx per gemmació o escissió, especialment aquell que amb els seus enzims produeix fermentacions en productes orgànics naturals'.

Per a obtenir l'etanol a partir de la glucosa s'utilitzen grans tancs amb **llevats** del gènere *Saccharomyces*.

10.12 El *metabòlit* és el 'compost químic existent en els éssers vius que participa en les reaccions químiques del metabolisme intermediari on és produït'.

Completeu la taula de sota anomenant el **metabòlit** i el procés que corresponen a cada lletra i a cada número, respectivament.

10.13 El terme *multiplicació vegetativa* fa referència a la 'formació de noves plantes sense la intervenció de cèl·lules sexuals, a partir de fulles, tiges i òrgans especials o bé de qualsevol part viva d'una planta'.

A partir de la **multiplicació vegetativa** de la tija subterrània o rizoma...

10.14 En els exàmens en català, anomenem *glúcids* les biomolècules formades per carboni, hidrogen i oxigen quan ens hi referim d'una manera general. Dins d'aquesta categoria, hi trobem els *glúcids*, que són només els derivats de la glucosa. Atès que el terme *glúcids*

encara no s'ha difós prou en els llibres de text i en l'ensenyament secundari, pot ser necessari, durant un quant temps, recórrer a fórmules de redacció com la següent: «el catabolisme dels glúcids (o glúcids)».

En els exàmens en espanyol, emprem per a tots dos conceptes el terme *glúcidos*.

10.15 Actualment es considera inadequat emprar els termes **hidrat de carboni* i **hidrato de carbono* (esp.), en comptes de *carbohidrat* i *carbohidrato* (esp.), respectivament.

10.16 Els noms dels cromosomes i dels al·lels s'escriuen en rodona.

el cromosoma X

l'al·lel Hb^A

10.17 Els compostos químics que participen en el cicle de l'àcid cítric, també anomenat *cicle dels àcids tricarbòxílics* o *cicle de Krebs* són els que figuren la taula 16.

TAULA 16. *Compostos químics del cicle de l'àcid cítric*

acetil coenzim A
acetil-CoA
aconitasa
cis-aconitat
 α -cetoglutarat
 α -cetoglutarat-deshidrogenasa
citrat
citrat-sintasa
CoA-SH
fumarasa
fumarat
isocitrat
isocitrat-deshidrogenasa
malat
malat-deshidrogenasa
oxalacetat
2-oxoglutarat
2-oxoglutarat-deshidrogenasa
succinat
succinat-deshidrogenasa
succinil coenzim A
succinil-CoA
succinil-CoA-sintasa

10.18 Al costat de *ruta*, terme emprat en els llibres especialitzats de bioquímica, també acceptem *via* per a designar la seqüència de reaccions d'un procés bioquímic determinat:

\square *ruta* metabòlica

\square *via* de metabolisme

10.19 Els noms comuns de les espècies s'han de comprovar en fonts de prestigi, com ara la Fundació Enciclopèdia Catalana (a/e <http://www.enciclopedia.cat>), o bé el Termcat (a/e <http://www.termcat.cat>). Vegeu els exemples de la taula 17.

TAULA 17. *Noms comuns d'espècies*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
cranc de riu americà (en comptes de * <i>cranc americà</i>)	cangrejo de las marismas
musclo zebrat (en comptes de * <i>musclo zebra</i>)	mejillón cebra

10.20 Preferentment, els noms de científics s'han d'escriure sencers la primera vegada que apareixen en el text (vegeu la taula 18).

TAULA 18. *Noms de científics*

<i>Nom</i>	<i>Dades biogràfiques</i>
J. Friedrich Miescher / Johannes Friedrich Miescher	biòleg i metge (1844-1895)
Aage Bohr	físic (1922-2009)
Marie Curie	física (1867-1924)
Louis Pasteur	biòleg (1822-1895)

10.21 Els noms dels estris de laboratori s'han d'escriure tal com apareixen recollits en la taula 19.

TAULA 19. *Estris de laboratori*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
càpsula de Petri	cápsula de Petri
placa de Petri	placa de Petri
vàlvula de Bunsen	válvula de Bunsen
vas de precipitats	vaso de precipitados

10.22 Altres termes específics de biologia són els que figuren en la taula 20.

TAULA 20. *Altres termes emprats en biologia*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
arbre genealògic (en comptes de l'anglicisme * <i>pedigrí</i>)	árbol genealógico (en comptes de l'anglicisme * <i>pedigrí</i>)

10.23 Escrivim els tipus de diabetis amb xifres aràbigues, no amb xifres romanes.

* diabetis tipus II

diabetis tipus 2

10.24 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Trieu i resolueu CINC dels set exercicis que es proposen.
- Indiqueu clarament quins exercicis heu triat. Només se n'avaluaran cinc.
- Cada exercici val 2 punts.

[espanyol] INSTRUCCIONS

- **Escoja y resuelva CINCO de los siete ejercicios ejercicios que se proponen.**
- **Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se evaluarán cinco.**
- **Cada ejercicio vale 2 puntos.**

b) Cos del solucionari

(No hi ha instruccions en el cos del solucionari.)

Ciències de la Terra i del medi ambient

10.25 En la frase «Descobriu l'**ERROR** que va cometre un alumne...», la paraula *error* s'escriu en negreta i en majúscules.

10.26 Per a designar una 'massa d'aigua relativament poc extensa dipositada en una depressió del terreny' fem servir, en general, *estany*, i no **llac*, que reservem per a una 'gran extensió d'aigua que ocupa una depressió del continent'. En espanyol, en canvi, s'utilitza sistemàticament *lago*.

10.27 Utilitzem la forma *no sostenible* en comptes de **no sustentable* o **insostenible*.

* Expliqueu per què l'energia obtinguda a partir dels combustibles fòssils es considera ambientalment.

Expliqueu per què l'energia obtinguda a partir dels combustibles fòssils es considera ambientalment.

10.28 Els sintagmes *gas hivernacle* i *gas d'efecte d'hivernacle* són termes equivalents. Cal vigilar de no deixar-se la preposició *de* entre *efecte* i *hivernacle*, que no s'utilitza en el terme espanyol.

[català] ** gas d'efecte hivernacle

gas d'efecte hivernacle

[espanyol] gas de efecto invernadero

10.29 El terme *medi ambient* és correcte però redundant; generalment, n'hi ha prou de fer servir *medi*.

Anomeneu dos efectes que es produïrien sobre els éssers humans, la fauna, la flora o el en general si es reduís l'ozó estratosfèric.

10.30 El sintagma adjectiu *de boca* és incorrecte en expressions com ***aigua de boca* o ***aigua de consum de boca*. Les expressions correctes són *aigua potable* o *aigua per al consum humà*.

10.31 El *boirum* (en anglès, *smog*) és la boira que es produeix a causa d'una gran concentració de partícules de pols i fum. Si es considera convenient, s'hi pot afegir a continuació la forma anglesa entre parèntesis. En espanyol, se'n diu *esmog*.

- [català] No s'ha de confondre mai la boira amb el boirum.
 No s'ha de confondre mai la boira amb el boirum (angl., *smog*).
- [espanyol] Nunca se debe confundir la niebla con el esmog.
 Nunca se debe confundir la niebla con el esmog (ingl., *smog*).

10.32 D'acord amb la IUPAC, la unitat de pressió més habitual és el *bar*, que no és una unitat del sistema internacional (1 bar = 10⁵ Pa). La unitat per a les pressions baixes és el *millibar*. D'altra banda, cal tenir en compte que *millibar* i *hectopascal* són termes sinònims. Totes aquestes unitats i els valors corresponents figuren a la taula 21.

TAULA 21. Unitats de pressió

Unitat de pressió	Símbol	Valor equivalent
pascal	Pa	
hectopascal	hPa	1 hPa = 100 Pa
bar	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa
millibar	mbar	1 mbar = 100 Pa

10.33 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Trieu i resolcu CINC dels set exercicis que es proposen.
- Indiqueu clarament quins exercicis heu triat. Només se n'avaluaran cinc.
- Cada exercici val 2 punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- Escoja y resuelva CINCO de los siete ejercicios ejercicios que se proponen.
- Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se evaluarán cinco.
- Cada ejercicio vale 2 puntos.

b) Cos del solucionari

En exercicis en què es demana més d'una qüestió

Adjudiqueu 0,75 punts per la identificació del tipus d'ambient sedimentari, i 0,25 punts pel fet de respondre correctament les dues preguntes relatives a la selecció dels sediments.

Adjudiqueu 0,75 punts per cada figura.

Adjudiqueu 0,75 punts per l'aplicació de l'escala vertical, i 0,5 punts pel tall.

Adjudiqueu 0,75 punts per la predicció del temps, i 0,25 punts pel fet de respondre correctament la pregunta.

Adjudiqueu 0,5 punts pel fet de marcar la conca del rec de la manera més aproximada possible, i 0,5 punts pel càlcul de la superfície de la conca.

Adjudiqueu 0,5 punts per la definició, i 0,5 punts per l'explicació de les diferències.

Adjudiqueu 0,25 punts pel nom correcte de les capes, i 0,75 punts per l'explicació de les característiques de la capa més superficial.

Adjudiqueu 0,75 punts per la identificació del procés i dels factors que el provoquen, i 0,5 punts per l'explicació del paper de les plantes i la identificació del procés que es produeix en el pendent.

Adjudiqueu 0,5 punts per la identificació i classificació dels materials, i 0,5 punts per la descripció del procés de formació i la referència dels agents.

Comentari de text

10.34 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

Exercici de posar títol al text de comentari

És preferible que, en un examen, el títol respongui al contingut de l'article. Dintre d'aquesta orientació, cal valorar positivament tant la precisió com la imaginació. Els títols que desfiguren el contingut de l'article, però, s'han de valorar negativament.

Exercici de resum

Es valora la correcta comprensió del text, la claredat i la precisió en el resum, la riquesa d'expressió i la coherència i la cohesió del discurs.

Es considera incorrecte reproduir frases de l'original.

Els examinands i examinandes s'han de limitar a dir en pocs mots el mateix que diu el text proposat, sense afegir-hi res. Tanmateix, poden canviar l'ordre de les idees exposades per l'articulista i enllaçar-les de manera diferent, i aquestes presentacions no s'han de penalitzar. Tampoc no s'ha de penalitzar que, pel fet de voler-se ajustar als 70 mots, ometin alguna informació secundària. Precisament, *resumir* vol dir 'exposar en altres paraules allò essencial.'

Exercici de redacció

Es valora la capacitat de construir un discurs coherent i cohesionat prenent com a punt de partida el text proposat; també es valora la claredat, la precisió i la riquesa d'expressió.

Les incorreccions ortogràfiques, lèxiques, morfològiques i sintàctiques resten 0,1 punts per falta, excepte les faltes repetides (aquest descompte es limita a 2 punts per al conjunt de l'examen).

El comentari pot donar lloc a ampliar la informació del text amb dades derivades de l'experiència dels examinands o examinandes.

Cal avaluar partint del contingut del comentari, i veure com i fins a quin punt compleix els requisits que se li demanen: mètode, tema, estructura, conclusió; coherència, cohesió, claredat, precisió i riquesa d'expressió.

Exercici de comentari

Suggeriment de pautes d'avaluació per al comentari:

Títol

- Precisió.
- Imaginació.

Resum i redacció

- Demuestra que ha entès l'article: conté les idees bàsiques; ben explicades. Té una estructura.
- Té els requisits bàsics enumerats (informació, explicació, estructura), amb algun defecte o mancança.
- Li falla parcialment un dels requisits bàsics enumerats; o els té tots però amb defectes lleus.
- La línia divisòria en aquest punt, més que analítica, ha de correspondre a una apreciació global de maduresa comprensiva o expressiva que correspongui a un alumne o alumna que aspira a estudis superiors.
- Li fallen parcialment dos requisits bàsics (plantejament, extracció d'informació, ordre), però té almenys un (o dos) elements força ben resoltos.
- Si li fallen greument dos o més requisits bàsics, encara que en tingui algun de ben resolt.
- Tota redacció que no compleixi els requisits anteriors.

Una vegada puntuat el contingut, es descompten les incorreccions ortogràfiques, gramaticals i lèxiques, a raó de 0,1 punts per falta (excepte les repetides), fins a un màxim de 2 punts.

Dibuix tècnic

- 10.35** L'*alçat* és la 'projecció ortogonal d'una figura o d'un cos damunt el pla vertical d'un sistema de dos plans en què l'altre pla és horitzontal'.
- 10.36** Cal que proporcionem les imatges al 100 %, especialment en el document de MS Word® però també en l'original en paper.
- 10.37** Hi ha una norma DIN que s'anomena simplement 5 («DIN 5»), que fa referència als eixos de coordenades. No l'hem de confondre amb el format de paper DIN A5, que equival al format ISO A5 (14,8 × 21 cm).
- 10.38** Per tradició, descrivim les figures geomètriques planes mitjançant els termes *base* i *altura* (encara que parlem de [*vista d'*]alçat —esp. *alzado*—).

Dibuixeu un triangle que tingui una altura de 60 mm i una base de 35 mm.

- 10.39** El nom de l'estri que es fa servir per a dibuixar o escriure s'introdueix amb la preposició *amb*.

** dibuix a llapis

dibuix amb llapis

- 10.40** En la representació tipogràfica de les equivalències escalars, tant és vàlid inserir un espai fi a banda i banda dels dos punts, com no deixar-hi cap espai:

... a escala 1 : 1 000

... a escala 1:1 000

- 10.41** Cal tenir en compte la terminologia específica d'aquesta matèria que es recull en la taula 22.

TAULA 22. *Termes de dibuix tècnic*

<i>Terme</i>	<i>Definició</i>
dièdric	Sistema de representació basat en una doble projecció cilíndrica ortogonal, cadascuna de les projeccions sobre un pla vertical i horitzontal, i un abatiment posterior d'un pla sobre l'altre
[perspectiva] dimètrica	Sistema axonomètric ortogonal en el qual dos dels angles entre eixos projectats són iguals
perspectiva cavallera	Perspectiva axonomètrica obliqua en què una de les cares verticals del cos és paral·lela al pla de projecció
perspectiva militar	Perspectiva axonomètrica obliqua en què les cares horitzontals del cos són paral·leles al pla de projecció
terna	Conjunt de tres elements
veritable magnitud	Valor real d'un segment, un angle, etcètera

10.42 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Feu cadascun dels exercicis en fulls independents.
- Indiqueu el número d'exercici i escolliu la posició del full més favorable per a obtenir un resultat òptim.
- En tots els exercicis cal seguir les especificacions de les normes de dibuix tècnic referents a la disposició de les vistes, el tipus i gruix de les línies, els sistemes d'acotació i altres especificacions aplicables.
- Material necessari: escaire, cartabó, regle graduat, compàs, llapis, goma d'esborrar i cinta adhesiva.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- Realice cada uno de los ejercicios en hojas independientes.
- Indique el número de ejercicio y escoja la posición más favorable de la hoja para obtener un resultado óptimo.
- En todos los ejercicios es necesario seguir las especificaciones de las normas de dibujo técnico referidas a la disposición de las vistas, el tipo y grosor de las líneas, los sistemas de acotación y otras especificaciones aplicables.
- Material necesario: escuadra, cartabón, regla graduada, compás, lápiz, goma de borrar y cinta adhesiva.

Portada dels solucionaris

Característiques generals que cal tenir en compte pel que fa a la resolució dels exercicis:

- L'elaboració dels exercicis en fulls independents.
- La bona distribució de l'exercici en el full.
- La pulcritud de la presentació.

b) Cos del solucionari

Exercici 1:

En aquest exercici cal valorar:

- La resolució correcta de les vistes segons la solució donada a continuació, amb tall parcial o sense.
[1,5 punts: 0,5 punts per cada vista]
- La disposició de les vistes segons el sistema europeu.
[0,5 punts]
- La diferenciació dels valors de línia.
[0,25 punts]
- La posició i la distribució de les cotes, i també que l'acotació sigui suficient.
[0,75 punts]

Exercici 2:

En aquest exercici cal valorar:

- La representació de l'escala i de la contraescala.
[0,75 punts]
- La representació de la planta segons la solució donada a continuació.
[0,5 punts]
- La diferenciació dels valors de línia.
[1 punt]

Exercici 3:

En aquest exercici cal considerar:

- La resolució correcta a mà alçada de la isometria segons la solució donada.
[1,5 punts]
- L'encaix i la proporció de la resolució presentada.
[0,75 punts]
- La diferenciació dels valors de línia.
[0,25 punts]

Exercici 4:

En aquest exercici cal valorar una solució de les dues que té:

- La construcció correcta del triangle ABC o ABD .
[2 punts]
- La diferenciació dels valors de línia.
[0,5 punts]
- Per tempteig no es compta res.

o

En aquest exercici cal valorar una solució de les dues que té:

- La construcció correcta del quadrat.
[1 punt]
- La construcció correcta de les circumferències tangents.
[1 punt: 0,25 punts per cada una]
- La diferenciació dels valors de línia.
[0,5 punts]

Economia de l'empresa

10.43 Recordem que les quantitats s'escriuen amb lletres llevat que calguin més de tres mots per a enumerar-les (cf. el § 4.5), que siguin nombres decimals o que vagin acompanyades de símbols. En l'escriptura dels milions i els miliards rodons (1 miliard = 1.000 milions) o, com a màxim, amb un decimal, fem servir una grafia mixta. Els milers i els milions es marquen amb un punt, com en les altres assignatures de ciències socials (cf. el § 7.34).

tres ciutadans

3 kg

300 milions d'habitants

8,5 miliaards] d'euros

6.500] euros

10.44 Els termes de l'àmbit econòmic més habituals en economia de l'empresa són els que figuren a la taula 23.

TAULA 23. *Termes d'economia de l'empresa*

Català	Espanyol
anàlisi DAFO	análisis DAFO
aprovisionament	aprovisionamiento
compte de clients	cuenta de clientes
descompte d'efectes	descuento de efectos
desinversió	desinversión
deslocalització	deslocalización
facturatge	<i>factoring</i>
internacionalització	internacionalización
lideratge en costos	liderazgo de costes
lísing	<i>leasing</i>
màrqueting mix	<i>marketing mix</i>
punt mort / llindar de rendibilitat	punto muerto / umbral de rentabilidad
R+D+I (<i>recerca, desenvolupament i innovació</i>)	I+D+I (investigación, desarrollo e innovación)
ràtio d'endeutament	ratio de deuda / ratio de endeudamiento
ràtio de disponibilitat	ratio de disponibilidad
rènting	<i>rentin</i>
sistema <i>just in time</i> (JIT)	sistema <i>just in time</i> (JIT)
taxa interna de rendibilitat (TIR)	tasa interna de rentabilidad (TIR)
termini de recuperació (<i>payback</i>)	plazo de recuperación (<i>payback</i>)
valor actual net (VAN)	valor actual neto (VAN)

10.45 Escrivim els noms de les empreses amb caixa baixa i començats amb majúscula, llevat que es tracti o provingui d'una sigla. Si s'hi indica el tipus d'empresa, hi afegim, després de la coma, la sigla que pertoqui (SA, SL, etc.), no l'abreviatura (*S.A., *S.L., etc.). Cal notar, a més, que no posem coma després de la sigla del tipus d'empresa si no la demana el context sintàctic (p. ex., que a continuació vingués un incís).

* TEXTILEA]S.L.

* T]TEXTILEA, S.L.

* T]TEXTILEA, SL

* Textilea]SL

Textilea, SL

** la]Seat

la]SEAT

* L'empresa Ciber-K, SA] ha fet un esforç important per augmentar el volum d'operacions.

L'empresa Ciber-K, SA ha fet un esforç important per augmentar el volum d'operacions.

L'empresa MBits, SA] dedicada a la personalització de material informàtic] presenta [...]

10.46 La sigla corresponent al terme *petita i mitjana empresa* és PIME i, com a tal, s'ha d'escriure amb majúscules. En espanyol, en canvi, la sigla ha passat a ser un nom comú

recollit en el DRAE i, per tant, es pot escriure en minúscula i pot fer flexió de nombre: «una *pyme*», «unas *pymes*».

D'altra banda, cal tenir en compte que en català parlem d'una *empresa gran*, una *empresa mitjana* i una *empresa petita*.

10.47 En els exercicis en què es demana la taxa interna de rendibilitat, no podem redactar l'enunciat de la manera següent: «Calculeu la taxa interna de rendibilitat...», atès que en aquests exercicis no es demana un resultat en forma de xifra, sinó el plantejament d'una equació.

* Calculeu la taxa interna de rendibilitat (TIR) d'aquest projecte amb el valor del flux de caixa net obtingut en l'apartat *a* i el valor residual de 7.000 €.

Plantegeu l'equació per a calcular / Plantegeu el càlcul de la taxa interna de rendibilitat (TIR) d'aquest projecte amb el valor del flux de caixa net obtingut en l'apartat *a* i el valor residual de 7.000 €.

10.48 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

La prova consta de cinc exercicis distribuïts en dues parts:

- **PRIMERA PART:** Exercicis 1 i 2.
- **SEGONA PART:** Trieu i resoleu TRES dels cinc exercicis que us proposem. Indiqueu clarament quins heu escollit. Només es puntuaran els tres exercicis que trieu. Aquesta part val sis punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

La prueba consta de cinco ejercicios distribuidos en dos partes:

- **PRIMERA PARTE:** Ejercicios 1 y 2.
- **SEGUNDA PARTE:** Elija y resuelva TRES de los cinco ejercicios que se proponen. Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se puntuarán los tres ejercicios que haya elegido. Esta parte vale 6 puntos.

b) Cos del solucionari

PRIMERA PART. Exercici 1

Pauta de correcció

Considereu un mateix error només una vegada. No penalitzeu les errades de l'apartat *a* en els apartats següents.

a)

Pauta de correcció

Valoreu el balanç per masses patrimonials amb 1,25 punts, i l'obtenció de l'import del capital, amb 0,25 punts. Si l'import obtingut no és correcte però l'alumne/a té clara la manera d'arribar-hi, adjudiqueu-li la puntuació.

b)

Pauta de correcció

Adjudiqueu 0,5 punts pel càlcul i 0,5 punts per la interpretació. Si l'alumne/a no ha fet bé els càlculs però la interpretació és correcta d'acord amb el resultat obtingut, adjudiqueu-li la puntuació de la interpretació.

o

Adjudiqueu 0,5 punts pel resultat financer i 0,5 punts pel resultat de l'exercici.

Exercici 2, b)

Adjudiqueu 0,25 punts per cada exemple.

e)

Pauta de correcció

IT: ingressos totals; CT: costos totals; CF: costos fixos; CV: costos variables.

Valoreu cada concepte marcat amb 0,25 punts (0,25 punts x 4 = 1 punt).

Valoreu amb 0,5 punts la identificació del punt mort (Q*).

o

Adjudiqueu 0,25 punts per la definició, 0,25 punts pel càlcul i 0,5 punts pel comentari.

Exercici 2, a)

Adjudiqueu 0,5 punts pel càlcul de la quota i 0,5 punts per l'explicació.

SEGONA PART

Dels cinc exercicis següents, escolliu-ne només TRES.

Exercici 3, b)

Adjudiqueu 0,125 punts per cada mètode.

Exercici 5, b)

Pauta de correcció

Si els càlculs estan malament però el comentari és coherent amb el resultat obtingut per l'alumne/a, considereu vàlida la interpretació (l'apartat b).

o

Adjudiqueu 0,25 punts per cada encert.

Exercici 6, a)

Pauta de correcció

Encara que no es comentin totes les variables, podeu donar la màxima puntuació si creieu que se n'han esmentat les més importants.

Exercici 6, b)

Pauta de correcció

Si l'alumne/a no ho explica del tot bé o només sap explicar un dels dos tipus de responsabilitat, adjudiqueu-li la meitat dels punts.

Exercici 7, b)

Adjudiqueu 0,25 punts per cada etapa.

Educació física

- 10.49** Alguns esports, jocs i activitats físiques se solen conèixer pel nom original en anglès, en francès o en un altre idioma. Això no obstant, si tenen traducció al català, ha de prevaler la forma traduïda. Ara bé, si es tracta de formes poc conegudes que podrien confondre l'aspirant, es pot fer servir la doble denominació (taula 24).

TAULA 24. *Termes d'esports, jocs i activitats físiques*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
aeròbic amb bicicleta (<i>spinning</i>)	aeróbic con bicicleta (<i>spinning</i>)
<i>boccia</i>	<i>boccia</i>
cursa de llançadora (<i>course navette</i>)	<i>course navette</i>
flexió de tronc d'assegut (prova de <i>sit and reach</i>)	prueba de sentarse y estirar (prueba de <i>sit and reach</i>)
golbol (<i>goalball</i>)	balongol (<i>goalball</i>)
<i>kickball</i>	<i>kickball</i>
velocitat gestual (<i>tapping test</i>)	velocidad gestual (<i>tapping test</i>)

10.50 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

A cada pregunta

Criteris d'avaluació

De vuit a deu respostes correctes 1 punt
Sis o set respostes correctes 0,5 punts
Menys de sis respostes correctes 0 punts

o

Criteris d'avaluació

De sis a nou respostes correctes 1 punt
Quatre o cinc respostes correctes 0,5 punts
Menys de quatre respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

De sis a vuit respostes correctes 1 punt
Quatre o cinc respostes correctes 0,5 punts
Menys de quatre respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

De quatre a sis respostes correctes 1 punt
Tres respostes correctes 0,5 punts
Menys de tres respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

Quatre o cinc respostes correctes 1 punt
Dues o tres respostes correctes 0,5 punts
Menys de dues respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

Quatre respostes correctes 1 punt
Dues o tres respostes correctes 0,5 punts
Menys de dues respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

Tres o quatre respostes correctes 1 punt
Dues respostes correctes 0,5 punts
Menys de dues respostes correctes 0 punts

o bé

Criteris d'avaluació

Tres respostes correctes 1 punt
Dues respostes correctes 0,5 punts
Menys de dues respostes correctes 0 punts

Exercici de definició d'un terme

Criteris d'avaluació

Raonament i exemples correctes 1 punt
Raonament o exemples correctes 0,5 punts
Raonament i exemples incorrectes 0 punts

Física

- 10.51** Per a evitar problemes de comprensió i d'apostrofació davant la sigla del sistema internacional d'unitats, tant en català com en espanyol escrivim sempre «sistema internacional (SI)», sense «d'unitats», la primera vegada que surt.

D'acord amb el sistema internacional (SI), [...] però l'SI proposa...

- 10.52** Tot i que la IUPAC ha fixat com a representació abreujada de la força electromotriu emf, per tradició donem també per bona la sigla FEM (però no **«fem» ni **«Fem»); el símbol d'aquesta magnitud és E o bé E_{mf} .

Determineu si la FEM de la pila es manté constant.

- 10.53** Els vectors s'escriuen en negreta cursiva (\mathbf{a}) o bé en cursiva i amb una fletxa al damunt \vec{a} .
- 10.54** El vector normal o perpendicular es pot escriure de les maneres següents: \mathbf{n} , N , F_{norm} , F_n , F_N . Totes són equivalents.
- 10.55** Cal que ens fixem en la traducció a l'espanyol dels casos concrets següents:

[català]	el radi són 10 m
	el radi fa 10 m
	* el radi és de 10 m
[espanyol]	el radio es de 10 m
[català]	moment flexor
	moment de flexió
	** moment flector
[espanyol]	momento flector
[català]	l'extrem encastat a una paret
	* l'extrem encastat en una paret
[espanyol]	el extremo empotrado en una pared
[català]	a una velocitat de...
	a la velocitat de...
[espanyol]	a la velocidad de...
[català]	per l' efecte Joule
	* per efecte Joule
[espanyol]	por efecto Joule

10.56 Els símbols de la velocitat (v), de la força (F), del moment d'una força (M) i de la gravetat (g) s'escriuen en negreta cursiva perquè són magnituds vectorials. El símbol de la gravetat, a més, s'escriu amb lletra de pal sec.

Quan es tracta de magnituds no vectorials, tots aquests símbols s'escriuen sense negreta.

10.57 Els productes de magnituds físiques es poden escriure de qualsevol de les maneres següents, ordenades segons la prioritats gràfica establerta per l'Oficina Internacional de Pesos i Mesures i la IUPAC.

$a b$

ab

$a \cdot b$

$a \times b$

* $a \cdot b$

De totes les formes admeses, en les proves optem preferentment per la forma sense espai: ab (cf. el § 7.36).

- 10.58** Els quocients de magnituds físiques es poden escriure de qualsevol de les maneres següents, (la barra inclinada s'ha de compondre en lletra rodona), ordenades segons la prioritats gràfica establerta per l'Oficina Internacional de Pesos i Mesures i la IUPAC. Vegeu l'epígraf 7.23 per al cas de les unitats fraccionàries.

$$ab$$

$$\frac{a}{b}$$

$$a b^{-1}$$

$$a \cdot b^{-1}$$

$$* a \cdot b^{-1}$$

- 10.59** No es pot emprar més d'una barra inclinada en una mateixa expressió, llevat que s'utilitzin parèntesis per a evitar ambigüitats. Cal tenir en compte que, quan es combinen diferents factors, la multiplicació precedeix la divisió; per tant, la combinació abc s'ha d'interpretar $a/(bc)$, i no pas $(ab)c$.

$$** a/b/c$$

$$(a/b)/c$$

- 10.60** El producte i el quocient d'unitats s'escriuen d'una manera similar al producte i el quocient de magnituds, amb la diferència que, quan s'omet el signe de multiplicació, cal deixar un espai entre els símbols de les diferents unitats. (Vegeu l'últim paràgraf de l'epígraf 7.36 per a l'ús preferent de les aspes o creus.)

$$** Js$$

$$J s$$

$$* J \cdot s$$

$$J \cdot s$$

$$J \times s$$

$$** m/s/s$$

$$m/s^2$$

$$** ms^{-2}$$

$$m s^{-2}$$

$$* m \cdot s^{-2}$$

$$m \cdot s^{-2}$$

$$m \times s^{-2}$$

$$** m \cdot \text{kg}/s^3/\text{A}$$

$$** m \cdot \text{kg}/s^3 \cdot \text{A}$$

$$m \text{ kg}/(s^3 \text{ A})$$

$$* m \cdot \text{kg}/(s^3 \cdot \text{A})$$

$$m \cdot \text{kg}/(s^3 \cdot \text{A})$$

$$\begin{aligned}
 & ** \text{ mkg s}^{-3} \text{ A}^{-1} \\
 & \quad \text{ m kg s}^{-3} \text{ A}^{-1} \\
 & * \text{ m} \cdot \text{ kg} \cdot \text{ s}^{-3} \cdot \text{ A}^{-1} \\
 & \quad \text{ m} \cdot \text{ kg} \cdot \text{ s}^{-3} \cdot \text{ A}^{-1} \\
 & \quad \text{ m} \times \text{ kg} \times \text{ s}^{-3} \times \text{ A}^{-1}
 \end{aligned}$$

De les formes admeses per la IUPAC per a indicar el producte d'unitats, optem per la forma en què se separen els símbols d'unitat amb un blanc fi (cf. el § 7.36).

10.61 Els isòtops dels elements químics es poden representar de tres maneres diferents: quan es tracta d'una fórmula, la representació preferent és indicar el nombre de massa amb un superíndex a l'esquerra del símbol de l'element: «urani 233», «U-233» i «²³³U».

Per una qüestió de claredat, en el càlcul de masses ens decantem per representar entre parèntesis el nombre màssic i el símbol de l'element a la dreta del símbol *m*, sense deixar-hi cap espai, i no per subindexar-los al símbol *m*:

$$\begin{aligned}
 * \quad m_{\text{Sr}}^{99} &= 94,9194 \text{ u} \\
 m(^{99}\text{Sr}) &= 94,9194 \text{ u}
 \end{aligned}$$

Quan es tracta de text seguit tenim dues maneres diferents de representar els isòtops: o bé amb el nombre màssic unit al símbol mitjançant un guionet: «U-233», o bé amb el nom de l'element desenvolupat i amb el nombre màssic separat per un espai: «urani 233».

10.62 Per a indicar la velocitat a què va un cos, emprem la preposició *a*:

- * La velocitat amb què es mou un cos...
- La velocitat a la qual es mou un cos...
- * Calculeu amb quina velocitat lineal es mou la superfície lateral del tambor de la rentadora.
- Calculeu a quina velocitat lineal es mou la superfície lateral del tambor de la rentadora.

10.63 Els noms de satèl·lits artificials s'escriuen en cursiva i amb caixa alta inicial; en canvi, els noms de programes espacials s'escriuen en rodona (taula 25). La numeració que generalment porten els satèl·lits artificials que pertanyen a sèries, missions o programes és aràbiga.

TAULA 25. *Noms de satèl·lits artificials, sondes espacials i laboratoris espacials*

<i>Advanced Technological Satellite</i>
el coet <i>Apollo 12</i>
<i>Challenger</i>
el transbordador <i>Columbia</i>
<i>Estació Espacial Internacional</i> [<i>International Space Station (ISS)</i>]
el programa Gemini
el satèl·lit <i>Giotto</i>
<i>Mariner 3</i>
<i>Orbiting Astronomical Observatory</i>
<i>Orbiting Geophysical Observatory</i>
<i>Salyut 5</i>
el satèl·lit <i>Terra</i> [<i>Earth Observing System (EOS)</i>]
els satèl·lits <i>Meteosat</i> , <i>Hispasat</i> i <i>Intelsat</i>
<i>Skylab 3</i>
<i>Sputnik 1</i>
<i>Venus 13</i>

Els noms dels satèl·lits artificials mantenen la forma de la llengua d'origen, però el primer cop que s'esmenten convé d'adjuntar-los entre parèntesis la sigla corresponent, si en tenen, i la traducció.

L'*Advanced Technological Satellite (ATS)* (satèl·lit tecnològic avançat) és un satèl·lit tecnològic de proves de nous materials.

La nau russa *Soiuz TMA-22*, amb tres tripulants a bord, es va acoblar aquest dimecres amb èxit a l'*Estació Espacial Internacional (EEI)*.

10.64 Els noms de programes, sèries o missions espacials s'escriuen en rodona i no porten cap numeració:

Mercury, Gemini, Apollo i Space Shuttle són programes, sèries o missions nord-americans, i Vostok i Soyuz, soviètics

Una missió del programa Pioneer

La missió Juno de la NASA

Els noms de les llançadores espacials s'escriuen amb rodona i amb la grafia que tenen en la llengua d'origen:

Saturno, Atlas-Centaur, Titan, Atlas-Mercury, Delta, Scout, Diamant, Lambda 45, Black Arrow, Thor-Delta són llançadores espacials

10.65 Instruccions

a) Portada

[català]

INSTRUCCIONS

- Trieu i resolcu CINC dels set exercicis que es proposen.
- Indiqueu clarament quins exercicis heu triat. Només se n'avaluaran cinc.

- Cada exercici val 2 punts.

MATERIAL NECESSARI

- Material d'ús habitual: bolígraf, llapis, goma, etcètera.
- Calculadora científica.
- Regle graduat.

[espanyol] **INSTRUCCIONES**

- **Escoja y resuelva CINCO de los siete ejercicios ejercicios que se proponen.**
- **Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se evaluarán cinco.**
- **Cada ejercicio vale 2 puntos.**

MATERIAL NECESARIO

- **Material de uso habitual: bolígrafo, lápiz, goma, etcétera.**
- **Calculadora científica.**
- **Regla graduada.**

b) Cos del solucionari

(No hi ha instruccions en el cos del solucionari.)

Geografia

10.66 Recordem que, en aquesta assignatura, indiquem els milers i els milions amb un punt (cf. el § 8.34).

3□103 m

10.67 Escrivim les comunitats autònomes espanyoles amb la seva forma catalana. En espanyol, les escrivim segons la llengua de cada territori (vegeu la taula 26).

TAULA 26. *Nom de les comunitats autònomes i les regions de l'Estat espanyol*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
Andalusia	Andalucía
Aragó	Aragón
Astúries	Asturias
Illes Balears	Illes Balears
Canàries	Canarias
Castella i Lleó	Castilla y León
Castella - la Manxa	Castilla - La Mancha
Catalunya	Catalunya
Ceuta	Ceuta
Extremadura	Extremadura
Galícia	Galicia
Gibraltar	Gibraltar
Madrid	Madrid
Melilla	Melilla
Múrcia	Murcia

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
Navarra, Comunitat Foral de	Navarra
el País Basc	Euskadi
el País Valencià	El País Valencià
La Rioja	La Rioja

10.68 La sigla PAC fa referència a *política agrícola comuna*, tant en català com en espanyol. Aquesta denominació desplegada és un nom comú, i, doncs, s'escriu en minúscula.

10.69 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis:

- **Part obligatòria: Exercici 1.**
- **Part optativa: Exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. En cas que respongueu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran preguntes de les dues opcions.**

[espanyol] INSTRUCCIONES

La prueba consta de dos ejercicios:

- **Parte obligatoria: Ejercicio 1.**
- **Parte optativa: Ejercicio 2. En este ejercicio debe escoger UNA de las dos opciones, A o B. Si acaso responde a las dos opciones, se entenderá que ha escogido la opción A. En ningún caso se puntuarán preguntas de las dos opciones.**

b) Cos del solucionari

(No hi ha instruccions en el cos del solucionari.)

Psicologia i sociologia

10.70 Recordem que el terme ****aprenentatge per recolzament** no és correcte. Cal substituir-lo per l'expressió correcta corresponent: *teoria de la zona de desenvolupament pròxim*.

[català] ** aprenentatge per recolzament
teoria de la zona de desenvolupament pròxim

[espanyol] teoría de la zona de desarrollo próximo

10.71 Quan ens volem referir a la psicologia Gestalt, fem servir el terme *gestaltisme* (esp., *gestaltismo*).

10.72 Els noms de filòsofs, psicòlegs, sociòlegs i altres pensadors s'han d'escriure complets la primera vegada que apareixen (taula 27).

TAULA 27. *Filòsofs, psicòlegs, sociòlegs i altres pensadors*

<i>Nom</i>	<i>Dades biogràfiques</i>
Auguste Comte	filòsof i sociòleg (1798-1857)
Émile Durkheim	sociòleg i pedagog (1858-1917)
Ludwig A. Feuerbach / Ludwig Andreas Feuerbach	filòsof (1804-1872)
Sigmund Freud	neuròleg i psiquiatre (1856-1939)
G. W. Friedrich Hegel / Georg Wilhelm Friedrich Hegel	filòsof (1770-1831)
Carol Gilligan	filòsofa i psicòloga (1936-)
Lawrence Kohlberg	psicòleg (1927-1987)
Karl H. Marx / Karl Heinrich Marx	filòsof, polític i economista (1818-1883)
Abraham Maslow	psicòleg (1908-1970)
George H. Mead / George Herbert Mead	filòsof (1863-1931)
Ivan P. Pàvlov / Ivan Pètrovitx Pàvlov; esp. Iván Petróvich Pávlov	fisiòleg (1849-1936)
Jean Piaget	psicòleg (1896-1980)
Carl Rogers	psicòleg (1902-1987)
Burrhus F. Skinner / Burrhus Frederic Skinner	psicòleg (1904-1990)
Edward Lee Thorndike	psicòleg (1874-1949)
Max Weber / Maximilian Weber	historiador i sociòleg (1864-1920;)
Wilhelm Wundt	fisiòleg, filòsof i psicòleg (1832-1920)

10.73 Els nou tipus d'intel·ligència que s'han definit són els següents:

- intelligència cinesicocorporal
- intelligència espaciovistual
- intelligència existencial
- intelligència interpersonal
- intelligència intrapersonal
- intelligència lingüística
- intelligència logicomatemàtica
- intelligència musical
- intelligència naturalista

10.74 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

La prova consta de dues parts:

- **PRIMERA PART:** Comentari de text (A). Aquesta part val 4 punts.
- **SEGONA PART:** Escolliu UNA de les dues opcions (B1 o B2). Responen a TRES de les cinc qüestions que es proposen en l'opció escollida. Indiqueu clarament quines heu escollit. Només es puntuaran les tres qüestions que trieu. Aquesta part val 6 punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

La prueba consta de dos partes:

- PRIMERA PARTE: Comentario de texto (A). Esta parte vale 4 puntos.
- SEGUNDA PARTE: Escoja UNA de las dos opciones (B1 o B2). Responda a TRES de la cinco cuestiones que se proponen en la opción escogida. Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se puntuarán las tres cuestiones que se escojan. Esta parte vale 6 puntos.

b) Cos del solucionari

A cada qüestió de la segona part (B1 i B2), segons el cas

Valoreu cada resposta correcta amb 0,2 punts.

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts.

Valoreu cada resposta correcta amb 0,4 punts.

Valoreu cada resposta correcta amb 0,5 punts.

Adjudiqueu 0,25 punts per cada casella ben contestada.

Adjudiqueu 0,25 punts per la localització i 0,25 punts per cada definició.

Adjudiqueu 1 punt per la definició i 0,5 punts per cada exemple.

Adjudiqueu 1 punt per la definició i 1 punt més per cada etapa i la durada de cadascuna d'elles.

Química

10.75 Escrivim la valència amb què actua un element en un compost entre parèntesis i sense espai entre el nom de l'element i el parèntesi.

nitrat de

10.76 En les fórmules estructurals de química orgànica, en què s'indiquen els enllaços químics principals (generalment, entre carbonis), el guió d'enllaç és més llarg que el signe menys (–) però més curt que el guió d'incís (—), i no hi ha d'haver espai ni abans ni després del signe.

$\text{CH}_3\text{—CH}_3\text{—CH}_2\text{OH}$

10.77 En català oposem el mot *dissolució* (procés) al mot *solució* (resultat).

Es valoren 5,00 mL d'una d'amoniac.

La FEM de la pila depèn de les concentracions de les espècies en .

En espanyol, en canvi, fem servir *disolución* en els dos sentits.

Se valoran 5,00 mL de una de amoníaco.

La FEM de la pila depende de las concentraciones de las especies en .

A més a més, en química analítica no utilitzem el terme **dissolvent* ('producte que dissol'), sinó *solvent*.

10.78 El símbol del nombre atòmic és *Z* i s'escriu en cursiva.

DADA: $Z = 16$

10.79 Davant els símbols químics i les fórmules químiques simbòliques no apostrofelem cap partícula (cf. l'epígraf 7.32). Tanmateix, davant el nom dels compostos químics apliquem les normes generals d'apostrofació sense excepcions:

la combustió de $\text{l}^{\text{n}}\text{-butà}$ i de $\text{l}^{\text{n}}\text{-propà}$ (isòmers dels hidrocarburs respectius) [llegit «l'enabutà» i «l'enapropà»]

$\text{l}^{\alpha}\text{-D-glucosa}$ o $\text{l}^{\text{alfa-D-glucosa}}$ [llegit «l'alfadextroglucosa»]

$\text{d}^{\text{o-cresol}}$ o $\text{d}^{\text{orto-cresol}}$ [llegit «d'ortocresol»]

$\text{l}^{\text{1,2-etandiamina}}$ [llegit «l'udosetandiamina»]

$\text{d}^{\text{N,N-bis(2-aminocetil)-1,2-etandiamina}}$ [llegit «d'enaenabisdosaminocetil»]

i també

l'enèsim element d'una successió

$\text{l}^{\text{n-èsim}}$

però,

la L-tiroxina o la levotiroxina [llegit «la levotiroxina»]

10.80 Una expressió sinònima de *pes atòmic* és *massa atòmica relativa*, però no **massa atòmica*, tota sola.

10.81 L'*amanitina* és un pèptid. Per tant, no té sentit escriure ***pèptid de l'amanitina*.

** el pèptid de l'amanitina

l'amanitina

10.82 La constant d'equilibri de solució d'un electròlit, que sovint s'anomena *producte de solubilitat*, se simbolitza d'acord amb la IUPAC, K_s o K_{sol} , amb el subíndex en rodona. Tanmateix, també podem emprar el símbol K_{sp} , documentat en obres d'especialitat, o bé, K_{ps} , amb el subíndex traduït al català, a petició dels professors redactors.

10.83 Escrivim en rodona els símbols dels elements químics i els de les unitats de mesurament.

$\text{Al}(\text{OH})_3$

25 mL

Els elements químics de nombre atòmic 112, 114 i 116 han estat batejats recentment per la IUPAC amb els noms següents: *copernici* (símbol, Cn), *flerovi* (símbol, Fl) i *livermori* (símbol, Lv), respectivament. Així mateix, la Secció Filològica ha substituït (febrer del 2013) la forma **laurenci* per *lawrenci* (símbol, Lr), nom de l'element de nombre atòmic 103.

- 10.84** L'entalpia estàndard (o increment d'entalpia estàndard) s'escriu ΔH° . Si volem precisar més, aleshores distingim l'entalpia estàndard de reacció ($\Delta_r H^\circ$) de l'entalpia estàndard de formació ($\Delta_f H^\circ$). Si els professors redactors corresponents així ho volen, també podem utilitzar els símbols ΔH_r° i ΔH_f° .

Calculeu el ΔH° d'aquesta reacció.

Calculeu el $\Delta_r H^\circ$ d'aquesta reacció.

$\Delta_f H^\circ$ (H₂O, l)

Apliquem el mateix criteri a l'energia lliure estàndard de formació (o increment d'energia estàndard de formació): $\Delta_f G^\circ$ o, a petició dels professors redactors, ΔG_f° .

$\Delta_f G^\circ = -339,4 \text{ kJ mol}^{-1}$

- 10.85** Si ens referim al nom de la unitat, el plural de la paraula *mol* és *mols*.

Disposem d'un nombre indeterminat de $\boxed{\text{mols}}$.

Disposem de vint $\boxed{\text{mols}}$ de nitrogen dins d'un reactor.

El símbol d'aquesta unitat, que s'anomena de la mateixa manera (mol), és invariable, com tots els símbols.

Disposem de 20 $\boxed{\text{mol}}$ de nitrogen dins d'un reactor.

La solubilitat del fluorur de bari expressada en $\boxed{\text{mol}} \text{ L}^{-1}$.

- 10.86** Podem escriure la paraula *volums* desenvolupada o abreujada.

aigua oxigenada de 2 $\boxed{\text{volums}}$

aigua oxigenada de 2 $\boxed{\text{vol.}}$

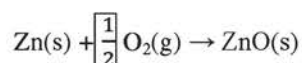
- 10.87** Pel que fa a les reaccions químiques, deixem un espai fi entre el coeficient i el símbol de la molècula o de l'ió.

$\boxed{2} \text{HI}(\text{g}) \leftrightarrow \text{H}_2(\text{g}) + \text{I}_2(\text{g})$

- 10.88** En la formulació química, l'ordre de prioritat de la disposició dels nombres trencats és el següent, segons el context on es trobi el nombre trencat:

a) Si la fórmula està centrada en un paràgraf a part, aleshores donem preferència a la disposició vertical del nombre trencat, per bé que també és admissible la grafia horitzontal.

Considerem la reacció següent:

b) Si la fórmula es troba en línia amb el text del paràgraf, aleshores donem preferència a la disposició horitzontal del nombre trencat, per bé que també és admissible la grafia vertical.

Segons la reacció següent $\frac{1}{2} \text{HI}$...

10.89 La quantitat de substància o quantitat química, designada amb el símbol n seguit de la substància en qüestió (per exemple, KCl), es pot expressar n_{KCl} o $n(\text{KCl})$. Com a preferent, utilitzem la forma amb subíndex: n_{KCl} ; tanmateix, podem fer servir l'expressió $n(\text{KCl})$ si a continuació no hi ha altres parèntesis que puguin crear cap confusió. Si escollim l'opció amb parèntesis, davant del parèntesi d'obertura no hi ha d'haver cap espai.

n_{KCl}

$n(\text{KCl})$

10.90 En les configuracions electròniques dels àtoms, les lletres minúscules que designen els orbitals electrònics van en rodona. Els parèntesis d'obertura van precedits per un espai fi.

$(1s)^2 (2s)^2 (2p)^4$

10.91 Les partícules subatòmiques s'escriuen en rodona.

la partícula α (alfa)

γ (fotó)

p (protó)

10.92 En la nomenclatura dels sistemes orgànic, inorgànic, macromolecular i bioquímic fem servir lletres gregues en rodona, perquè no són símbols de quantitats físiques, sinó que designen la posició d'una substitució en un enllaç, un afegiment d'un àtom lligat i el mode del pont en compostos coordinats, els grups finals en els noms de base estructural de les macromolècules, i l'estereoquímica en els glúcids o carbohidrats i en els productes naturals.

àcid α -etilciclopentaniacètic

β -metil-4-propilciclohexanietanol

α -(triclorometil)- ω -cloropoli(1,4-fenilenometilè)

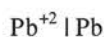
10.93 Les lletres que representen els símbols dels elements van en cursiva quan indiquen, en el nom dels compostos químics, afegiments a heteroàtoms; per exemple: *O*-, *N*-, *S*-, i *P*-. D'altra banda, el símbol *H* denota l'hidrogen indicat o afegit.

\bar{N} -metilbenzamida

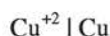
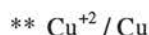
\square -etil hexanitioat

naftalè-2(1 \square H)-ona

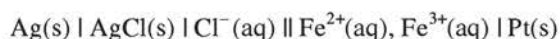
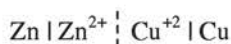
- 10.94** La pila o cèl·la galvànica es representa mitjançant un diagrama com el següent, en què les fases apareixen separades per una pleceta o barra vertical simple (I).

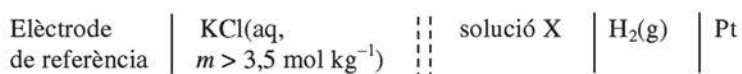
No és admissible representar aquest límit de fase amb una barra inclinada.

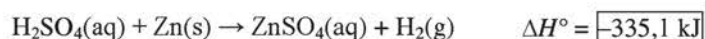
Utilitzem una barra vertical discontinua (|) per a representar la unió entre líquids miscibles que s'estableix entre els ponts salins, per bé que es pot fer servir també la pleceta doble o barra vertical doble (||).

Fem servir una barra vertical doble discontinua (|) per a representar la unió líquida en la qual se suposa que s'ha eliminat el potencial d'unió líquida.

- 10.95** Per recomanació dels professors redactors, tot i que la IUPAC no fa aquesta distinció, en el cas de les reaccions, l'entalpia s'expressa en kJ mol^{-1} quan hi ha un sol reactiu; en canvi, s'expressa en kJ quan hi ha més d'un reactiu.

- 10.96** Designem els grups dels elements químics de la taula periòdica amb el mot *grup* i un número de l'1 al 18, distribuïts d'esquerra a dreta. La denominació amb numeració romana i una lletra que s'escriu amb un espai fi de separació es considera obsoleta:

* I A, II A, III A, ..., VIII A

grup 1, grup 2, grup 3, grup 4...

- 10.97** Vegeu la taula 19 de l'epígraf 10.21 per al nom dels estris de laboratori.

10.98 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Trieu i resolcu CINC dels set exercicis que es proposen.
- Indiqueu clarament quins exercicis heu triat. Només se n'avaluaran cinc.
- Cada exercici val 2 punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- Escoja y resuelva CINCO de los siete ejercicios ejercicios que se proponen.
- Indique claramente cuáles ha escogido. Solo se evaluarán cinco.
- Cada ejercicio vale 2 puntos.

b) Cos del solucionari

(No hi ha instruccions en el cos del solucionari.)

Segona llengua estrangera: anglès

10.99 Vegeu els epígrafs 7.44 i 8.35.

10.100 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

Exercici A: Comprensió del text.

Valoreu l'exercici globalment amb 3 punts, a raó de 0,5 punts per resposta correcta.

Exercici B: Comprensió del vocabulari utilitzat en el text.

Valoreu l'exercici globalment amb 2 punts, a raó de 0,25 punts per resposta correcta.

Exercici C: Expressió escrita.

Valoreu l'exercici globalment de 0 a 5 punts segons els criteris següents:

5 punts	Molt bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals complexes i variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha molt poques errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals i no dificulten, en cap cas, la comprensió del text
4 punts	Bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals simples però variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha algunes errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text
3 punts	Resultat adequat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen estructures gramaticals simples i vocabulari senzill però variat i adequat al registre del text. Hi ha errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text en la major part dels casos

2 punts	Resultat inadequat Text poc coherent, amb poca cohesió i manca de puntuació en el qual s'utilitzen estructures gramaticals i vocabulari pobres i repetitius. Hi ha nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que dificulten la comprensió del text
1 punt	Resultat pobre Text gens coherent, sense cohesió ni puntuació correcta. El text és difícil d'entendre a causa de les nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals
0 punts	Mal resultat Text que no s'adequa a l'opció escollida i la comprensió del qual és molt difícil o impossible

Descompteu 0,5 punts si el text redactat no té la llargària mínima demandada.

Segona llengua estrangera: francès

10.101 Vegeu l'epígraf 7.44.

10.102 Instruccions

a) Portada

(No hi ha instruccions a la portada.)

b) Cos del solucionari

Exercici de redacció

Valoreu l'exercici globalment de 0 a 5 punts segons els criteris següents:

5 punts	Molt bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals complexes i variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha molt poques errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals i no dificulten, en cap cas, la comprensió del text
4 punts	Bon resultat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen de manera correcta estructures gramaticals simples però variades. El vocabulari és adequat al registre del text i no es repeteix. Hi ha algunes errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text
3 punts	Resultat adequat Text coherent, amb cohesió i ben puntuat en el qual s'utilitzen estructures gramaticals simples i vocabulari senzill però variat i adequat al registre del text. Hi ha errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que no dificulten la comprensió del text en la major part dels casos
2 punts	Resultat inadequat Text poc coherent, amb poca cohesió i manca de puntuació en el qual s'utilitzen estructures gramaticals i vocabulari pobres i repetitius. Hi ha nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals que dificulten la comprensió del text
1 punt	Resultat pobre Text gens coherent, sense cohesió ni puntuació correcta. El text és difícil d'entendre a causa de les nombroses errades ortogràfiques, lèxiques o gramaticals
0 punts	Mal resultat Text que no s'adequa a l'opció escollida i la comprensió del qual és molt difícil o impossible

Descompteu 0,5 punts si el text redactat no té la llargària mínima demandada.

Tecnologia industrial

10.103 No traduïm els subíndexs al català si corresponen a símbols fixats internacionalment. Si es tracta d'abreviacions pròpies de l'autor o autora per a aquesta qüestió concreta, es poden deixar en català. Vegeu els epígrafs 7.21-7.22 per a més informació.

$E_{\text{elèctr}}$ 'energia elèctrica'

E_{diss} 'energia dissipada'

10.104 La constant de Coulomb o constant electrostàtica se simbolitza per mitjà d'una lletra ca minúscula cursiva, no majúscula ($k = 8,988 \times 10^9 \text{ N m}^2 \text{ C}^{-2}$).

10.105 Les magnituds i els símbols corresponents emprats habitualment en electrotècnia són els que figuren en la taula 28.

TAULA 28. *Magnituds i símbols d'electrotècnia*

<i>Magnitud</i>	<i>Símbol</i>
capacitat	C
diferència de potencial elèctric [d'una pila o cèl·la galvànica]	$\Delta V, U, E$
factor de potència	f_{dp}
freqüència	f
intensitat	I
resistència	R

10.106 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

La prova consta de tres parts:

PRIMERA PART

Responen a les qüestions d'elecció múltiple. Aquesta part val 5 punts.

SEGONA PART

Resoleu les dues qüestions sobre el supòsit industrial que us plantegem. Aquesta part val 2 punts.

TERCERA PART

Trieu UNA de les dues opcions, A o B, i resoleu-ne els problemes (8 i 9). Aquesta part val 3 punts. En cas que respongueu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran problemes de les dues opcions.

[espanyol] INSTRUCCIONES

La prueba consta de tres partes:

PRIMERA PARTE

Responda a las cuestiones de elección múltiple. Esta parte vale 5 puntos.

SEGUNDA PARTE

Resuelva las dos cuestiones sobre el supuesto industrial planteado. Esta parte vale 2 puntos.

TERCERA PARTE

Escoja UNA de las dos opciones, A o B, y resuelva los problemas (8 y 9). Esta parte vale 3 puntos. Si acaso responde a las dos opciones, se entenderá que ha elegido la opción A. En ningún caso se puntuarán problemas de ambas opciones.

b) Cos del solucionari

En el qüestionari d'elecció múltiple

La solució correcta està destacada amb lletra negreta.

En l'última qüestió

En l'apartat *b* es puntua amb 0,5 punts el fet que els aspirants determinin la velocitat de rotació a l'eix del tambor, tant si ho expressen en rad/s (6,28 rad/s) com en min^{-1} (60 min^{-1}); i amb 0,5 punts més, el fet que determinin la velocitat d'ascensió o descens de la càrrega.

11 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES DE GRAU MITJÀ PER MATÈRIES

Competència d'interacció amb el món físic

11.1 Vegeu els continguts equivalents de les matèries de *biologia*, *física* i *química* de grau superior.

11.2 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- Les qüestions d'elecció múltiple tenen només una resposta correcta.
- Pels errors en les qüestions d'elecció múltiple no es descompten punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- Las cuestiones de elección múltiple tienen solo una respuesta correcta.
- Por los errores en las cuestiones de elección múltiple no se descontarán puntos.

b) Cos del solucionari

Exercici de la gràfica mil·limetrada

Per a puntuar aquesta qüestió es té en compte:

- La situació correcta de les variables.
- La indicació dels noms dels eixos.
- El repartiment correcte dels eixos.
- La situació correcta dels punts.

Competència en llengua castellana

11.3 La denominació oficial d'aquesta matèria en les proves és en espanyol: *Competencia en lengua castellana*.

11.4 Vegeu el contingut equivalent de la matèria comuna *llengua castellana* de grau superior.

11.5 Instruccions

a) Portada

INSTRUCCIONES

Los errores de ortografía, gramática o léxico cometidos en los ejercicios 1-3 de la prueba se penalizarán con un descuento de 0,05, hasta un máximo de 1 punto. No se incluyen aquí los errores del apartado 4, ya que se valorarán conjuntamente con otros aspectos que se han de tener en cuenta en la expresión escrita.

b) Cos del solucionari

Léxico

[A i B] Cada respuesta correcta se valora con 0,25 puntos.

[C] Cada explicación correcta se valora con 0,5 puntos. Si es aceptable pero hay alguna imprecisión, se valora con 0,25 puntos.

Gramática

[A] Cada respuesta correcta se valora con 0,25 puntos.

[B] Cada respuesta correcta se valora con 0,5 puntos.

[C] La respuesta correcta se valora con 0,5 puntos. Si hay un error ortográfico, se valora con 0,25 puntos.

Comprensión lectora

[A]

La pregunta debe corregirse teniendo en cuenta la calidad del conjunto, y pueden otorgarse puntuaciones intermedias entre las propuestas:

Respuesta clara y completa	1 punto
Respuesta válida, pero con alguna imprecisión o falta de claridad	0,5 puntos
Respuesta claramente deficiente	0 puntos

[B, C i E]

Respuesta clara y completa	0,5 puntos
Respuesta válida, pero con alguna imprecisión o falta de claridad	0,25 puntos
Respuesta claramente deficiente	0 puntos

[D]

La respuesta correcta se valora con 0,5 puntos.

Comprensión escrita

- La valoración del texto se efectúa sumando la puntuación otorgada en cada uno de los apartados que se indican a continuación, pero también debe realizarse una valoración cualitativa global, a partir de la cual se puede redondear y modificar al alza o a la baja la puntuación total de esta cuestión.
- Si el texto no se adapta al enunciado elegido, se valora con 0 puntos.
- Si el texto es muy breve, cada apartado se puntúa de manera proporcional a la extensión. Si tiene menos de 50 palabras, se valora con 0 puntos.

a) Coherencia

Selección y ordenación correctas de la información	0,5 puntos
Algún problema en la ordenación o selección de la información	0,25 puntos
Texto desordenado y confuso	0 puntos

b) Cohesión (puntuación, concordancia, construcción de las oraciones)	
0-2 errores	0,75 puntos
3-4 errores	0,5 puntos
5-6 errores	0,25 puntos
Más de 6 errores	0 puntos
c) Corrección (ortografía, morfosintaxis, léxico)	
0-3 errores.....	1 punto
4-5 errores.....	0,8 puntos
6-7 errores	0,6 puntos
8-9 errores	0,4 puntos
10-11 errores	0,2 puntos
Más de 11 errores	0 puntos
d) Variación	
El texto utiliza recursos sintácticos variados y un léxico preciso y no contiene repeticiones; se admite alguna deficiencia leve	0,25 puntos
Se demuestran pocos recursos léxicos y sintácticos, y algunas palabras o estructuras se repiten a menudo	0 puntos
e) Registro	
La lengua del texto se ajusta al grado de formalidad y al canal adecuados. Se acepta algún error leve.....	0,25 puntos
El texto contiene errores graves respecto al canal o al grado de formalidad	0 puntos
f) Disposición	
El texto respeta los márgenes, las líneas están correctamente dispuestas y la letra es legible.....	0,25 puntos
Falta alguno de los elementos anteriores	0 puntos

Competència en llengua catalana

11.6 Vegeu el contingut equivalent de la matèria comuna *llengua catalana* de grau superior.

11.7 Instruccions

a) Portada

INSTRUCCIONS

Per cada error d'ortografia, gramàtica o lèxic es descomptaran 0,05 punts, fins a un màxim d'1 punt, a cada qüestió fins a la 7. Els errors de la qüestió 8 ja es tenen en compte en puntuar la redacció corresponent.

b) Cos del solucionari

Pregunta de sinònims, d'antònims o de categories gramaticals sobre quatre mots o construccions

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

Pregunta de definir mots

Els models de resposta són només orientatius. Adjudiqueu 0,5 punts per cada resposta correcta.

La definició que contingui imprecisions però que es pugui considerar acceptable s'ha de valorar amb 0,25 punts.

Pregunta de morfologia (plural vs singular) sobre cinc casos

Adjudiqueu 0,2 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

Preguntes breus sobre el text

Adjudiqueu 0,5 punts per cada resposta correcta.

S'ha de corregir atenent la qualitat del conjunt, i podeu adjudicar puntuacions de 0,25 si hi ha alguna imprecisió o manca de claredat.

Pregunta llarga sobre el text

Resposta clara i completa	1 punt
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,5 punts
Resposta clarament deficient	0 punts

S'ha de corregir la pregunta atenent la qualitat del conjunt, i es poden adjudicar puntuacions intermèdies (de 0,75 o 0,25) entre les que es proposen més amunt.

Exercici de redacció

- La valoració del text s'efectua sumant la puntuació adjudicada a cadascun dels apartats que indiquem a continuació, però també s'ha d'atendre la qualitat global, a partir de la qual es pot arrodonir i modificar a l'alça o a la baixa la puntuació total d'aquesta qüestió.
- Si el text no respon al que es demana (se n'allunya molt clarament i tracta d'un tema diferent), es valora amb 0 punts.
- Si el text és molt breu, cada apartat es puntua d'una manera proporcional a l'extensió. Si té menys de 50 mots, es valora amb 0 punts.

a) Coherència	
Selecció i ordenació correctes de la informació	0,5 punts
Algun problema en l'ordenació o en la selecció de la informació.....	0,25 punts
Text desordenat i confús	0 punts
b) Cohesió (puntuació, concordança, construcció de les frases)	
0-2 errors	0,75 punts
3-4 errors	0,5 punts
5-6 errors	0,25 punts
Més de 6 errors	0 punts
c) Correcció (ortografia, morfosintaxi, lèxic)	
0-3 errors	1 punt
4-5 errors	0,8 punts
6-7 errors	0,6 punts
8-9 errors	0,4 punts
10-11 errors	0,2 punts
Més d'11 errors	0 punts
d) Variació	
El text fa servir recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no conté repeticions; s'hi admet alguna deficiència lleu	0,25 punts
El text presenta pocs recursos lèxics i sintàctics, i alguns mots o estructures es repeteixen sovint	0 punts
e) Registre	
La llengua del text s'ajusta al grau de formalitat i al canal adequats. S'hi admet algun error lleu	0,25 punts
El text conté uns quants errors greus pel que fa al canal o al grau de formalitat	0 punts
f) Disposició	
El text respecta els marges, les línies estan disposades correctament i la lletra és ben llegible	0,25 punts
Hi manca algun dels elements anteriors	0 punts

Competència en llengua estrangera: anglès

11.8 Vegeu el contingut equivalent de la matèria comuna *llengua estrangera: anglès* de grau superior.

11.9 Instruccions

(No hi ha instruccions a la portada ni en el cos del solucionari.)

Competència en llengua estrangera: francès

11.10 Vegeu el contingut equivalent de la matèria comuna *llengua estrangera: francès* de grau superior.

11.11 Instruccions

(No hi ha instruccions a la portada ni en el cos del solucionari.)

Competència en tecnologies

11.12 Vegeu el contingut equivalent de la matèria *tecnologia industrial* de grau superior.

11.13 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

- La prova consta de deu qüestions que valen 1 punt cadascuna.
- Les qüestions d'elecció múltiple tenen només una resposta correcta.
- Pels errors en les qüestions d'elecció múltiple no es descompten punts.

[espanyol] INSTRUCCIONES

- La prueba consta de diez cuestiones que valen 1 punto cada una.
- Las cuestiones de elección múltiple tienen solo una respuesta correcta.
- Por los errores en las cuestiones de elección múltiple no se descontarán puntos.

b) Cos del solucionari

Text introductor general

En les qüestions d'elecció múltiple la solució correcta està destacada en negreta.

Competència matemàtica

11.14 Vegeu el contingut equivalent de la matèria comuna *matemàtiques* de grau superior.

11.15 Instruccions

a) Portada

[català] INSTRUCCIONS

Material que han de portar els aspirants el dia de la prova:

- A part del material d'ús habitual (bolígraf, regle, escaire, semicercle graduat, llapis de colors, etc.), també es podrà fer servir calculadora científica, sempre que la porti l'aspirant.
- En cap cas no es permetrà la cessió entre els aspirants ni de calculadores ni de cap altre material.

[espanyol] INSTRUCCIONES

Material que deben traer los aspirantes el día de la prueba:

- Aparte del material de uso habitual (bolígrafo, regla, escuadra, semicírculo graduado, lápices de colores, etc.), también podrá utilizarse calculadora científica, siempre que la traiga el aspirante.
- En ningún caso se permitirá la cesión de calculadoras ni de otros materiales entre los aspirantes.

b) Cos del solucionari

Exercici d'equacions de primer grau

Descompteu 0,25 punts (a cada equació) per petits errors

Competència social i ciutadana

11.16 Vegeu els continguts equivalents de les matèries d'*història* i *geografia* de grau superior.

11.17 Instruccions

(No hi ha instruccions a la portada ni en el cos del solucionari.)

12 CRITERIS DE MAQUETACIÓ I CORRECCIÓ

Pauta de treball de la maquetació i la correcció

- 12.1** Una vegada la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats ha lliurat els originals de les proves, el procés de correcció i d'edició a càrrec de l'Institut d'Estudis Catalans segueix la pauta de treball que mostra la taula 29.

TAULA 29. *Pauta de treball de la maquetació i la correcció*

<i>Fase</i>	<i>Tasca</i>
1	Els maquetistes disposen la maqueta dels fascicles de les proves i dels solucionaris a partir del text lliurat pels professors redactors de la matèria corresponent (nou fascicles en total: tres proves en català, tres en castellà i tres solucionaris en català). Durant la maquetació apliquen els criteris de disseny establerts prèviament i acordats amb la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats (DGEPAE). → Original maquetat
2	Un mateix corrector/a revisa l'original maquetat de tots els fascicles de la mateixa prova (llevat dels enunciats dels tres solucionaris), comprova que s'hagin aplicat els criteris de disseny i que la versió catalana i castellana siguin exactament iguals i també comprova els dubtes resoltos de les persones responsables de la supervisió de continguts de la DGEPAE han estat incorporats en el text. → Original corregit
3	Un supervisor/a revisa la correcció feta prèviament, resol els dubtes que hagin pogut quedar de la correcció i pren decisions sobre l'adequació dels canvis proposats. → Original supervisat
4	Els maquetistes introdueixen les correccions marcades en l'original i tornen a imprimir el fascicle. En el cas dels enunciats del solucionari, els maquetistes aprofiten la maqueta de les proves. → Primeres proves netes
5	Un altre corrector/a comprova que els maquetistes han introduït bé les correccions. → Primeres proves corregides
6	Els maquetistes introdueixen les correccions de les primeres proves i n'imprimeixen unes altres. → Segones proves netes
7	Un altre corrector/a comprova les segones proves i s'assegura que està tot bé. → Segones proves corregides
8	Els maquetistes introdueixen les correccions de les segones proves i imprimeixen, en principi, la versió final del fascicle. → Terceres proves netes
9	Un corrector/a torna a llegir la versió final de tots els fascicles i comprova que no s'hi ha esmunyit cap error al llarg dels processos de maquetació i correcció, cas en el qual es treuen unes proves noves i es tornen a revisar. → Terceres proves corregides
10	Un coordinador/a de sala o un supervisor/a emplenen la graella de control de comprovacions sistemàtiques abans de la signatura i fa entrar les correccions corresponents als maquetistes. → Primer control de qualitat (graella)
11	Quan la matèria es dona per tancada i definitiva, el coordinador/a general del projecte convoca el professor/a redactor/a corresponent a una reunió final per a la comprovació i la signatura de la prova. → Convocatòria del professor/a redactor/a de la matèria

- 12 Un coordinador/a de sala o un supervisor/a es reuneix amb el professor/a redactor/a per a comprovar que el contingut dels fascicles de la matèria ha quedat tal com havia proposat en la redacció de l'original de les proves i per a resoldre els dubtes que han quedat pendents. → **Comprovació del professor/a redactor/a**
 - 13 Si s'hi ha de fer cap esmena, el fascicle és retornat als maquetistes perquè hi introdueixin els canvis darrers del professor/a redactor/a, el qual signa la versió definitiva del fascicle en senyal de conformitat. → **Introducció d'esmenes i signatura del professor/a redactor/a**
 - 14 Si escau, depenent de la intervenció que hagi fet el professor/a redactor/a en el text dels fascicles, el coordinador/a de sala o el supervisor/a que han atès el professor/a redactor/a emplen la graella de control de comprovacions sistemàtiques després de la signatura i fa entrar les correccions corresponents als maquetistes. → **Segon control de qualitat (graella)**
 - 15 El supervisor/a general de la correcció duu a terme la lectura final d'assegurament de la redacció dels enunciats de les proves i de la disposició del text de cada fascicle. → **Lectura final**
 - 16 El coordinador/a o el supervisor/a que ha atès el professor/a redactor/a comprova definitivament que els canvis s'han introduït correctament i lliura els fascicles de la matèria al coordinador/a general perquè els lliuri al cap de Producció Editorial. → **Lliurament a la impremta**
-

Format de les proves

Portades

- 12.2** A les portades hi ha un quadre blanc amb les dades de l'aspirant, amb una línia a sota, i un altre quadre tramat (al 20 % de negre) de color gris per a la qualificació, també amb una línia a sota. El text de dins d'aquests quadres es compon en negreta (no en seminegreta). Els encapçalaments de cada fascicle de les proves d'accés als cicles formatius només porten la inicial absoluta de tota la denominació en majúscula (figura 5).

 Generalitat de Catalunya
 Departament d'Ensenyament

**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,
 d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2013**

Tecnologia industrial
Sèrie 1

Dades de la persona aspirant Cognoms i nom DNI	Qualificació <div style="background-color: #cccccc; height: 40px;"></div>
---	---

INSTRUCCIONS
 La prova consta de tres parts:
PRIMERA PART
 Respongueu a les qüestions d'elecció múltiple. Aquesta part val 5 punts.
SEGONA PART
 Resoleu les dues qüestions sobre el supòsit industrial que us plantegem. Aquesta part val 2 punts.
TERCERA PART
 Trieu UNA de les dues opcions, A o B, i resoleu-ne els problemes (8 i 9). Aquesta part val 3 punts. Cal que indiqueu clarament quina opció heu triat (A o B). Si no ho feu així, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran problemes de les dues opcions.

51 32 | TECNOLOGIA INDUSTRIAL QS VICAT 13

FIGURA 5. Model de portada de fascicle

- 12.3** Les instruccions de la portada s'han d'escriure en un cos una mica més petit que el text general (cos 10, interlineat 15), en negreta i amb el tipus de lletra utilitzada en el text general.
- 12.4** L'encapçalament «**Proves d'accés als cicles formatius de grau...**» va sempre en català, tant si la prova és en català com en espanyol.
- 12.5** A la portada, el nom de la llengua ha d'anar escrit en minúscula després dels dos punts:
- Competència en llengua estrangera:** francès
Llengua estrangera: alemany
Segona llengua estrangera: anglès
- 12.6** Les proves poden tenir una portada que conté dades sobre la prova i instruccions per als aspirants. La redacció i el format d'aquestes instruccions han de seguir el model recollit per a cada matèria en les seccions 9, 10 i 11 d'aquests criteris.
- 12.7** Quan hi ha instruccions en la portada, han d'anar encapçalades amb el títol «Instruccions», en negreta i versaletes. Com a paràgraf independent de la resta del text, aquest títol va alineat a l'esquerra seguit d'una línia blanca.

INSTRUCCIONS

- **Trieu i resoleu CINC dels set exercicis que es proposen.**

- **Indiqueu clarament quins heu triat. Només se n'avaluaran cinc.**
- **Si no ho feu així s'entendrà que heu escollit els cinc primers.**
- **Cada exercici val 2 punts.**

12.8 Les instruccions de la portada s'escriuen en paràgrafs sense sagnia.

12.9 A cada portada hi ha el nom del fitxer de la prova o del solucionari. Va situat a baix a la dreta, sota el codi de barres.

Estructura dels fascicles

12.10 Les proves d'avaluació consisteixen en una sèrie d'exercicis enquadernats en forma de fascicle. Totes les pàgines d'un fascicle, incloent-hi les pàgines en blanc, van numerades, i l'última porta al peu una llegenda que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova. A més dels exercicis obligatoris, integrats per qüestions numerades, els fascicles contenen exercicis agrupats en unitats estructurals superiors, anomenades *opcions*, entre les quals els aspirants poden triar (figura 6).

FIGURA 6. *Llegenda que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova*

12.11 Els títols de les opcions s'escriuen en majúscula i negreta, i els dels exercicis, en negreta. Pel que fa a l'enunciat general que sol precedir les qüestions numerades dels exercicis o presenta un element temàtic (com ara un text per comentar o un gràfic), s'escriu en lletra rodona regular i amb els paràgrafs sagnats.

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

Exercici 1

En una pràctica de laboratori, un grup de segon de batxillerat ha fet un experiment per a demostrar que la llum és una ona. En una altra pràctica, el grup ha fet un experiment per a demostrar que la llum es comporta com un corpuscle.

12.12 Les qüestions van numerades amb un nombre en negreta, seguit d'un punt i un espai. L'enunciat s'escriu en rodona i a caixa a l'esquerra, i els paràgrafs que contingui van sagnats. Les qüestions poden tenir apartats, que s'indiquen amb una lletra minúscula (en negreta cursiva), més un parèntesi de tancament (en negreta rodona). Cal tenir en compte que, entre l'enunciat del primer nivell (**1**) i el del segon (**a**), no s'ha de deixar espai.

1. L'ozó troposfèric és un contaminant que, si arriba a concentracions elevades, pot ser molt perillós per a la salut humana.

En la taula següent es mostren les cinc mesures més elevades de nivells mitjans d'ozó que s'han mesurat a Barcelona.

2. El Consell Comarcal ha rebut amb una preocupació especial la informació referida a les cicatrius observades en el terreny.
a) De quin procés de la geodinàmica externa poden ser indicatives aquestes cicatrius?

12.13 Quan hi ha més d'una opció («Opció A» i «Opció B»), no hi pot haver l'exercici «A», «B», etc., dins l'opció A, sinó que els exercicis han d'anar numerats («1», «2», etc.). Les subnumeracions s'han de fer amb minúscules en cursiva.

Opció A
1. [...]
a) [...]

Tipus de lletra

- 12.14** En principi, se segueix el model de l'any anterior pel que fa als criteris tipogràfics (cossos, tipus de lletra, espais) i de distribució de la informació.
- 12.15** La versió en català es compon amb lletra de la família Stone Serif®. La versió en espanyol es compon amb lletra de la família Stone Sans®.
- 12.16** Els números de pàgina, en tots els fascicles, es componen amb Stone Serif® i amb un cos com el del text general.
- 12.17** En tots els casos, a excepció dels quadres de la portada de les proves, la negreta és, de fet, seminegreta.
- 12.18** En les proves de llengües estrangeres de grau mitjà, les qüestions d'elecció múltiple porten un exemple de mostra. El posem en gris (al 60 % de negre), però la resposta va en negreta (al 70 % de negre). La lletra d'ordre de la resposta ha d'anar encerclada. Els mots *example* (per a l'anglès) i *exemple* (per al francès) van en regular cursiva.

Example:

a) Grease

b) Dirty dancing

c) Rambo

d) Mary Poppins

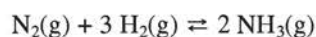
Enunciats

12.19 Hi ha d'haver un quadratí entre la lletra o el número i l'enunciat.

1. Completeu...

12.20 En un enunciat amb un número d'ordre, la primera línia no ha d'anar entrada, però la primera línia del segon paràgraf, o si es tracta d'un cas semblant a l'exemple següent, sí que va entrada:

4. La reacció de síntesi de l'amoníac és:

A 300 °C, es disposen 10 mol de nitrogen i 30 mol d'hidrogen dins d'un reactor. Quan s'arriba a l'equilibri queden 4,4 mol de nitrogen sense reaccionar.

12.21 Si no hi ha número d'ordre, la primera línia de cada paràgraf va entrada.

Exercici 1

Resumiu, amb claredat i precisió, el contingut de l'article de *La Vanguardia* en un text que tingui una extensió d'entre 50 i 70 paraules.

Recordeu que un resum no és un esquema ni un guió, sinó un text coherent i cohesionat.

12.22 En les proves de les llengües estrangeres, els espais buits del text han d'estar numerats entre parèntesis: _____(10)_____. Cal tenir en compte, tanmateix, que si els aspirants han d'escriure-hi alguna cosa, el número no pot anar al mig sinó a l'esquerra del buit.

12.23 Si en els enunciats de les proves hom fa una enumeració de conceptes, títols, etc., separats per punts, és preferible respectar aquesta disposició.

12.24 Si un enunciat conté una llista de paraules o frases que no són apartats en sentit estricte, fem servir el guió llarg (més mig quadratí), llevat de les proves de les matèries on hi hagi nombres o fórmules (per exemple, química), en les quals els apartats dels exercicis es marcaran amb lletres perquè el guió no creï confusió.

Anàlisi estilística i del context

[1 punt: els dos primers apartats valen 0,3 punts i els dos següents, 0,2 punts.]

Escriviu un comentari breu (entre cent i cent cinquanta paraules) sobre la peça que heu sentit, en què heu de tenir en compte els apartats següents:

- Forma: feu una anàlisi de les seccions principals de què consta aquesta música i descriuiu-les breument. Fixeu-vos en el tipus de compàs i en l'extensió de les frases.
- Estil: indiqueu tres característiques generals de l'estil d'aquesta peça.
- Gènere: digueu el gènere al qual pertany i identifiqueu com a mínim quatre instruments que hi apareguin.
- Context: època, lloc (on va ser composta) i destinació social (a quin públic estava dirigida, lloc on es devia interpretar i motiu pel qual creieu que va ser composta).

Espais de resposta

- 12.25** Els espais per a la resposta en les proves han de ser els mateixos que en el solucionari.
- 12.26** Cal que els espais de resposta en blanc siguin idèntics en la versió catalana i en l'espanyola.
- 12.27** Les pàgines blanques han d'anar també numerades (llevat de l'última del fascicle).
- 12.28** En els comentaris de text es pot deixar una pàgina en blanc per tal que el text quedi a l'esquerra i l'espai per a la resposta, a la dreta.
- 12.29** Els exercicis de dibuix tècnic es resolen en fulls a part.

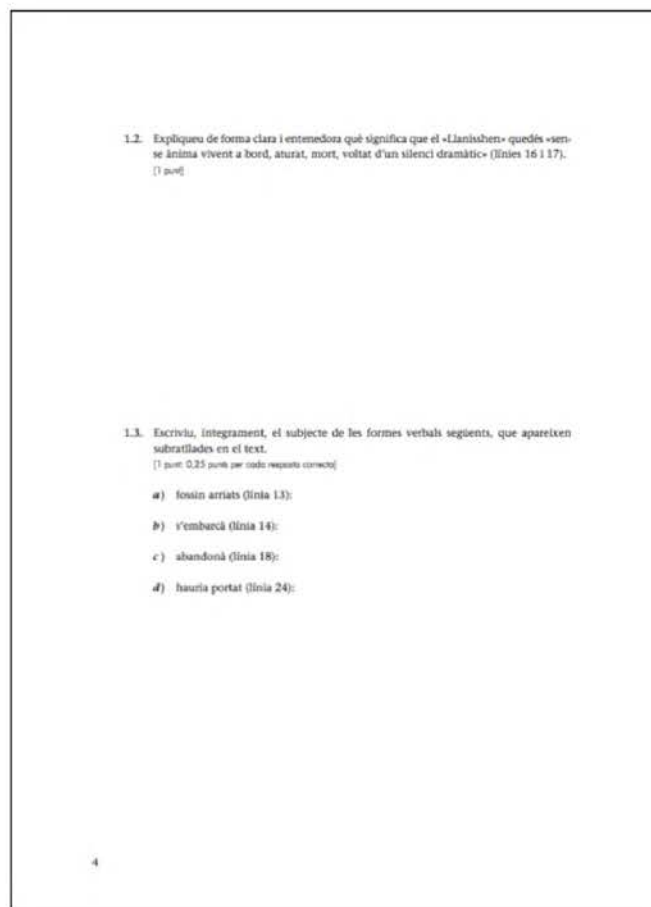

FIGURA 7. *Exemple de disposició de diferents tipus d'enunciats, espais de resposta i avaluació numèrica dels exercicis*

Il·lustracions

- 12.30** Les taules, quadres, mapes, gràfics, figures, fotografies, dibuixos o gravats que il·lustren el text poden dur un títol o un peu explicatiu, o bé, si n'hi ha més d'una, poden anar numerades. També poden contenir la font d'on s'ha extret la informació. Cal tenir en

compte que el text dels títols, igual que el de peus i de fonts, s'ha de compondre amb un cos de lletra més petit que el text general.

TÍTOL

TÍTOL / PEU / NOTA / FONT

En la representació tipogràfica dels textos associats a les il·lustracions, cal tenir en compte les normes generals següents, recollides en la llista de sota i en la taula 30:

- Els títols van en cursiva i mai no acaben en punt.
- Els peus no han de portar punt final. Si el peu no porta numeració, el text ha d'anar justificat respecte de la caixa de la il·lustració, en lletra rodona i sense punt final. Si el peu duu numeració (mot en versaleta i número o lletra), el text ha d'anar justificat a l'espanyola (p. ex., justificat, i l'última línia, o l'única, centrada), en rodona i sense punt final.
- Quan el peu és una explicació afegida del que hi ha a la il·lustració, el text ha d'anar justificat respecte de la caixa de la il·lustració i amb punt final.
- Les fonts van en rodona i sempre porten punt final.
- Les notes van en rodona i sempre porten punt final.

TAULA 30. Representació tipogràfica dels textos associats a il·lustracions

<i>Tipus de text associat a la il·lustració</i>	<i>Tipus de lletra i disposició</i>	<i>Cos de lletra i tipus de paràgraf</i>
títol	<i>Títol en cursiva i sense punt final</i>	cos 10, centrat
peu sol	Peu en rodona i sense punt final	cos 10, paràgraf justificat
peu amb numeració	IMATGE 1. Text del peu en rodona i sense punt final	cos 10, paràgraf a l'espanyola (si és una sola línia, centrada)
explicació	Text en rodona amb punt final.	cos 10, paràgraf justificat
font	FONT: Text en rodona amb punt final.	cos 10, paràgraf justificat a l'esquerra (si dobla línia, justificat)
crides a les notes	Preferentment, lletres minúscules cursives si s'annexen a una xifra, o amb xifres si s'annexen a una lletra. Per exemple.: 1 ^a o A ¹ . Llegenda (p. ex., l'escala d'un mapa)	cos 9, superíndex cos 9
notes	a. Text en rodona amb punt final. 1. Text en rodona amb punt final.	cos 9, paràgraf sagnat

En tots els casos és preferible no partir paraules ni expressions. D'altra banda, cal ser coherent en el tractament de les il·lustracions en totes les sèries d'una mateixa matèria.

Vegem-ne uns quants exemples a continuació:

El sector industrial a Catalunya. Compte d'exploració (en milions d'euros). 2007

	<i>Volum de negoci</i>	<i>Altres ingressos</i>	<i>Total</i>
Extractives, petroli i energia	19.441,61	598,44	20.040,06
Alimentació, begudes i tabac	22.075,67	337,04	22.412,71
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	6.885,43	68,29	6.953,72
Indústries de la fusta i el suro	1.642,22	6,91	1.649,13
Paper, arts gràfiques i edició	9.477,23	163,67	9.640,90
Indústries químiques	22.226,18	659,88	22.886,06

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), a partir de les dades de l'Encuesta industrial de empreses de l'Instituto Nacional de Estadística (INE), 2007.

Prostituta, Gyula Halász, Brassai, 1933

IMATGE A. Félix GONZÁLEZ-TORRES (1957-1996). *Untitled*, 1991. Fotografia exposada a vint-i-quatre punts de la ciutat de Nova York, amb mides diferents (Galeria Andrea Rosen, Nova York)

Franco i l'alcalde de Barcelona, Josep Maria de Porcioles, a l'avinguda de la Catedral, el 18 de juny de 1970.

Tigre de Tasmània (*Thylacinus cynocephalus*)

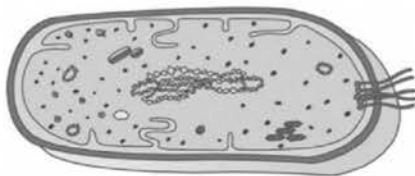
Crani de tigre de Tasmània

Tigre de Bengala (*Panthera tigris tigris*)

Crani de tigre de Bengala

A

B

C

FONT: <http://recursos.cnice.mec.es>.

- 12.31** Pel que fa a les taules o taules de veritat que els examinands han d'emplenar directament, el cos de lletra d'aquestes taules ha de ser el mateix que la resta de text de l'examen.
- 12.32** Les capçaleres de les taules van en cursiva i han d'estar centrades. La primera lletra va en majúscula.

<i>Número</i>	<i>Nom</i>
1	
2	
3	
4	
5	

Els camps situats a l'esquerra van en rodona i centrats tant horitzontalment com verticalment.

<i>Poblacions</i>	<i>Nom de la relació interespecífica</i>	<i>Justificació de la relació interespecífica</i>
Humans i mosques negres adultes		
Musclo zebra i larves de mosca negra		

- 12.33** Les taules de veritat no duen títol. Si la primera columna de la taula no té títol, no hi posem les línies que emmarcarien la casella. Preferim *vertader* a *veritable*, *cert*, *ver* o *verdader*, com a terme oposat a *fals*.

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
1		
2		
3		

- 12.34** La taula de veritat va alineada pel començament de l'enunciat (en aquest cas, «Completeu»), no pas pel número de pregunta.

2. Completeu la taula següent:

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
1		
2		
3		

- 12.35** Els textos escrits dins d'una taula o quadre no duen punt final, encara que portin puntuació a l'interior del paràgraf.

<i>Terme</i>	<i>Definició</i>
matèria	Conjunt de continguts i de criteris d'avaluació de què l'aspirant s'examina

<i>Fase</i>	<i>Tasca</i>
1	Els maquetistes disposen la maqueta dels fascicles de les proves i dels solucionaris a partir del text lliurat pels professors redactors de la matèria corresponent (nou fascicles en total: tres proves en català, tres en castellà i tres solucionaris en català). Durant la maquetació apliquen els criteris de disseny establerts prèviament i acordats amb la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats. → Original maquetat

Solucionaris

- 12.36** Cal comprovar que les instruccions de la portada del solucionari, si n'hi ha, són les que hi ha recollides per a cada matèria en les seccions 9, 10 i 11 d'aquests criteris.
- 12.37** En les portades dels solucionaris de totes les matèries ha d'aparèixer un banda tramada en gris que especifiqui que es tracta dels solucionaris.

***SOLUCIONS,
CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ***

En el cas de la matèria de llengua castellana, tant de grau mitjà com de grau superior, la banda s'escriu en espanyol.

***SOLUCIONES,
CRITERIOS DE CORRECCIÓN
Y PUNTUACIÓN***

- 12.38** Els maquetadors han de compondre els enunciats del solucionari amb lletra de color gris i les solucions, en negreta.
- 12.39** En els solucionaris de les qüestions d'elecció múltiple, les solucions s'han de maquetar en negreta (no en seminegreta) perquè destaquin més. Hi ha d'haver una frase tramada que digui:

«La solució correcta està destacada amb lletra negreta».

	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1	nach	in	zu	zwischen
2	Zu	Ab	Gegen	durch
3	einer	eines	eine	ein
4	während	eine	in	pro
5	bei	zum	zur	ohne

- 12.40** Si en la prova hi ha una taula de resposta amb diverses dades i algunes d'aquestes van en negreta (per exemple, les del total), en el solucionari cal maquetar les solucions en negreta i, a més a més, tramades en gris al 10%, per tal que les solucions no es confonguin amb el que ja surt en negreta en la prova.

Prova:

	<i>Naps</i>	<i>Cols</i>	<i>Patates</i>	<i>Cigrons</i>
Dissabte	2			2
Diumenge		0	5	
Total	3	6	6	9

Solucionari:

	<i>Naps</i>	<i>Cols</i>	<i>Patates</i>	<i>Cigrons</i>
Dissabte	2	6	1	2
Diumenge	1	0	5	7
Total	3	6	6	9

- 12.41** La informació de la puntuació que va adreçada als professors correctors també ha d'estar tramada al 10 %.

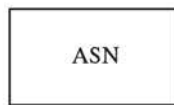
Signes de correcció

- 12.42** Els correctors escriuen les anotacions que han de fer amb retolador vermell fi, mentre que els supervisors ho han de fer amb retolador blau. Quan és necessari, el cap del Servei de Correcció Lingüística pot fer una supervisió final de la prova amb retolador verd.
- 12.43** Els dubtes que s'hagin de formular a la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats s'escriuen en llapis. Si cal, es pot adjuntar a la prova un full d'aclariments o altres documents impresos.
- 12.44** Les correccions, en principi, s'indiquen totes al marge dret del text.
- 12.45** A la portada de cada fascicle (a dalt a la dreta), el corrector o correctora hi posa les seves inicials i les encercla quan es tracta de la correcció d'originals, les enquadra quan són primeres, les posa dins un rombe quan són segones i les posa dins un trapezi quan són terceres.

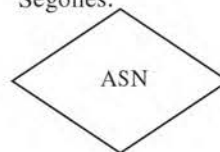
Original:

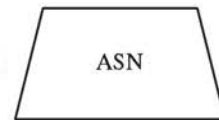
Primeres:

Segones:

Terceres:

El supervisor o supervisora de la correcció d'original ha de posar les seves inicials al costat de les inicials encerclades del corrector o correctora d'original.

Comprovacions al llarg del procés de correcció

- 12.46** Revisem els textos de suport, ja que hi pot haver errors de picatge, que s'han de corregir. En principi, se'n comproven les citacions textuais, tot i que és responsabilitat dels professors redactors haver-ho fet primer (també quant als subratllats i a les negretes que hi pugui haver en el text).

- 12.47** La comparació de la versió catalana i castellana d'un mateix fascicle s'ha de fer al llarg de la correcció d'originals i també de la supervisió posterior, no durant la correcció de les primeres proves.
- 12.48** Durant la correcció de les primeres proves maquetades, els correctors han de fer les comprovacions sistemàtiques que mostra la taula 31, tal com estan ordenades. Per deixar constància que aquestes comprovacions realment s'han fet, els correctors han d'emplenar la graella de control de comprovacions sistemàtiques que s'adjunta a cada matèria (figura 8).

TAULA 31. *Comprovacions sistemàtiques de control de qualitat*

<i>Ordre</i>	<i>Tasca</i>
1	La portada (sobretot, el nom de la matèria i l'any)
2	Que hi ha numeració a totes les pàgines (menys a la portada i a l'última)
3	Que a l'última pàgina hi ha la signatura de l'IEC
4	Que el marge inferior no fa menys de 2 cm
5	Els marges i blancs entre línies
6	Les instruccions generals de la portada <ul style="list-style-type: none"> — en lletra negreta — el títol «INSTRUCCIONS» en versaleta, negreta i sense els dos punts — «PRIMERA PART», «SEGONA PART» i «TERCERA PART» s'escriuen en majúscules si són títols d'apartat
7	Els enunciats <ul style="list-style-type: none"> — en llengua catalana, amb lletra romana, i en llengua castellana, amb lletra de pal sec — números dels enunciats en ordre i en negreta — lletres dels apartats en ordre i en negreta cursiva, i parèntesis en negreta rodona — han de ser exactament iguals en la prova i en el solucionari (comparació de les 3 sèries)
8	La puntuació <ul style="list-style-type: none"> — que totes les preguntes indiquen la puntuació — que la puntuació suma 10
9	El solucionari <ul style="list-style-type: none"> — que les respostes del solucionari són en negreta — que les indicacions de puntuació per als professors correctors són tramades en gris — que la puntuació de l'exercici i la puntuació del solucionari coincideixen
10	Els finals de línia (particions correctes, sense repeticions)
11	Que la primera línia dels paràgrafs està entrada i sense deixar cap espai entre paràgrafs
12	Que els números de línia estan al nivell de les línies i que la numeració coincideix
13	Que els subratllats i negretes dels textos de suport són realment objecte de pregunta
14	Que la disposició dels títols, fonts i peus d'il·lustracions és correcta i homogènia
15	Que la qualitat impresa de les il·lustracions (mapes, gràfics, fotografies, etc.) és suficient

Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat (PACF)

Nom de la matèria:

Sigla del corrector/a:

Nre. d'incidències:

Ordre d'actuació	Tasca	Sèrie 1	Sol. 1	Sèrie 2	Sol. 2	Sèrie 3	Sol. 3	Serie 1	Serie 2	Serie 3
1	Portada (especialment, el nom de la matèria i l'any)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	Que hi ha numeració a totes les pàgines (menys a la portada i a l'última)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	Que a l'última pàgina hi ha la signatura de l'IEC	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	Que el marge inferior no fa menys de 2 cm	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	Els marges i blancs entre línies	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	Les instruccions generals de la portada <ul style="list-style-type: none"> — en lletra negreta — el títol «INSTRUCCIONS» en versaleta, negreta i sense els dos punts — «PRIMERA PART», «SEGONA PART» i «TERCERA PART» s'escriuen en majúscules si són títols d'apartat 	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	Els enunciats <ul style="list-style-type: none"> — en llengua catalana, amb lletra romana, i en llengua castellana, amb lletra de pal sec — números dels enunciats en ordre i en negreta — lletres dels apartats en ordre i en negreta cursiva, i parèntesis en negreta rodona — han de ser exactament iguals en la prova i el solucionari (comparació de les 3 sèries) 	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	La puntuació <ul style="list-style-type: none"> — que totes les preguntes indiquen la puntuació — que la puntuació suma 10 	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	El solucionari <ul style="list-style-type: none"> — que les respostes del solucionari són en negreta — que les indicacions de puntuació per als professors correctors són tramades en gris — que la puntuació de l'exercici i la puntuació del solucionari coincideixen 	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	Els finals de línia (particions correctes, sense repeticions)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	Que la primera línia dels paràgrafs està entrada i sense deixar cap espai entre paràgrafs	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	Que els números de línia estan al nivell de les línies i que la numeració coincideix	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	Que els subratllats i negretes dels textos de suport són realment objecte de pregunta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	Que la disposició dels títols, fonts i peus d'il·lustracions és correcta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	Que la qualitat impresa de les il·lustracions (mapes, gràfics, fotografies) és suficient	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

FIGURA 8. Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat

13 ÍNDEX DE TAULES I FIGURES

Taules

Taula 1.	Matèries de la part comuna i de la part específica de les PACF de grau superior	2.4
Taula 2.	Famílies professionals i matèries d'examen corresponents segons l'opció	2.5
Taula 3.	Matèries de les PACF de grau mitjà segons els dos blocs en què es desglossa la prova d'accés	2.6
Taula 4.	Terminologia emprada en l'estructura i la morfologia de les proves	3.10
Taula 5.	Les quantitats escrites amb xifres	4.5
Taula 6.	Termes que designen les dimensions dels objectes	4.7
Taula 7.	Expressions diferents en català i en espanyol	4.24
Taula 8.	Noms propis àrabs	5.2
Taula 9.	Noms propis russos i ucraïnesos	5.3
Taula 10.	Adaptació a l'espanyol dels noms de les comarques i els municipis catalans	5.18
Taula 11.	Noms de personatges històrics i polítics	9.2
Taula 12.	Noms de fets històrics	9.3
Taula 13.	Grafies dels ordinals dels segles en francès	9.18
Taula 14.	Símbols emprats en matemàtiques	9.34
Taula 15.	Sigles dels àcids nucleics	10.4
Taula 16.	Compostos químics del cicle de l'àcid cítric	10.17
Taula 17.	Noms comuns d'espècies	10.19
Taula 18.	Noms de científics	10.20
Taula 19.	Estris de laboratori	10.21
Taula 20.	Altres termes emprats en biologia	10.22
Taula 21.	Unitats de pressió	10.32
Taula 22.	Termes de dibuix tècnic	10.41
Taula 23.	Termes d'economia de l'empresa	10.44
Taula 24.	Termes d'esports, jocs i activitats físiques	10.49
Taula 25.	Satèl·lits artificials, sondes espacials i laboratoris espacials	10.62
Taula 26.	Nom de les comunitats autònomes i les regions de l'Estat espanyol	10.66
Taula 27.	Noms de filòsofs, psicòlegs, sociòlegs i altres pensadors	10.71
Taula 28.	Magnituds i símbols d'electrotècnia	10.103
Taula 29.	Pauta de treball de la maquetació i la correcció	12.1
Taula 30.	Representació tipogràfica dels textos associats a il·lustracions	12.30
Taula 31.	Comprovacions sistemàtiques de control de qualitat	12.48

Figures

Figura 1.	Portada del mateix fascicle en català i espanyol	3.4
Figura 2.	Exemple de taula amb títol i font	8.22
Figura 3.	Exemple de figura numerada i amb peu	8.23

Figura 4. Exemple de figura amb peu centrat	8.23
Figura 5. Model de portada de fascicle	12.2
Figura 6. Llegendes que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova	12.10
Figura 7. Exemple de disposició de diferents tipus d'enunciats, espais de resposta i avaluació numèrica dels exercicis	12.29
Figura 8. Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat	12.48

14 ÍNDEX ANALÍTIC

La llista que hi ha a continuació aplega els conceptes (en rodona) i les formes lèxiques (en cursiva) tractades en aquest llibre, ordenats alfabèticament, els quals remetent a tots els paràgrafs on apareixen. També figuren en cursiva els conceptes i les formes lèxiques estrangeres. Les formes lèxiques que porten dos asteriscos al davant són incorrectes, mentre que les que en porten només un són inadequades en el context que s'explicita en el criteri.

- a* (preposició) 6.63-6.64, 10.62
- a començament de* 6.56
- a començaments de* 6.56
- a conseqüència de* 6.68
- a final de* 6.56
- a finals de* 6.56
- a la darrereria de* 6.56
- **a la dècada anterior** 6.63
- a les acaballes de* 6.56
- **a l'igual que** 6.72
- a l'últim* 6.42
- **a nivell + ADJECTIU** 6.65
- **a nivell de** 6.65
- a partir de* 6.67
- a principi de* 6.56
- a principis de* 6.56
- a simple vista* 4.22
- *a través de* 6.66
- a ull nu* 4.22
- **a + INFINITIU + per** 6.44
- abreviacions 8.7
- abreviatures 4.2, 4.10, 10.45, 10.52, 10.86
- **acabar amb** 6.43
- **acabar per + INFINITIU** 6.42
- accent diacrític 4.20
- accentuació de majúscules 7.7
- àcid desoxiribonucleic* 10.4
- àcid ribonucleic* 10.4
- àcids nucleics* 10.4
- acotar* 6.20
- activitats físiques i esportives 2.5
- actualment* 4.22
- adaptació (textos de suport) 7.39
- adequadament* 6.61
- adjectius 4.28, 6.1-6.3
- administració i gestió 2.5
- ADN* (en espanyol) 10.4
- adreces d'Internet 8.46
- adreces electròniques 8.46
- adverbis i locucions adverbials 6.54-6.61
- aerobi* 10.5
- aeròbic* (adjectiu) 10.5
- **aeròbic** (nom) 10.5
- aeròbic amb bicicleta* 10.49
- afrontar* 6.46
- **afrontar** 6.46
- *agafar* 6.24
- agrària 2.5
- **aigua de boca** 10.30
- **aigua de consum de boca** 10.30
- aigua per al consum humà* 10.30
- aigua potable* 10.30
- així doncs* 7.42
- **al + INFINITIU** 6.45
- al començament de* 6.56
- al final* 6.42
- al final de* 6.56
- al més + ADVERBI + possible* 6.57
- al principi de* 6.56
- al segle + NOMBRE* 6.63
- allels 10.16
- alçada* 4.6
- alçària* 4.6, 4.7
- alçat* 10.35
- alemany 2.4, 4.5, 5.8, 7.44, 8.15-8.16, 8.42
- *allò que* 6.5
- altitud* 4.6
- altura* 4.6, 9.33, 10.38
- alumno/a* 3.23
- alzado* 10.38
- amanitina* 10.81
- amb* (preposició) 10.39

**ambdós* 4.17
**ambdues* 4.17
amidar 6.19
amigo(a) 3.23
amplària 4.7
anaerobi 10.5
anaeròbic 10.5
anàlisi DAFO 10.44
analitzar 6.16
anar + GERUNDI 6.41
 angles 8.47
 anglès 2.4, 4.5, 5.8, 7.31, 7.44, 8.15-8.16, 8.42
 annex 7.6
anomenar 6.18
anomenar-se 6.50
 apartat 3.10, 3.12
 apartats (designació) 8.9
 apostrofació 4.18, 7.32, 10.4, 10.51, 10.79
 apostrofació davant noms de compostos químics 10.79
 apostrofació davant símbols 7.24, 10.79
***aprenentatge per recolzament* 10.70
aprovisionament 10.44
aquel 4.20
 àrab (noms propis) 5.2
 aranès 3.7
arbre genealògic 10.22
 arccosinus de x 9.31
 arcsinus de x 9.31
 arctangent de x 9.31
argumentar 6.16
ARN (en espanyol) 10.4
 articles (apostrofació davant símbols) 7.32
 articles (davant percentatges) 7.24, 10.79
 articles (en datacions) 6.55
 articles (en enumeracions) 4.18
 articles personals 5.1
 arts gràfiques 2.5
 aspa 7.36
**aspecte* 4.4
 aspectes generals de la disposició del text 8.1-8.3
assenyalar 6.15, 6.20
 asterisc 3.2, 8.36
autor/a 3.23
 avaluació numèrica de la puntuació obtinguda 8.11-8.18

bacteri 10.6
***bactèria* 10.6
bar 10.32

 barra inclinada 8.36, 10.58, 10.94
 barra vertical discontinua 10.94
 barra vertical doble 10.94
 barra vertical doble discontinua 10.94
 barra vertical simple 10.94
basant-se en 6.67
base 10.38
 biologia 2.5, 10.1-10.24
***bloc* 4.22
***blocaire* 4.22
blog 4.22
bloguer/a 4.22
***bo i + GERUNDI* (amb valor copulatiu o de posterioritat) 6.39
boccia 10.49
boirum 10.31

caixa 4.8
 calcs lingüístics 4.22
 càlcul de masses 10.61
calcular 6.23
**calcular* 6.23
caldre 6.52
**caldre que* 6.29
 capacitat (símbol) 10.105
 capçaleres de taules 12.32
capsa 4.8
càpsula de Petri 10.21
 característiques de la frase 3.9
carbohidrat 10.15
carbohidrato 10.15
casella 3.17
castellà 3.6
 català 3.7, 8.15, 8.41-8.42
Catalunya 5.11, 5.18, 10.67
**cavallera* 4.28
cella galvànica 10.94
cicle de Krebs 10.17
cicle de l'àcid cítric 10.17
cicle dels àcids tricarboxílics 10.17
 ciències de la Terra i del medi ambient 2.5, 10.25-10.33
 circumloquis innecessaris 4.15
 citació de textos 7.39, 8.31-8.32, 9.6, 9.12, 12.46
 citació de textos (en llengües estrangeres) 7.44e
citar 6.18
***citar* 6.18
classe 4.12
 claudàtors 7.18, 8.14-8.15, 8.17, 8.47, 9.29
com (adverbi) 6.73

- *com a conseqüència de* 6.68
com a mínim 7.40
com ara 6.73
com cal 6.61
com més + ADVERBI + millor 6.57
 coma (signe de puntuació) 7.41, 8.8, 9.29
 comentari de text 2.5, 10.34, 12.28
 cometes 7.44e, 8.32, 9.10, 9.12
 cometes (en llengües estrangeres) 7.44e
 comparació de la versió catalana i espanyola d'un mateix fascicle 12.47
 competència d'interacció amb el món físic 2.6, 11.1-11.2
 competència en llengua castellana (denominació oficial) 11.3
 competència en llengua castellana 2.6, 11.3-11.5
 competència en llengua catalana 2.6, 11.6-11.7
 competència en llengua estrangera: anglès 2.6, 11.8-11.9
 competència en llengua estrangera: francès 2.6, 11.10-11.11
 competència en tecnologies 2.6, 10.12-10.13
 competència matemàtica 2.6, 10.14-10.15
 competència social i ciutadana 2.6, 10.16-10.17
completament 6.59
 compostos químics 10.17
 comprovacions de les primeres proves
 maquetades 12.46-12.48
compte de clients 10.44
 comunitats autònomes 10.67
 configuracions electròniques dels àtoms 10.90
considerant (verb) 6.67
considerar 6.24
 constant d'Arquimedes 9.24
 constant d'Euler 9.24
 constant de Coulomb 10.104
 constant de Napier 9.24
 constant electrostàtica 10.104
 constants matemàtiques 9.24
 construccions verbals 6.39-6.53
contestar 6.35
continuar + GERUNDI 6.40
 coordenades 9.29
copernici 10.83
 correcció de les proves 12.1-12.48
 correctors 12.1, 12.42-12.45
corresponent 6.1
 cos de lletra 7.36, 8.17, 8.36, 12.30
 cos de lletra de les taules 12.31
cosa que 6.6
**cosa* 4.4
 cosinus de x 9.31
 cosinus hiperbòlic de x 9.31
 cotangent de x 9.31
 cotangent hiperbòlica de x 9.31
course navette 10.49
 creu 7.36
 crida al peu 7.45, 8.36, 12.30
 cromosomes 10.16
cuestiones de elecció múltiple 8.4
cuestiones de tipo test 8.4
curso de llançadora 10.49
 cursiva 5.8, 7.4, 7.8-7.10, 7.15, 7.21, 7.28, 7.31, 7.44e, 8.2, 8.9, 8.22, 8.36, 8.46, 9.6, 9.23-9.24, 9.26, 10.53, 10.63, 10.78, 10.93, 10.104, 12.12-12.13, 12.18, 12.30, 12.32

d'acord amb 6.67
 dades 4.3, 7.6, 8.20, 8.25
damunt dit 6.2
damunt dita 6.2
damunt esmentada 6.2
damunt esmentat 6.2
 datació 6.55
 datació (en llengües estrangeres) 7.44
 dates 8.7
de (abús) 10.55
de (en referències bibliogràfiques) 8.40
de (preposició) 7.32, 10.28
de boca 10.30
***de forma que* 4.9
de la manera adequada 6.61
de la mateixa manera que 6.72
de manera que 4.9
definir 3.15
**degudament* 6.61
delimitar 6.20
 denominació d'accidents i llocs geogràfics 5.13
 denominació de carrers i vies de comunicació (en espanyol) 5.14
 denominació de regions i divisions administratives (en espanyol) 5.14
 denominació d'editorials 8.45
 denominació d'obres arquitectòniques 5.5
 derivació 4.27
des del punt de vista + ADJECTIU 6.65
descomptar 6.34
descompte d'efectes 10.44
descriure 3.16
desinversió 10.44
deslocalització 10.44
despreciable (en espanyol) 4.13
 determinants 6.10

determinar 6.23
 dibuix tècnic 2.5, 10.35-10.42, 12.29
 dibuixos 12.30
dièdric 4.28, 10.41
 diferència de potencial elèctric (símbol) 10.105
 dimensions dels objectes 4.7
dimètrica 10.41
DIN 5 10.37
DIN A5 10.37
diploïdia 10.8
diplont 10.8
dir un exemple 6.51
**dir* 4.4, 6.18
***discutir* 6.16
disolución 10.77
 disposició de figures 12.30
 disposició de les puntuacions parcials 8.16
 disposició dels equivalents en glossaris 8.36-8.37
 disposició de paràgrafs 7.19, 8.1, 8.32, 10.88, 12.7-12.8, 12.11-12.12, 12.20-12.21, 12.30
 disposició dels textos de suport 8.32-8.35
dissolució 10.77
**dissolvent* 10.77
 divisions administratives 5.14
DNA 10.4
 doble negació 6.54
 domini d'una funció 9.32
**donar un exemple* 6.51
dos 4.16
 dos punts 7.6, 7.44, 8.8, 8.16, 10.40
 drets d'imatge 8.28
**du* 6.32
dues 4.16
d'un en un 6.60
dur 6.32
dur a terme 6.14
duu 6.32

economia de l'empresa 2.5, 10.43-10.48
 edificació i obra civil 2.5
 editor d'equacions 8.30
 educació física 2.5, 10.49-10.50
 eixos de coordenades 10.37
el (article personal) 5.1
***el més + ADVERBI + possible* 6.57
el qual 6.7
el·lipse 4.11
el·lipsi 4.11
 electricitat i electrònica 2.5
 elements químics (símbols) 10.83, 10.93

els dos 4.17
els quals 6.7
emplenar 6.12
***empotrar* 6.25
empresa gran 10.46
empresa mitjana 10.46
empresa petita 10.46
en (article personal) 5.1
en (preposició) 6.63-6.64
en + INFINITIU 6.45
en alt grau 4.22
***en base a* 6.67
en bona part 4.22
en buena medida 4.22
en el camp de 6.65
en el segle + NOMBRE 6.63
en el terreny de 6.65
en grau considerable 4.22
en la actualidad 4.22
en la dècada anterior 6.63
***en la seva totalitat* 6.59
en l'àmbit de 6.65
en l'escala de 6.65
en línia 8.47
***en referència a* 6.69
en via de 6.70
***en vies de* 6.70
 encapçalament de les portades 12.2, 12.4
encastar 6.25
encontrar el valor de 6.23
energia lliure estàndard de formació 10.84
 enllaços químics 10.76
 entalpia 10.84
entre altres 4.2
 enumeracions 11.18, 12.23
enumerar 6.18
 enunciats 3.9-3.18, 12.19-12.24
 enunciats (més d'un) 3.12
 enunciats (part directiva) 3.11-3.12
 enunciats (part expositiva) 3.11-3.12
 enzims 10.3
 equació d'una recta paral·lela a una altra recta 9.30
 equacions 7.12
 equivalències escalars 10.40
error 10.25
es (pronome) 6.4
és + VERB + per ser (passiva tradicional) 6.48
és a dir 7.41
 escriptura de quantitats 4.5, 10.43, 10.66
ese 4.20
esmentar 6.18

esmog (en espanyol) 10.31
 espai fi 7.17-7.18, 7.25, 7.34, 7.36, 9.25, 10.40, 10.60, 10.87, 10.90
 espais de resposta 8.10, 12.22, 12.25-12.29
 espais de resposta (coincidents amb el solucionari) 12.25
 espais de resposta (coincidents versió catalana i espanyola) 12.26
espanyol 3.6
 espanyol 3.7, 8.15-8.16, 8.41-8.42
 espècies animals i vegetals 7.9
ésser (nom) 6.33
 **ésser* (verb) 6.33
estany 10.26
estar + GERUNDI 6.41
este 4.20
 estris de laboratori 10.21
 estructura dels fascicles 12.10-12.13
etapa contra el reloj 4.22
etapa contra rellotge 4.22
etcètera 4.2
etcètera (en llengües estrangeres) 4.2
 examen 3.10
exemple (en anglès) 12.18
exemple (en francès) 12.18
 exemple de mostra (en les qüestions d'elecció múltiple) 12.18
 exercici 3.10, 7.6
exercir 6.14
 exotopònims 5.16
explicar 3.16, 6.17
expressar 6.13
 expressions temporals 6.56

 fabricació mecànica 2.5
 factor de potència (símbol) 10.105
facturatge 10.44
 famílies professionals 2.5
 fascicle 3.10
feedback 4.25
fer 6.14, 6.19
 ***fer esment a* 6.37
fer esment de 6.37
 **fer front a* 6.46
 ***fer front a* 6.46
fer servir 6.24
 **fer* 4.4
 **fet* 4.4
 fets històrics destacats 9.3
 figures 8.23, 8.26, 12.30
filòsof/a 3.23

finalment 4.22, 6.42
fins (preposició) 6.64
 física 2.5, 10.51-10.65
fixar 6.20
flerovi 10.83
 fletxa 8.26, 10.53
 flexió de gènere 3.23
flexió de tronc d'asegut 10.49
fondària 4.7
 font 7.6, 8.23, 12.30
 força (símbol) 10.56
 força electromotriu 10.52
forma 4.9
formal 7.29
 format de les proves 12.2-12.41
 formes verbals 6.32-6.33
 formulació química 10.88
 fórmules 12.24
 fórmules centrades 7.19-7.20
 fórmules de datació 6.55
 fotografies 12.30
 francès 2.4, 4.5, 7.44, 8.15-8.16, 8.42
 frase (característiques) 3.9, 3.14
 freqüència (símbol) 10.105
 funcions (símbols) 9.23
 funcions trigonomètriques i hiperbòliques (símbols) 9.31
 fusta i moble 2.5
 futur simple 6.31

 ***gamet* 10.7
gàmeta 10.7
gas d'efecte d'hivernacle 10.28
 ***gas d'efecte hivernacle* 10.28
 ***gas de efecto invernadero* 10.28
gas hivernacle 10.28
Generalitat de Catalunya 5.11
 geografia 2.5, 10.66-10.69
 gerundi copulatiu 6.39
 gerundi de posterioritat 6.39
gestaltisme 10.71
gestaltismo 10.71
girar alrededor de 4.22
glícids 10.14, 10.92
glicogen 10.9
 glossari d'equivalents 8.36-8.37
glúcidos 10.14
glúcids 10.14
goalball 10.49
golbol 10.49

- graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat 12.48
- gràfic* 8.21
- gràfica* 8.21
- gràfics 8.24, 12.30
- grau sexagesimal (símbol) 7.25
- gravats 12.30
- gravetat (símbol) 10.56
- gruix* 4.7
- grups dels elements químics de la taula periòdica 10.96
- guerres 5.10
- guió d'enllaç químic 10.76
- guió llarg 7.13, 8.3, 10.76
- guionet 4.14, 10.61
- *hallar el valor de* 6.23
- haploïdia* 10.8
- haplont* 10.8
- hectopascal* 10.32
- hepatòcit* 10.9
- heterozigosi* 10.10
- heterozigot* 10.10
- heterozigòtic/heterozigòtica* 10.10
- *hidrat de carboni* 10.15
- *hidrato de carbono* 10.15
- història 2.4, 9.1-9.4
- hoteleria i turisme 2.5
- i això* 6.6
- igual que* 6.72
- il·lustracions 8.19, 12.30-12.35
- imatge 7.6, 8.23
- immobilitzat* 4.28
- imperatiu 6.28-6.29
- incisos 7.43
- incisos (en llengües estrangeres) 7.44c
- incògnites 7.36, 9.24
- increment d'entalpia* 10.84
- indicar* 6.15, 6.21, 6.23, 6.38
- indústries alimentàries 2.5
- indústries extractives 2.5
- infinitiu 6.28
- informació addicional 7.6
- informàtica i comunicacions 2.5
- inicial absoluta en majúscula 7.8-7.9, 8.34
- inserir* 6.26
- **insertar* 6.26
- *insostenible* 10.27
- instal·lació i manteniment 2.5
- institucions privades 5.12
- institucions públiques 5.11
- instruccions 3.8, 3.20, 8.5, 9.4, 9.9, 9.13, 9.15, 9.18, 9.21, 9.35, 10.24, 10.33-10.34, 10.42, 10.48, 10.50, 10.65, 10.69, 10.74, 10.98, 10.100, 10.102, 10.106, 11.2, 11.5, 11.7, 11.9, 11.11, 11.13, 11.15, 11.17, 12.3, 12.6-12.8, 12.36
- intelligències múltiples 10.73
- intensitat (símbol) 10.105
- internacionalització* 10.44
- intervalls de coordenades 9.29
- ions 7.27
- isòtops (representació) 10.61
- IUPAC 10.52, 10.57-10.58, 10.60, 10.82, 10.95
- justificar* 6.17
- kelvin* 7.26
- kickball* 10.49
- kilogram* 7.33
- kilòmetre* 7.33
- Komintern* 9.1
- la* (article personal) 5.1
- la major part de* 4.1
- *la majoria de* 4.1
- *la necessitat de* 6.52
- la qual* 6.7
- la qual cosa* 6.6
- laboratoris espacials 10.63
- lago* 10.26
- *laurenci* 10.83
- lawrenci* 10.83
- llengua castellana (denominació oficial) 9.5
- les dues* 4.17
- les quals* 6.7
- lèxic comú 4.1-4.24
- lideratge en costos* 10.44
- línia blanca 8.35-8.36
- lísing* 10.44
- livermori* 10.83
- *llac* 10.26
- llançadores espacials 10.64
- llargària* 4.7
- llengua castellana 9.5-9.9
- llengua catalana 9.10-9.13
- llengua estrangera (alemany, anglès i francès) 9.14-9.21

llengua estrangera: alemany 9.14-9.15
 llengua estrangera: anglès 9.16-9.18
 llengua estrangera: francès 9.19-9.21
 llengües oficials 3.7
 lletra de pal sec 8.14, 10.56
 lletres gregues 7.31, 10.92
llevar a cabo 6.14
llevat (nom) 10.11
llindar de rendibilitat 10.44
 llista de termes (ordenació alfabètica) 8.25
 locatius figurats 6.63
 locucions conjuntives i altres nexes oracionals
 6.71-6.73
longitud 4.7, 9.33

macromolècules 10.92
 magnituds (símbols) 7.11, 7.15, 7.21, 10.52,
 10.56, 10.105
 magnituds vectorials (símbols) 10.56
major part 4.1
**major que* 9.28
**majoria* 4.1
majoritàriament 6.58
majorment 6.58
 majúscula 5.8, 5.13, 7.5-7.4, 7.7, 10.25, 12.11
 majúscules en alemany 5.8
manera 4.9
 mapes 6.20, 8.24, 12.30
 maquetació de les proves 12.1-12.48
 maquetació dels solucionaris 12.38-12.40
mare 10.2
 maritimopesquera 2.5
 marques d'aigua 8.28
 marques sexistes 3.23
màrqueting mix 10.44
 masculí plural englobador 3.23
**massa atòmica* 10.80
massa atòmica relativa 10.80
massa de la Terra 7.30
 matemàtiques 2.4, 6.23, 9.22-9.35
 matèria 3.10
 material gràfic 8.19
 matèries comunes de grau superior 9.1-9.35
 matèries de grau mitjà 11.1-11.17
 matèries de les PACF 2.6
 matèries específiques de grau superior 10.1-
 10.105
 matrius 9.26
medi 10.29
medi ambient 10.29
mediana 4.3

***medir* 6.19
**menor que* 9.28
***menyspreable* 4.13
més gran que 9.28
més petit que 9.28
mesurar 6.19
metabòlit 10.12
 mig quadratí 8.9, 12.24
millibar 10.32
 milers (escriptura) 4.5, 7.34, 10.43, 10.66
 milions (escriptura) 4.5, 7.34, 10.43, 10.66
**militar* 4.28
 minúscula 8.8, 12.13
mitjana 4.3
 mol 10.85
molluscs 4.19
molar 7.29
moment de flexió 10.55
 moment d'una força (símbol) 10.56
***moment flector* 10.55
moment flexor 10.55
 monografia 8.39
mostrar 6.21
 mots comodí 4.4
 MS Word® 3.1, 7.12, 7.17, 8.19, 8.29-8.30,
 10.36
multipliació vegetativa 10.13

**necessitar* 6.52
negligible 4.13
 negreta 7.1, 7.3-7.5, 8.1, 8.34, 9.6, 10.25, 12.2-
 12.3, 12.7, 12.11-12.12, 12.18, 12.38-12.40
 negreta cursiva 9.26, 10.53
 nivells d'ordre de les proves 7.2
no (adverbi) 6.54, 7.5
no- (prefix) 4.14
**no més de* 3.14
no sostenible 10.27
**no sustentable* 10.27
 nom de la matèria 12.5
 nom del fitxer (portada) 12.9
 nom i cognom 5.1
nombre 4.10
 nombre atòmic (símbol) 10.78
 nombre auri 9.24
 nombre de massa 10.61
 nombre de respostes 8.6
 nombre imaginari 9.24
 nombre màssic 10.61
 nombres trencats 7.23, 10.88

nomenclatura de química orgànica i inorgànica 10.92
 nominalització 4.28
 nominalitzacions de verbs 4.15
 noms científics llatins 7.9
 noms comuns d'espècies 10.19
 noms de científics 10.20
 noms de comarques i municipis catalans (en espanyol) 5.19
 noms de coses 5.4-5.19
 noms de filòsofs, psicòlegs, sociòlegs i altres pensadors 10.72
 noms de guerres 5.10
 noms de monuments 5.6
 noms de museus 5.7
 noms de persona 5.1-5.3
 noms de pila 5.1
 noms de premis i distincions 5.4
 noms d'edificis singulars 5.5, 6.3
 noms d'empreses 10.45
 noms propis àrabs 5.2
 noms propis d'eines i aplicacions d'Internet 5.9
 noms propis russos i ucraïnesos 5.3
normal 7.29
 nota 7.6
 nota a peu de pàgina 7.45, 12.30
 notació sexagesimal 7.35
 numeració de les línies (en textos de suport) 8.35, 9.7, 9.11
número 4.10
 números de pàgina 12.16, 12.27

 obres (diverses d'un mateix autor) 8.43
 occità 3.7
 Oficina Internacional de Pesos i Mesures 10.57-10.58
**omplir* 6.12
 opció 3.10, 7.2-7.3, 12.10, 12.13
 operacions amb funcions 7.18
 operadors matemàtics 7.14, 7.18, 9.22, 9.25
operar 6.23
 oracions impersonals 3.22
 oracions passives 6.30
 orbitals electrònics 10.90
 ordinals referits a segles (en francès) 9.19
 ordre alfabètic (en taules i figures) 8.25
 ordre d'operacions matemàtiques 10.59
 original en llengua catalana 3.3

 PAC 10.68

 pàgines en blanc 12.10
 paràgraf (disposició) 8.1, 8.32, 12.12, 12.20-12.21
pare 10.2
parece ser que 6.49
 parèntesi de tancament 8.9, 12.12
 parèntesis 7.18, 10.59, 10.61, 10.75, 10.89
 part científicotecnològica de les PACF de grau mitjà 2.6
 part comuna (grau superior) 2.4
 part comunicativa i social de les PACF de grau mitjà 2.6
 part de monografia 8.39
 part de publicació en sèrie 8.39
 part específica (grau superior) 2.4
 part matemàtica de les PACF de grau mitjà 2.6
***participi de passat* 4.21
***participi de present* 4.21
participi passat 4.21
participi present 4.21
 participis 4.28
 partícules subatòmiques 10.91
 passat perifràstic 6.27
 passat simple 6.27
 passiva pronominal 6.30, 6.34, 6.38
 pauta de treball de la maquetació i la correcció 12.1
payback 10.44
**pedigrí* 10.22
pel que fa a 6.65, 6.69
Península ibérica 5.14
***pèptid de l'amanitina* 10.81
per (preposició) 6.62, 6.64
per a 6.62
per acabar 4.22
**per efecte* 10.55
***per la totalitat de* 6.59
per mitjà de 6.66
***per separat* 6.60
per totes 6.59
per tots 6.59
***per últim* 4.22
 percentatges 7.17
 perífrasis de gerundi 6.40-6.42
 perífrasis d'obligació 6.4
 personatges històrics i polítics 9.2
perspectiva cavallera 4.28, 10.41
perspectiva dimètrica 10.41
perspectiva militar 4.28, 10.41
pes atòmic 10.80
**petita empresa* 10.46
petita i mitjana empresa 10.46

peu de figura 8.23, 12.30
 pila 10.94
PIME 10.46
placa de Petri 10.21
 pleca 10.94
 pleca doble 10.94
 pleonasmes 6.9
 plurals dels mots acabats en *-xt*, *-sc* i *-ig* 4.19
 poemes 8.32
política agrícola comuna 10.68
 portada de les proves 12.2-12.9
 portada dels solucionaris 12.37
posar les cotes 6.20
posar un exemple 6.51
 possessius 6.10
 pregunta 3.10
 pregunta de mostra 8.5
preguntas de elección múltiple 8.4
preguntas de tipo test 8.4
preguntas de tipus test 8.4
preguntas d'elección múltiple 8.4
prendre les mides 6.19
prendre mesures 6.19
 ***prendre mides* 6.19
 **prendre* 6.24
 preposicions i locucions preposicionals 6.62-6.70
 present d'indicatiu 6.31
presentar 6.21
prima 9.27
primera 9.27
Primera Guerra Mundial 5.10
 primera persona del plural 3.22
 problema 3.10
 producte (operació matemàtica) 7.36
 producte de magnituds físiques 7.36, 10.57
 producte de nombres 7.36
 producte de nombres per una potència de base 10 7.36
 producte de solubilitat (símbol) 10.82
 producte de variables per nombres 7.36
 producte d'unitats 7.36, 10.60
 professors correctors 8.12, 12.41
 professors redactors 3.8, 7.12, 8.30-8.31, 8.33, 8.35, 10.82, 10.84, 12.1, 12.46
progenitor 10.2
 programes espacials 10.63
 ***promig* 4.3
 pronoms 6.4-6.9
 pronoms febles 6.4
 pronoms personals forts 6.8
 pronoms relatius 6.7
 prova 3.10
 prova de *sit and reach* 10.49
 **psicologia Gestalt* 10.71
 psicologia i sociologia 2.5, 10.70-10.74
 publicació periòdica 8.44
 punt de milers i milions 4.5, 10.43, 10.66
 punt final (signe de puntuació) 8.8, 12.35
 punt i coma (signe de puntuació) 7.44d, 8.43
 punt i seguit (signe de puntuació) 8.44, 9.17
punt mort 10.44
 punts suspensius (signe de puntuació) 7.38-7.39
 puntuació 3.10, 6.31
 puntuació addicional 8.18
 puntuació de la prova 8.11
 puntuació del solucionari 8.18, 12.41
 puntuació dels exercicis 3.8
 puntuació dels qüestionaris d'elecció múltiple 8.17
 puntuació d'una qüestió 8.12
 puntuació idèntica de les versions 8.13
 puntuació parcial i total (disposició) 8.16
pyme (en espanyol) 10.46
 quadratí 12.19
quadre 3.17
 quadre de qualificacions 12.2
 quadres 12.30, 12.35
quan + VERB CONJUGAT 6.45
 **quant val...?* 6.47
 quantificadors 6.11
 quantitat aproximada (expressió) 7.24
 quantitat de substància (símbol) 10.89
 quantitat química 10.89
 quantitats (escriptura) 4.5, 10.43, 10.66
què 6.7
 qüestió 3.10, 12.12
 qüestionaris d'elecció múltiple 8.4-8.10, 12.18
 qüestionaris d'elecció múltiple (instruccions) 8.5
 qüestionaris d'elecció múltiple (nombre de respostes) 8.6
 qüestionaris d'elecció múltiple (puntuació) 8.17
 **quilogram* 7.33
 **quilòmetre* 7.33
 química 2.5, 10.75-10.98
quin valor té...? 6.47
 quocients de magnituds físiques 10.58
 quocients d'unitats 10.60

- R+D+I* (recerca, desenvolupament i innovació) 10.44
- radi de la Terra (símbol) 7.30
- raigs X* 4.19
- raonadament* 6.17
- raonar* 6.16
- **raonar* 6.17
- ràtio d'endeutament* 10.44
- ràtio de disponibilitat* 10.44
- reaccions d'entalpia 10.95
- reaccions químiques (símbols) 10.87
- realimentació* 4.25
- **realitzar* 6.14
- realizar* 6.14
- **rebre el nom de* 6.50
- recta* 9.30
- referències bibliogràfiques 7.44b, 8.33, 8.38-8.47
- referències bibliogràfiques (més d'una obra d'un mateix autor) 8.43
- referències bibliogràfiques dels textos de suport 8.33
- referències bibliogràfiques en llengües estrangeres 7.44b
- **referida* 6.2
- **referit* 6.2
- règims verbals 6.34-6-38
- renegociació* 4.27
- rènting* 10.44
- requadre* 3.17
- res a dir* 6.44
- res a fer* 6.44
- resistència* 10.105
- resoldre* 6.23
- resolució correcta d'imatges 8.19, 8.27
- respondre* 6.35
- retroacció* 4.25
- RNA* 10.4
- RNA-polimerasa* 10.4
- rodona 7.3, 7.15, 7.21-7.22, 8.36, 9.6, 9.22, 9.24, 10.3, 10.90-10.92, 12.11
- rus (noms propis) 5.3
- ruta* 10.18
-
- SA 10.45
- sanitat 2.5
- sant* 6.3
- santa* 6.3
- satèl·lits artificials 10.63
- segona llengua estrangera: anglès 10.99-10.100
- segona llengua estrangera: francès 10.101-10.102
- segones* 9.27
- segons* (preposició) 6.67
- següent* 6.1
- * *seguir* + GERUNDI 6.40
- Segunda Guerra Mundial* 5.10
- seguretat i medi ambient 2.5
- ***sembla ser que* 6.49
- semblar que* 6.49
- seminegreta 12.17, 12.39
- senyalar* 6.15
- separadament* 6.60
- ser* (verb) 6.22, 6.33
- ser* + VERB + *per* (passiva tradicional) 6.48
- ser de* 6.53
- sèrie 3.10
- sèries (model de preguntes homogeni) 3.18
- serveis socioculturals i a la comunitat 2.5
- servint-se de* 6.66
- SI* 10.32
- sigles 10.4, 10.45-10-46, 10.51-10.52, 10.63, 10.68
- signe de multiplicar 7.36, 10.60
- signe igual 7.13
- signe menys 7.13, 10.76
- signes de correcció 12.42-12.45
- signes d'entonació 7.37, 7.44d
- signes de puntuació (en llengües estrangeres) 7.44d
- signes de puntuació (en qüestionaris d'elecció múltiple) 8.7-8.8
- signes matemàtics 9.22, 9.25
- símbols 7.15, 7.20, 7.29-7.30, 9.23, 9.31, 10.32, 10.52, 10.82, 10.79, 10.84-10.87, 10.89
- símbols de les funcions 9.23
- símbols de les funcions trigonomètriques i hiperbòliques 9.31
- símbols de les unitats de mesurament 7.15
- símbols de magnituds 7.15, 7.20, 7.29
- símbols dels elements químics 7.15, 10.61, 10.79
- símbols d'unitats de pressió 10.32
- sinònims (en les respostes) 3.19
- sinus de x 9.31
- sinus hiperbòlic de x 9.31
- sistema internacional (SI) 10.32
- sistema just in time (JIT)* 10.44
- SL* 10.45
- smog* 10.31
- sobre la base de* 6.67
- solo* 4.20

- solució* 10.77
 solucionaris 3.19-3.20, 12.36-12.41
solvent 10.77
 sondes espacials 10.63
spinning 10.49
 Stone Sans® 12.15
 Stone Serif® 12.15-12.16
 subíndexs 7.16, 7.21-7.22, 7.28, 10.89, 10.103
 subjecte posposat al verb (en espanyol) 9.8
sublimar 6.36
 subnumeració 12.13
 subratllat 8.10, 8.31, 9.6, 9.10, 12.48
 superíndexs 7.16
 supervisors 12.1, 12.42-12.45
 suplement (d'una publicació periòdica) 8.44
- *tal com* 6.73
**tal que* 6.71
tan + ADVERBI + com sigui possible 6.57
 tangent de x 9.31
 tangent hiperbòlica de x 9.31
tapping test 10.49
taula 8.20
 taules 8.22-8.24, 12.30-12.35
 taules de veritat 12.30, 12.33-12.34
 taxa interna de rendibilitat (plantejament equació) 10.47
taxa interna de rendibilitat (TIR) 10.44
 tecnologia industrial 2.5, 10.103-10.106
 tema 7.6
 tema (títol) 7.8
 temperatura (símbols) 7.25
 temps verbals 6.27-6.31
tenint en compte 6.67
teoria de l'evolució 10.1
teoria de la zona de desenvolupament pròxim 10.70
***teoria evolutiva* 10.1
terceres 9.27
 termes algebrics 7.15
termini de recuperació 10.44
 terminologia 4.25-4.28, 10.41
terna 10.41
tests 4.19
 tèxtil, confecció i pell 2.5
 textos de suport 3.5, 8.31-8.37, 8.41-8.42, 12.46
tipus 4.12
 tipus de diabetis 10.23
 tipus de lletra 7.1-7.10, 12.14-12.18; v. t.
cursiva, negreta, rodona i versaleta
TIR 10.44
- títol de l'opció 12.11
 títol explicatiu 12.30
 títols de taules 8.22
 títols dels temes 7.8
 títols dels textos de suport 8.34
 títols d'obres (llibres, pel·lícules, obres teatrals o musicals) 5.8
 topònims catalans 6.3, 6.15-6.16
 topònims occitans 5.17
tot (+ TOPÒNIM) 6.11
***tot + GERUNDI (amb valor copulatiu o de posterioritat)* 6.39
**tot + GERUNDI* 6.39
totalment 6.59
totes dues 4.17
tots dos 4.17
 tractaments personals 3.21-3.22
 traducció (casos especials) 4.15, 8.31, 10.55
 traducció de topònims 5.15
 trama grisa 12.37, 12.39-12.41
 transcripció de noms propis àrabs 5.2
 transcripció de noms propis russos i ucraïnesos 5.3
***trobar el valor de* 6.23
- ucraïnès (noms propis) 5.3
 unitats de mesurament (símbols) 10.83
 unitats de pressió 10.32
 unitats fraccionàries 7.23, 10.58
 ús metalingüístic 7.10
usted 3.21
usuari/ària 3.23
- Val d'Aran 5.17
 valència 10.75
**valer* 6.22
 Vall d'Aran 5.17
valor actual net (VAN) 10.44
vàlvula de Bunsen 10.21
 VAN 10.44
 variació terminològica 4.25
vas de precipitats 10.21
 vectors 9.26, 9.56, 10.53-10.54
 velocitat (símbol) 10.56
 velocitat gestual 10.49
***venir + GERUNDI* 6.41
***venir donat per* 6.48
 verbs 6.12-6.26, 8.37
verdader 12.33
veritable magnitud 10.41

versaleta 7.6, 7.29, 12.30, 12.48

versar sobre 4.22

versió 3.10

versions paraleles (en català i en espanyol) 3.4

vertader 12.33

via 6.70, 10.18

vidre i ceràmica 2.5

vista d'alçat 10.38

volum 10.86

vós 3.21

xifres (en la puntuació de les proves) 8.15

xifres aràbigues 4.5, 7.2, 8.7, 10.23

xifres romanes 10.23

zigot 10.10